

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA 2015 – 2017

Sarajevo, juni/lipanj 2014. godine

Lista skraćenica

Skraćenice	Puni naziv
2015.-17.	Srednjoročni period od 2015. do 2017. godine.
BAC	<i>Business Adjustment Credit</i> (Kredit za usklađivanje poslovnog okruženja)
BDP	Bruto društveni proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CEB	<i>Council of Europe Development Bank</i> (Razvojna banka Vijeća Evrope)
CPI	<i>Consumer price index</i> (Indeks potrošačkih cijena)
DOB	Dokument okvirnog budžeta
DSU	Direktna strana ulaganja
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i> (Evropska banka za obnovu i razvoj)
EIB	<i>European Investment Bank</i> (Evropska investicijska banka)
EMSAC	<i>Economic Management Structural Adjustment Credit</i> (Kredit za strukturalnu prilagodbu ekonomskog upravljanja)
DEP	<i>Directorate of Economic Planning</i> (Direkcija za ekonomsko planiranje)
EU	Evropska unija
EUROFIMA	<i>European Company for the Financing of Railroad Rolling Stock</i> (Evropska kompanija za finansiranje željezničkog voznog parka)
GOB	Gender odgovorno budžetiranje
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
IBRD	<i>International Bank for Reconstruction and Development</i> (Međunarodna banka za obnovu i razvoj)
KM	Konvertibilna marka
LCI	<i>Living cost index</i> (Indeks troškova života)
Mil	Milion
MMF	Međunarodni monetarni fond
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PIP	<i>Public investment programme</i> (Program javnih investicija)
RPI	<i>Retail price index</i> (Indeks cijena na malo)

RS	Republika Srpska
SOR	Srednjoročni okvir rashoda
SOSAC	<i>Social Sector Adjustment Credit</i> (Kredit za strukturalnu prilagodbu socijalnog sektora)
SRS	Srednjoročna razvojna strategija
SBA	Stand-by aranžman
USD	Američki dolari

Sadržaj

<i>Poglavlje 1 - Uvod u Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015 - 2017. godine</i>	14
<i>Poglavlje 2 - Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze</i>	15
2.1. Uvod	15
2.2. Tekući makroekonomski trendovi i predviđanja kretanja u BiH i Federaciji BiH 2015-2017	15
2.2.1. Tekući makroekonomski trendovi	15
2.2.2. Projekcije makroekonomskih pokazatelja	17
2.2.2.1. Federacija BiH - BDP projekcije	18
2.2.3. Realni sektor	18
2.2.3.1. Ekonomski rast u Federaciji BiH	18
2.2.3.2. Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH	19
2.2.3.3. Tržište rada	21
2.2.3.4. Cijene i inflatorna kretanja	22
2.2.3.5. Finansijski sektor	22
2.3. Osnovne pretpostavke i ciljevi makroekonomske politike BiH i Federacije BiH u periodu 2015-2017. godina	24
<i>Poglavlje 3 - Srednjoročna porezna politika i prognoze direktnih i indirektnih poreza</i>	26
3.1. Uvod	26
3.2. Ostvarenje javnih prihoda u 2013. godini, procjene za 2014. godinu i projekcije za srednjoročni period 2015-2017. godina	27
3.3. Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda	29
3.3.1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine	29
3.3.2. Rizici po projekcije	30
3.4. Direktni porezi	32
3.4.1. Porez na dobit	32
3.4.2. Porez na dohodak	32
3.4.3. Porez na imovinu	33
3.4.4. Neporezni prihodi	33
3.5. Prihodi budžeta Vlade Federacije BiH	34
3.6. Kantonalni i općinski prihodi	35
3.7. Vanbudžetski fondovi	36
3.8. Direkcije za ceste	37
3.9. Rizici po projekcije prihoda	37
3.10. Fiskalna dešavanja i porezna politika	38
<i>Poglavlje 4. Upravljanje javnim rashodima na nivou Vlade Federacije BiH</i>	42
4.1. Uvod	48
4.2. Politika javnih rashoda	48
4.3. Opća struktura javnih rashoda i trendovi	48
4.4. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2015-2017. godinu	48
4.5. Tekući rashodi	50
4.5.1. Plaće i naknade u javnom sektoru	50
4.5.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	51
4.5.3. Tekući transferi	51
4.5.3.1. Transferi drugim nivoima vlasti	52
4.5.3.2. Tekući transferi pojedincima	52
4.5.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama	53
4.5.3.4. Subvencije javnim preduzećima	53
4.5.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	53
4.5.3.6. Drugi tekući rashodi - povrat i drugo	53
4.5.4. Kapitalni transferi	53
4.5.5. Kapitalna potrošnja	55
4.6. Unutrašnji dug	56
4.6.1. Trezorski zapisi Federacije BiH	56
4.6.2. Obveznice Federacije BiH	57
4.6.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje	57
4.6.4. Obaveze po osnovu ratnih potreživanja	57

4.7. Vanjski dug	58
4.8. Stanje i održivost duga u Federaciji BiH	60
4.9. Finansiranje kapitalnih projekata u Federaciji BiH u periodu 2014 -2016. godina (projekti finansirani domaćim i ino sredstvima)	65
<i>Poglavlje 5 - Budžetski prioriteti za period 2015-2017. g.....</i>	66
5.1. Uvod	66
5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	67
5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2015-2017. godine	67
5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	68
5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH	72
5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje	72
5.3.2. Inicijative za uvođenje gender odgovornog budžetiranja	73
5.3.2.1. Gender odgovorno budžetiranje (GOB)	73
5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade FBiH za period 2015 – 2017. godine po sektorima	75
5.4.1. Opće Vladine usluge	75
5.4.1.1. Opće javne usluge	75
5.4.1.2. Javni red i sigurnost	77
5.4.2. Službe zajednice i komunalne službe	77
5.4.2.1. Obrazovanje	77
5.4.2.2. Zdravstvo	77
5.4.2.3. Socijalno staranje i zaštita	78
5.4.2.4. Stanovanje i službe zajednice	78
5.4.2.5. Kultura, rekreacija i religija	78
5.4.3. Ekonomske usluge	78
5.4.3.1. Gorivo i energija	78
5.4.3.2. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	78
5.4.3.3. Rudarstvo i mineralni resursi	78
5.4.3.4. Transport i komunikacije	79
5.4.3.5. Ostali ekonomski poslovi i službe	79
5.4.4. Ostala potrošnja	79

Lista tabela i grafikona

Tabela 2.1. Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2014 - 2017. godine	17
Tabela 2.2. Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH za period 2014 - 2017. g	18
Tabela 2.3. Indeks industrijske proizvodnje u F BiH	19
Tabela 2.4. Izvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti	20
Tabela 2.5. Uvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti	20
Tabela 2.6. Usporedna tabela zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH	21
Tabela 2.7. Usporedna tabela bruto i neto plaća u Federaciji BiH	22
Tabela 2.8. Indeksi potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u Federaciji BiH	22
Tabela 2.9. Kretanje monetarnih agregata u BiH.....	23
Tabela 3.1. Konsolidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. i plan za period 2015 – 2017. godina.....	28
Tabela 3.2. Projekcije prihoda (osnovni scenario) na JR 2013. i period 2015 – 2017.g.	31
Tabela 3.3. Pregled planiranih prihoda sa Jedinstvenog računa.....	31
Tabela 3.4. Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2014. i period 2015 – 2017. godina .(F BiH, KANTONI, UKUPNO).....	32
Tabela 3.5. Revidirane projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2014. i period 2015 – 2017. godina	33
Tabela 3.6. Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. g. i period 2015 – 2017. godina (Budžet Vlade Federacije BiH)	35
Tabela 3.7. Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. i period 2015 – 2017. godina (kantoni, općine i ostali korisnici javnih prihoda)	36
Tabela 3.8. Revidirane projekcije javnih prihoda vanbudžetskih fondova za 2014. g. i period 2015 – 2017. godina	37
Tabela 3.9. Revidirane projekcije javnih prihoda direkcija cesta za 2014. g. i period 2015 – 2017. godina	37
Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2011 – 2014. godine.....	46
Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2011 – 2014. godine	47
Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2015 – 2017. godine	48
Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2015 – 2017. godine	48
Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u 2015. godini	50
Tabela 4.3. Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2013 – 2017.....	51
Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitan inventar i usluge u 2010 – 2016.....	51
Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2015. godinu	52
Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2015. god.	54
Grafikon 4.7. Grafički prikaz transfera za period 2014 – 2017. godine	54
Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2013 – 2017. godine	55
Tabela 4.5. Stanje vanjskog duga po načinu nastanka na dan 31.12.2013. godine	58
Tabela 4.6. Stari i novi vanjski dug u Federaciji BiH	58
Tabela 4.7. Vanjski dug po kreditorima	59
Tabela 4.8. Zaduženje Federacije BiH po Stand-by aranžmanima	59

Tabela 4.9. Stanje duga Federacije BiH 2010 – 2013. godina	60
Tabela 4.10. Stanje duga Federacije BiH na dan 31.12.2013. godine	61
Tabela 4.11. Projekcije otplate i stanja duga u Federaciji do 2017. godine	63
Tabela 4.12. Projekcije otplate duga u Federaciji do 2017. godine	64
Tabela 5.1. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima	71
Tabela 5.2. Sektorske projekcije rashoda Vlade Federacije BiH za period 2015-2017.	75
Tabela 5.3. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za period. 2015-2017 godine.....	80
Prilog 1. Zahtjevi budžetskih korisnika – Prijedlozi Federalnog ministarstva finansija	82

Rezime

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH¹ izrađen je Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015-2017. godina (DOB). Ovaj dokument predstavlja preliminarni nacrt Budžeta Federacije BiH za 2015. godinu, i sadrži preliminarne projekcije budžeta za 2016. i 2017. godinu.

Ključni cilj DOB-a je postaviti makroekonomske, fiskalne i sektorske (razvojne) politike u središte procesa planiranja i izrade budžeta, imajući u vidu da je godišnji budžet jedan od osnovnih instrumenata kojima će se realizirati ekonomski i socijalni prioriteti Vlade Federacije BiH. DOB treba da predstavlja stratešku osnovu za proces izrade godišnjeg budžeta.

Polazište za izradu DOB-a za period 2015-2017. godina bile su makroekonomske projekcije i pretpostavke za naredni srednjoročni period, kao i prioriteti Vlade Federacije BiH i ciljevi fiskalne politike, a imajući u vidu okvir raspoloživih sredstava.

Cilj ekonomske politike i u narednom srednjoročnom periodu će biti očuvanje makroekonomske stabilnosti, uz istovremeno usvajanje politika za rješavanje fiskalnog debalansa i jačanje finansijskog sektora. U tom smislu bit će neophodno:

- ojačati fiskalnu politiku i poboljšati srednjoročnu fiskalnu održivost kako bi se smanjile potrebe vlade za finansiranjem iz stranog ili domaćeg bankarskog sektora;
- provesti dogovorene fiskalne reforme;
- poduzeti strukturalne fiskalne reforme koje će očuvati konkurentnost kroz preusmjeravanje javne potrošnje na kapitalne investicije i razvojnu potrošnju.

Fiskalna politika u Federaciji BiH zasnovana je na:

- Projekcijama makroekonomskih indikatora u BiH;
- Projekcijama prihoda,
- Zakonu o budžetima u Federaciji BiH;

Na osnovu politike Vlade Federacije BiH, koja se sprovodi već nekoliko godina, Federalno ministarstvo finansija zaduženo je da djeluje na striktnom provođenju mjere štednje, pa je u skladu s tim pripreman i ovaj DOB Federacije BiH za period 2015-2017. godine. Federalno ministarstvo finansija predlaže Vladi Federacije BiH da razmotri i usvoji ovaj Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015–2017. godine, kao osnovu za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova u Federaciji BiH za fiskalnu 2015. godinu.

Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2015-2017. godine sadrži pet poglavlja:

- Poglavlje 1: Uvod u DOB za period 2015-2017. godine,
- Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke,
- Poglavlje 3: Srednjoročna porezna politika i prognoze direktnih i indirektnih poreza
- Poglavlje 4: Upravljanje javnom potrošnjom,
- Poglavlje 5: Budžetski prioriteti za period 2015-2017. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika u naredne tri godine.

¹ Zakon o budžetima Federacije BiH, „Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14 i 13/14

Poglavlje 2 - Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

U ovom dijelu navedene su ključne srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze koje su bile polazna osnova za definiranje fiskalne politike i politike javne potrošnje. Dat je pregled trenutne domaće makroekonomske situacije, kao i opis ekonomskih pretpostavki i očekivanih kretanja ključnih makroekonomskih pokazatelja za tekuću, narednu i dvije sljedeće fiskalne godine.

Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze su bazirane na prognozama Direkcije za ekonomsko planiranje pri Institucijama BiH, Federalnog zavoda za statistiku, Federalnog ministarstva finansija, a imajući u vidu mjere štednje koje je Fiskalno vijeće dogovorilo u okviru Stand-by aranžmana sa MMF-om.

Vlada Federacije je usvojila i pokrenula niz mjera na fiskalnoj stabilizaciji i poboljšanju okruženja na povećanju konkurentnosti privrede. DOB za period 2015-2017. radi se u uvjetima postepenog izlaska iz recesija kada se očekuje blagi rast u zemljama najvećim izvoznim tržištima BiH i Federacije BiH. Uz rast indeksa industrijske proizvodnje od 5,3 i negativni indeks potrošačkih cijena (-0,2) u 2013. godini te nastavak pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja u I kvartalu 2014. godine pretpostavka su za očekivane pozitivne pomake.

Makroekonomski indikatori u prvom tromjesečju 2014. godine ukazuju da je Federacija BiH ostvarila veći ekonomski rast u poređenju sa prethodnom godinom. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ekonomski rast u prvom kvartalu 2014. najviše je izražen u povećanom izvozu 4,1%, u isto vrijeme povećanom uvozu 6,0%, što je prouzrokovalo ipak skromnije povećanje ukupne industrijske proizvodnje od 4,7%, zbog smanjenja proizvodnje električne energije. Kada se uzme u obzir negativan indeks cijena industrijskih proizvoda 98,9 dobije se realno povećanje primanja zaposlenih od 4,1% iako su primanja u apsolutnom iznosu ostala na istom nivou u odnosu na isti period prethodne godine. Rast broja zaposlenih od 1,4% i više realne plate od 2,6% ukazuju na značajno poboljšanje raspoloživog dohotka građana u 2014. godini. Važnu ulogu ovdje je odigrala i deflacija od 1,6% kojom je znatno podignut realni rast plata, a kupovnu moć građana je dodatno podstakao i rast kredita stanovništvu od 5,4%

Na osnovu Programa rada Vlade Federacije BiH postavljeni su prioritetni ciljevi u Federaciji BiH koji su ključni ciljevi fiskalne politike, a sve sa postizanjem osnovnog cilja koji se ogleda u makroekonomskoj stabilnosti i daljem jačanju i razvoju javnih finansija koji se temelje na:

- 1) Blagom fiskalnom deficitu
 - Relativnom smanjenju javnih rashoda, posebno tekuće javne potrošnje,
 - Povećanju investicija iz budžeta i Razvojne banke
 - Nastavku privatizacije državne imovine
- 2) Jačanju fiskalnog upravljanja sa nekoliko mjera
 - Harmonizacija i koordinacija procesa budžetiranja,
 - Usklađivanje fiskalne statistike s međunarodnim standardima,
 - Osiguranje budžetske podrške za ispunjenje uvjeta Evropskog partnerstva i euroatlantskih integracija,
 - Osiguranje limitiranja budžeta vlada na svim nivoima Federacije BiH sa prihodima od indirektnih poreza poslije 2011.

Karakteristično je za ovaj srednjoročni period da se, prilikom pripreme i usvajanja budžeta na svim nivoima vlasti, posebna pažnja mora posvetiti povećanim iznosima sredstava namjenjenih otplati

zaduženja, što će, u kreiranju mjera fiskalne stabilizacije biti dodatno opterećenja na provođenju zacrtanih strateških ciljeva.

Poglavlje 3 – Srednjoročna porezna politika i prognoze direktnih i indirektnih poreza

Za ovo poglavlje treba istaći izložene projekcije prihoda za finansiranje javne potrošnje Federacije BiH u toku narednog srednjoročnog perioda, kao i ciljani fiskalni bilans. Glavni cilj ekonomske politike Vlade Federacije BiH u narednom periodu ogleda se u očuvanju i unapređenju makroekonomske stabilnosti uz poboljšanje ambijenta za poslovanje privrednih subjekata. Da bi se postigli određeni rezultati ekonomske politike neophodno je pripremiti i provesti strukturne i druge reforme, što bi u oblasti ekonomske politike trebalo afirmisati projekte intenziviranja privrednog razvoja i jačanja unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH

Uvažavajući mjere ekonomske politike, u oblasti porezne politike u srednjoročnom periodu nastaviti će se aktivnosti na efikasnijem upravljanju javnim prihodima, iznalaženju rješenja za smanjenje opterećenja poslodavaca uz postojanje fiskalne održivosti vanbudžetskih fondova i time stvaranju uslova ubrzanog privrednog rasta, kao i dogradnji i unapređenji poreznog sistema u oblasti direktnih poreza.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period od 2015. do 2017. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Revidiranim prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period;
- Politici akciza na duhan, u primjeni od 01.07.2014., koja uključuje sljedeće:
 - Kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM po paklici;
 - Uvođenje specifične akcize na rezani duhan u visini od 78 KM/kg u drugom polugodištu 2014.g.;
 - Usklađivanje rasta specifične akcize na duhan sa rastom akciznog opterećenja cigareta od 2015.g.
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza

Uzimajući u obzir sve dostupne revidirane indikatore, kao i trendove kretanja u narednom periodu očekuje se pozitivan trend rasta prihoda po osnovu poreza na dobit, sa ostvarenjem u 2014. godini od 160 miliona KM i 177 miliona KM u 2017. godini, što prosječno odražava 3,7% rast. Prognoze ovih prihoda ne uključuju izmjene poreznih politika, iako se u ovom periodu očekuje donošenje novog zakona o porezu na dobit, koji će imati utjecaj na raspoložive prihode po ovom osnovu.

Ukupan plan naplate neporeznih prihoda prema revidiranim projekcijama za 2014. godinu iznosi 893 miliona KM, što je za 8% ili za 63 miliona KM više u odnosu na izvršenje u 2013. godini. U 2015. godini uslijed planiranih većih prihoda od krajnjih korisnika za 70 miliona KM očekuje se rast od 10%, i u narednim godinama sa približnim trendom rasta ovih prihoda ukupni neporezni prihodi rastu za približno 4%.

Rizici po projekcije prihoda odnose se na veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta, nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i njihove nepredviđene promjene), izmjene u makroekonomskim pretpostavkama, te druga dešavanja kao što su promjene u nivou zaduženosti ili radu porezne administracije.

Poglavlje 4 - Upravljanje javnim rashodima na nivou centralne vlade F BiH

U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih sredstava i prihvaćenom politikom javnih rashoda, u ovom poglavlju date su preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stavkama i detaljno su razmotreni trendovi kretanja pojedinih kategorija troškova. Data je analiza strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim stavkama i trendovi njihovih kretanja tokom proteklih nekoliko godina. Ova analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta jer predstavlja osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

Stabilizacijsko djelovanje fiskalne politike kroz smanjenje javne potrošnje je polazna osnova za djelovanje Vlade Federacije BiH po pitanju javnih rashoda. Vlada Federacije BiH je odlučna u nastavku provođenja restriktivne javne potrošnje u periodu 2015. – 2017. godine, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, te jače kontrole javne potrošnje.

Ukupno planirana javna potrošnja u 2014. godini je 2.345,3 mil. KM uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 17,2% u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade Federacije BiH za 2013. godinu. Ako se posmatraju planirani javni rashodi u iznosu od 1.344,7 mil. KM (bez iznosa otplate dugova, pozajmljivanja i kamata) najveći udio se odnosi na transfere (tekuće i kapitalne) 74,2% (998,4 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinosi 18,2% (244,0 mil. KM), izdacima za materijal i usluge pripada dio od 5,7% (76,4 mil. KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,7% planiranih javnih rashoda i kapitalnoj potrošnji pripada oko 1,2% planiranih rashoda.

Kada je riječ o ukupnoj potrošnji, ista je projicirana u 2015. godini u iznosu od 2.435,1 mil. KM ili 12,55 % BDP-a Federacije BiH. Ovako projicirana ukupna potrošnja za 2015. godinu predstavlja povećanje od 3,8% ili 89,8 mil. KM u odnosu na 2014. godinu.

U 2016. godini ukupna potrošnja je projicirana na nivou od 2.450,7 mil. KM ili 11,87% BDP-a Federacije BiH, dok je u 2017. godini na nivou od 2.411,5 mil. KM ili 11,00% BDP-a Federacije BiH.

Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2015-2017. godinu po ekonomskim stavkama je slijedeća:

- *Bruto plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih* u 2015. godini su projicirane na nivou od 247,5 mil. KM, što predstavlja povećanje od 1,4% ili 3,5 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2016. godinu je 243,7 mil. KM, dok je u 2017. godini 244,8 mil. KM.
- *Izdaci za materijalne troškove i usluge za 2015. godinu* su projicirani na nivou od 82,2 mil. KM, što predstavlja povećanje za 7,6% ili 5,8 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2016. godini je 84,8 mil. KM i u 2017. godini je 77,9 mil. KM.
- *Transferi (tekući i kapitalni) za 2015. godinu* su projicirani na nivou od 970,9 mil. KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu manje za 28,8 mil. KM ili 2,9%, dok iznos transfera predviđen za 2016. godinu iznosi 950,7 mil. KM. U 2017. godini se očekuje nastavak blagog smanjenja ove kategorije, te je ona projicirana u iznosu od 943,3 mil. KM.
- *Kapitalna potrošnja u 2015. godini* projicirana je u iznosu od 36,7 mil. KM, što predstavlja povećanje od 150,9% ili 22,0 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Za 2016. godinu kapitalni izdaci su projicirani u iznosu od 16,4 mil. KM, te 18,7 mil. KM u 2017. godini.

- *Otplate dugova i kamata u 2015. godini* projicirane su u iznosu od 1.069,7 mil. KM, što predstavlja povećanje od 10,4% u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu ili 100,4 mil. KM.

Otplata duga i kamate predviđena za 2016. godinu iznosi 1.127,5 mil. KM, dok za 2017. godinu iznosi 1.100,3 mil. KM.

Zaduženost u Federaciji BiH u okviru je mastrihtskih kriterija. Prema projekcijama, obaveze za servisiranje vanjskog duga u 2015. godini blago padaju, da bi nakon toga ponovno rasle i u 2017. godini iznose 578,37 mil. BAM što je 15,51% u odnosu na projekciju konsolidiranih prihoda Federacije i Kantona iz prethodne godine.

Učešće servisiranja vanjskog duga koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike u ukupnoj obavezi Federacije se postupno smanjuje.

Servis unutarnjeg dugoročnog duga Federacije BiH ima značajno učešće u ukupnim godišnjim obavezama, a u 2015. godini premašuje servisiranje vanjskog duga Vlade Federacije

Iz navedenog je vidljivo da rast prihoda ne može pokriti rast dospjelih obaveza po osnovi unutrašnjeg i vanjskog duga, što znači da će se i u narednom periodu morati osigurati dodatni izvori finansiranja. Taj preveliki jaz između budžetskih prihoda i rashoda i do sada se finansirao novim zaduženjem, uslijed čega je i došlo do ubrzanog rasta duga. Međutim, polazeći od visine i dinamike dospjeća obaveza po osnovu javnog duga i s tim povezanih fiskalnih rezova, značajno su smanjene mogućnosti za nova budžetska zaduženja.

Poglavlje 5 – Srednjoročni budžetski prioriteti

Ovo poglavlje govori o preporukama Federalnog ministarstva finansija o srednjoročnim budžetskim prioritetima i početnim gornjim granicama rashoda za 2015, 2016. i 2017. godinu, zasnovane na raspoloživom okviru prihoda, prioritetnim politikama Vlade Federacije BiH i analizi dobijenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika za period 2015-2017. godine, koju je provelo Federalno ministarstvo finansija.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda za period 2015-2017. godine sadržani u ovom dokumentu utvrđeni su sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

- fiskalne politike Vlade Federacije BiH i okvira raspoloživih sredstava;
- dostavljenih tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika;
- utvrđenim prioritetima Vlade Federacije BiH.

Ukupni zahtjevi za budžetskim sredstvima iznose 2.435,1 miliona KM za 2015. godinu, 2.450,7 miliona KM za 2016. godinu i 2.411,5 miliona KM za 2017. godinu, što predstavlja procentualno povećanje u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu u iznosu od 2,8% u 2015. godini, 3,3% u 2016. godini i 1,8% u 2017. godini.

Najveći iznos zahtjeva za dodatnim sredstvima odnosi se na oblast socijalne zaštite i poljoprivrede. Ukupni zahtjevi samo 5 budžetskih korisnika iznose 1.095,7 mil. KM u 2015. godini, 1.104,8 mil. KM u 2016. godini i 1.140,4 mil. KM u 2017. godini, što predstavlja 45% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2015. godinu, 45% za 2016. godinu i 47 % za 2017. godinu.

Tabela 5.1. daje pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima.

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Vlade Federacije BiH s jedne strane, kao i analize dobijenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika s druge strane, predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika za 2015, 2016. i 2017. godinu.

Ključni ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda dat u Poglavlju 2. Osnovni ciljevi makroekonomske politike Vlade Federacije BiH odnose se na očuvanje makroekonomske stabilnosti i povećanje konkurentnosti privrede. Fiskalna politika je bazirana na ovim prioritetima i usmjerena je ka postizanju stabilnog i održivog budžetskog sistema u Federaciji BiH. Ona podrazumijeva nastavak restriktivne budžetske potrošnje, povećanje budžetske discipline, jačanje fiskalne odgovornosti, poboljšanje naplate javnih prihoda i provođenje strukturalnih reformi, u skladu sa odrednicama koje su sadržane u Stand-by aranžmanu potpisanim sa Međunarodnim monetarnim fondom.

S obzirom da se projekcije rashoda budžeta Vlade Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu moraju uklopiti u raspoložive prihode istaknute u Poglavlju 2, neophodan je nastavak politike restriktivne budžetske potrošnje, što uključuje:

- *Ograničavanje rasta zapošljavanja i troškova plaća i naknada.* Troškovi bruto plaća i naknada planirani su na nivou 2014. godine, sa trenutnim brojem zaposlenih, uz primjenu zakonskih odredbi koje se odnose na uvećanje za minuli rad. Zaključkom Vlade Federacije BiH V. broj: 1226/2011, definirano je da je popuna radnih mjesta moguća samo sporazumnim preuzimanjem državnih službenika iz drugog organa državne službe tj. internim prelaskom, a ukoliko se to ne realizira moguće je raspisati javni konkurs uz prethodno dobijenu saglasnost Vlade FBiH;
- *Ograničavanje rasta i veća kontrola utroška sredstava za materijal i usluge.* Izdaci za materijal i usluge planirani su na nivou 2014. godine, uz usklađivanje sa inflatornim kretanjima, sa posebnim naglaskom na nastavak provođenja mjera štednje i racionalnim utroškom sredstava za rad;
- *Restriktivno planiranje i veća kontrola tekućih i kapitalnih transfera.* Ovi transferi su planirani vodeći računa o zakonskim propisima sa naglaskom na provođenje započete revizije prava boračkih i socijalnih naknada čiji se rezultati očekuju i tokom 2014. godine;
- *Realno planiranje nabavke stalnih sredstava.* Nabavka stalnih sredstava planirana je u skladu sa realnim potrebama budžetskih korisnika, na osnovu detaljne analize svih prijedloga kapitalne potrošnje.

Tabela 5.3. u okviru ovog dokumenta daje pregled ukupnih zahtjeva i predloženih početnih gornjih granica rashoda za pojedinačne budžetske korisnike za 2015, 2016. i 2017. godinu, uz indekse promjena u odnosu na plan budžeta za 2014. godinu.

Poglavlje 1 - Uvod u Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015 - 2017. godine

Izrada dokumenta okvirnog budžeta (DOB) za trogodišnji period već je postala ustaljena praksa na svim nivoima vlasti u BiH, pa tako i u Federaciji Bosne i Hercegovine. DOB predstavlja rezultat srednjoročnog procesa planiranja, koji se radi u „10 koraka“, a namjena mu je da postavi strateški okvir i gornje granice resursa, unutar kojih bi trebalo pripremiti godišnji budžet. Ovakva koncepcija izrade DOB-a predstavlja osnovu projekcije prihoda i rashoda za period 2015-2017. godina i identifikira ključne budžetske opcije i pitanja vezana za politike, što će direktno utjecati na mobilizaciju javnih resursa i njihovu raspodjelu u navedenom srednjoročnom ciklusu.

Ključni cilj Dokumenta okvirnog budžeta je da se osigura bolja povezanost između prioriternih politika Vlade Federacije BiH i načina na koje ona vrši raspodjelu budžetskih sredstava kao i da doprinese razvoju strateškog planiranja prioriteta i ciljeva vlade Federacije.

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, br. 102/13, 9/14 i 13/14), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta za period 2015- 2017. godine koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za isti period.

Polazne osnove za izradu DOB-a za period 2015-2017. godine su makroekonomske projekcije i pretpostavke za naredni srednjoročni period, kao i prioriteta Vlade Federacije BiH i ciljevi fiskalne politike, a imajući u vidu okvir raspoloživih sredstava.

Na osnovu politike Vlade Federacije BiH, koja se sprovodi već nekoliko godina, Federalno ministarstvo finansija zaduženo je da djeluje na striktnom provođenju mjere štednje, pa je u skladu s tim pripreman i ovaj DOB Federacije BiH za period 2015-2017. godine. Federalno ministarstvo finansija predlaže Vladi Federacije BiH da razmotri i usvoji ovaj Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015–2017. godine, kao osnovu za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova u Federaciji BiH za fiskalnu 2015. godinu.

Dokument okvirnog budžeta F BiH za period 2015-2017. godine sadrži pet poglavlja:

- Poglavlje 1: Uvod u DOB za period 2015-2017. godine,
- Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke,
- Poglavlje 3: Srednjoročna porezna politika i prognoze direktnih i indirektnih poreza
- Poglavlje 4: Upravljanje javnom potrošnjom,
- Poglavlje 5: Budžetski prioriteta za period 2015-2017. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika u naredne tri godine.

Poglavlje 2 - Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

2.1. Uvod

Osnovne srednjoročne makroekonomske pokazatelje i prognoze koje predstavljaju osnov za preliminarne procjene Dokumenta okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015-2017.godina.

Makroekonomski pokazatelji i prognoze imaju direktnu refleksiju na funkcioniranje pojedinačnih ekonomskih subjekata – produkata, potrošača, radnika i zasebnih proizvodnih sektora – industrije, poljoprivrede, usluga, kao i dijelova (regiona) jedne zemlje. U prvom dijelu ovog poglavlja prikazani su tekući makroekonomski trendovi i predviđanja kretanja u naredne tri godine u BiH, a posebno u Federacija BiH. U dijelu 2.2. prikazano je predviđanje kretanja nacionalnih računa (bruto društvenog proizvoda BDP, potrošnje, investicija, izvoza i uvoza) u BiH i Federaciji BiH. U dijelu 2.3 date su pretpostavke i osnovi ciljevi makroekonomske politike.

2.2. Tekući makroekonomski trendovi i predviđanja kretanja u BiH i Federaciji BiH 2015-2017

2.2.1. Tekući makroekonomski trendovi

Obilježje prethodne dvije godine (2012. i 2013) su nestabilnost makroekonomskog okruženja, ali se prema podacima iz prvog kvartala ove godine, očekuje blagi porast privredne aktivnosti uz oporavak ekonomskog rasta već u 2014. godini, međutim ne smijemo zaboraviti poplave u maju koje su zahvatile kompletnu regiju tako da se ova prognoza mora uzeti sa dozom opreza. U narednim godinama očekivanja su takođe pozitivna za međunarodno okruženje, a prvenstveno u zemljama EU i eurozone, kao i u zemljama iz neposrednog bh okruženja.

Vlada Federacije je usvojila i pokrenula niz mjera na fiskalnoj stabilizaciji i poboljšanju okruženja na povećanju konkurentnosti privrede. DOB za period 2015 - 2017. radi se u uvjetima postepenog izlaska iz recesija kada se očekuje blagi rast u zemljama najvećim izvoznim tržištima BiH i Federacije BiH. Uz rast indeksa industrijske proizvodnje od 5,3 i negativni indeks potrošačkih cijena (-0,2) u 2013. godini te nastavak pozitivnih kretanja makroekonomskih pokazatelja u I kvartalu 2014. godine pretpostavka su za očekivane pozitivne pomake.

Makroekonomski indikatori u prvom tromjesečju 2014. godine ukazuju da je Federacija BiH ostvarila veći ekonomski rast u poređenju sa prethodnom godinom. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ekonomski rast u prvom kvartalu 2014. najviše je izražen u povećanom izvozu 4,1%, u isto vrijeme povećanom uvozu 6,0%, što je prouzrokovalo ipak skromnije povećanje ukupne industrijske proizvodnje od 4,7%, zbog smanjenja proizvodnje električne energije. Kada se uzme u obzir negativan indeks cijena industrijskih proizvoda 98,9 dobije se realno povećanje primanja zaposlenih od 4,1% iako su primanja u apsolutnom iznosu ostala na istom nivou u odnosu na isti period prethodne godine. Rast broja zaposlenih od 1,4% i više realne plate od 2,6% ukazuju na značajno poboljšanje raspoloživog dohotka građana u 2014. godini. Važnu ulogu ovdje je odigrala i deflacija od 1,6% kojom je znatno podignut realni rast plata, a kupovnu moć građana je dodatno podstakao i rast kredita stanovništvu od 5,4%

Ovdje moramo napomenuti da se ovaj pozitivni trend iz prvog kvartala, mora uzeti sa dozom opreza, zbog situacije koju su prouzrokovale katastrofalne poplave, koje su prouzrokovale ogromne štete na

velikom broja infrastrukturnih i stambenih objekata, kao i poljoprivrednog i drugog zemljišta u Federaciji BiH u maju 2014. godine. Prema preliminarnim procjenama iznos štete od poplava u BiH je 4 milijarde KM, od čega se jedna polovina odnosi na štete u Federaciji BiH, a posljedice će biti dalekosežne u mnogim oblastima ekonomije, uključujući politiku za provođenje fiskalne stabilnosti na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH. Zbog novonastale situacije sasvim je za realno očekivati smanjenje prihoda u budžetima s jedne strane, te smanjenje ekonomske aktivnosti, naročito u poljoprivredi, s druge strane.

Nažalost, u aprilu 2014. godine je došlo do negativnih kretanja nekoliko značajnih pokazatelja. To se prije svega odnosi na izvoz, industriju i trgovinu na malo. Smanjenjem industrijske proizvodnje u aprilu u odnosu na mart od 1,3% je prepolovljen godišnji rast iz prvog kvartala na svega 2,4% u prvih četiri mjeseca. Ovo je prije svega rezultat slabe proizvodnje električne energije koja je u aprilu bila za 22% niža u odnosu na isti period prethodne godine. Pored toga, padom izvoza od 7,4% uz blago povećanje uvoza od 3,1% je pogoršan vanjskotrgovinski bilans u aprilu. Konačno, maloprodaja takođe bilježi realno smanjenje prometa u aprilu u odnosu na mart od 2% (povećanje od 2,9% g/g). Sve ovo, te deflacija u prvom tromjesečju ukazuju na oprez kada su u pitanju očekivanja ekonomskog rasta za naredni period.

Karakteristično je za ovaj srednjoročni period da se, prilikom pripreme i usvajanja budžeta na svim nivoima vlasti, posebna pažnja mora posvetiti povećanju iznosa sredstava namjenjenih za otplatu unutrašnjeg i vanjskog duga, što će, u kreiranju mjera fiskalne stabilizacije biti dodatno opterećenje na provođenju zacrtanih strateških ciljeva

Pozitivni trendovi oporavka i fiskalne stabilizacije su rezultat projekcija na osnovu povoljnih ekonomskih pokazatelja i ekonomskog ambijenta u Evropi, a posebno u Njemačkoj, Austriji, Italiji i zemljama regiona, koje su naša tradicionalna tržišta. Realno je za očekivati da ovakvi trendovi oporavka budu nastavljeni, uz pomoć međunarodne zajednice u otklanjanju posljedica poplava, u srednjoročnom periodu će dovesti do konkretnih poboljšanja u privredi i životu običnih ljudi kroz rast kupovne moći, rast plata i životnog standarda uopće.

2.2.2. Projekcije makroekonomskih pokazatelja

Prema podacima i projekcijama DEP-a i Federalnog ministarstva finansija, koje su date u narednim tabelama može se vidjeti da se između 2012. i 2013. godine u Federaciji BiH desio rast realnog BDP-a od 2,1% (sa -0,9% na 1,2%), dok se u narednim godinama očekuje dalji rast, ali nešto skromniji u 2014. godini 1,8%, a u naredne tri dalji rast od 3,2% u 2015., 4,1% u 2016. i 4,6% u 2017. godini.

Tabela 2.1 – Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2014.- 2017. godine

Indikator	miliona KM					
	Zvanični podaci	Projekcije				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nominalni BDP u mil KM	27,199	28,204	29,289	30,889	32,664	34,798
Nominalni rast u %	1,60%	3,70%	3,80%	5,50%	5,70%	6,50%
BDP deflator (prethodna godina = 100)	102,5	102,5	102	102,2	101,6	101,9
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	26,528	27,507	28,714	30,215	32,161	34,154
Realni rast u %	-0,90%	1,20%	1,80%	3,20%	4,10%	4,60%
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2,10%	-0,10%	0,40%	1,10%	1,00%	1,20%
Potrošnja u mil KM	28,624	28,835	29,584	30,453	31,483	32,612
Vladina potrošnja u mil KM	6,016	6,151	6,35	6,547	6,789	6,993
Privatna potrošnja u mil KM	22,608	22,685	23,235	23,907	24,694	25,62
Investicije u mil KM	4,953	4,947	5,421	5,9	6,437	7,167
Vladine investicije u mil KM	772	949	1,138	1,309	1,545	1,807
Privatne investicije u mil KM	4,032	3,969	4,223	4,502	4,874	5,396
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	9,00%	11,50%	12,40%	14,30%	15,30%	16,80%
Bilans tekućeg računa u mil KM	-2,503	-1,71	-1,778	-1,497	-1,429	-1,33
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-9,20%	-6,10%	-6,10%	-4,80%	-4,40%	-3,80%
Nominalni Rast uvoza u %	-0,20%	-2,00%	3,90%	3,00%	3,70%	3,50%
Nominalni Rast izvoza u %	-1,90%	5,70%	4,90%	7,80%	8,00%	7,90%

Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u 2012. godini doživjela rast od 2,1%, u 2013. godini bilježi pad od -0,1%, a projicirano je da se 2014. godini zaustavi na 0,4 %, da bi projekcije u naredne 3 godine trebale zabilježiti blagi rast od oko 1%. Nacionalna bruto štednja u odnosu na BDP od 2012. do 2013. godine bilježi rast od oko 2,5% godišnje, projekcija za 2014. godinu je sa stagnacijom tj. 12,4 %, dok se za naredne dvije godine planira blagi rast od oko 1% za svaku narednu godinu.

Makroekonomski pokazatelji za 2014. godinu su morali biti prikazani konzervativnije u odnosu na zemlje EU, naročito ako se uzme u obzir prirodna katastrofa iz maja ove godine. Optimistične prognoze su da će doći do ekonomskog rasta koji bi mogao iznositi **1,8%**² u 2014., naredne godine moglo bi se dostići rast od 3,2% čije su osnovne karakteristike u planiranom rastu izvoza i

² Izvor: DEP "DOB Makroekonomske projekcije 2015-2017." Sarajevo, juni 2014. godine.

postepenom porastu privatne potrošnje, a naročito investicija. Na pozitivan trend utjecat će i jačanje domaće tražnje koja će prouzrokovati povećanje uvoza, ali isto tako i povećanje vanjskotrgovinskog deficita od 4,1% u 2014 godini.

2.2.2.1. Federacija BiH - BDP projekcije

Nakon 2012. godine kada je u dvije godine ekonomija Federacije BiH je ostvarila vrlo skroman skroman nominalni rast BDP, koji je ustvari realno bio pad od -0,9%, prema procjenama Federalnog ministarstva finansija nominalni BDP za 2013. godinu iznosio je 18,1 milijardi KM sa nominalni rastom od 3,7% u odnosu na 2012. godinu, dok je realni BDP za 2013. godinu iznosio je 17,7 milijardi KM sa realnim rastom od svega 1,2% u odnosu na 2012. godinu. Prema projekcijama za 2014. i 2015. godinu nominalni BDP bi trebao imati intenzivniji rast od 3,8%, odnosno 5,5% u odnosu na 2013. godinu³. U narednom trogodišnjem periodu očekuje se dalji rast nominalnog BDP-a koji bi trebao dostići 6,5% u 2017. godini.

Tabela 2.2 – Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH⁴ za period 2014 - 2017. godine (u mi.KM)

Indikator	Procjene FMF-a		Projekcije FMF-a			
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Nominalni BDP u mil. KM	17,462	18,107	18,804	19,831	20,970	22,340
Nominalni rast u %	1,60%	3,70%	3,80%	5,50%	5,70%	6,50%
Realni BDP u mil. KM (prethodna g. = 100)	17,031	17,659	18,434	19,398	20,647	21,927
Realni rast u %	-0,90%	1,20%	1,80%	3,20%	4,10%	4,60%

2.2.3. Realni sektor

2.2.3.1. Ekonomski rast u Federaciji BiH

Karakteristike prethodne dvije godine (2012. i 2013. godina) obilježila je nestabilnost makroekonomskog okruženja, međutim, u narednim godinama očekivanja su pozitivna kako u međunarodnom okruženju, prvenstveno zemljama EU i eurozone, tako i u Federaciji BiH i našem neposrednom okruženju. Očekuje se blagi porast privredne aktivnosti uz oporavak ekonomskog rasta već u 2014. godini prvenstveno zbog očekivanog ekonomskog rasta nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja koji bi trebali biti glavni nosioci jačanja ekonomskog rasta u Federaciji BiH za 2014. i 2015. godinu. Kod naših tradicionalno najvećih međunarodnih partnera očekuju se pozitivni ekonomski tendovi. Njemačka i Austrija očekuju u 2014. godini ekonomski rast od 1,5-1,8% što je višestruko više u odnosu na 2013. godinu, a nakon toga planiran je dalji blagi rasta i u 2015 godini. Italija bi nakon pada od 1,9% u 2013. trebala zabilježiti skroman rast od 0,6% u 2014 koji bi trebao biti udvostručen već 2015 godine. Slično tome, realni pad u Hrvatskoj od 0,7% iz 2013 mogao biti pretvoren u blagi rast (od 0,5%) naredne godine.

Projekcije se zasnivaju i na pretpostavkama da će provođenjem usaglašenih mjera politike na nivou EU-a i država članica doći do porasta u povjerenju i do boljih finansijskih uslova te da će se neometano provesti potrebna privredna prilagođavanja u državama članicama, istovremeno jačajući

³ Izvor: DEP "DOB Makroekonomske projekcije 2015-2017." Sarajevo, juni 2014. godine

⁴ Izvršena procjena FMF-a na osnovu procentualnog učešća FBiH u BDP-u Prema podacima iz Godišnjeg biltena "Bosna i Hercegovina u brojevima 2013." Agencija za statistiku BiH, Sarajevo mart 2014. i na osnovu podataka DEP-a iz materijala: "DOB makroekonomske projekcije 2015-2017." Sarajevo, juni 2014. godine.

njihov potencijal rasta, a to znači, da se predviđa da će na globalnom tržištu trgovina u intenzivnim sektorima poput investicija imati brži rast od BDP, što će obezbijediti dodatni podsticaj privrednoj ekspanziji. Predviđa se da će rast izvoza u svijetu dostići 5,1% u 2014 i 5,8% u 2015. godini. U skladu s tim, predviđa se rast izvoza u EU do 4% u 2014. i 5,5% u 2015, te da će rast uvoza pratiti ovo kretanje izvoza.

2.2.3.2. Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH direktno je povezana sa uzajamni djelovanjem unutrašnjih i vanjskih faktora, gdje je promjena domaće tražnje bila manje značajna, a glavne karakteristike koje su bile motorna snaga industrijske proizvodnje bili su energetski sektor, rudarstvo i veoma mali dio prerađivačke industrije, dok je izvoz imao primarnu ulogu i praktično bio osnovni pokazatelj industrijske proizvodnje u Federaciji BiH.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za 2013. godinu ne može se reći da su podaci o industrijskoj proizvodnji govore da je industrijske proizvodnja u 2013 godini imala rast od 5,3% u odnosu na 2012. što je više u odnosu na zemlje u EU zoni.⁵ Moramo napomenut da ova visoka stopa rasta industrijske proizvodnje u odnosu na ostale zemlje u okruženju je posljedica niske osnovici iz prethodne godine, a tome se treba dodati i izrazito povoljne vremenske prilikama koje su utjecale na poljoprivrednu proizvodnju kao i povećanje izvoza od 5,7% u 2013. godini.

Prema prvim podaci za 2014. godinu, a na osnovu projekcije DG ECFIN-a, nagovještavaju se poboljšanja ekonomskih aktivnosti i jačanje ekonomskog rasta u zemljama EU u odnosu na prethodnu godinu. Proces ekonomskog oporavka koji se mjeri pomoću određenih kratkoročnih indikatora već ukazuje da je ekonomski oporavak prisutan u zemljama EU, pa je industrijska proizvodnja u EU28, po podacima Eurostata za prvi kvartal 2014. godine povećana za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine, a posebno treba dodati da je Njemačka, kao naš glavni trgovinski partner u istom vremenskom periodu ostvarila rast industrijske proizvodnje od 3,2%.⁶

Tabela 2.3. – Indeks industrijske proizvodnje u FBiH

Indeksi g/g	<u>2007.</u> 2006.	<u>2008.</u> 2007.	<u>2009.</u> 2008.	<u>2010.</u> 2009.	<u>2011.</u> 2010.	<u>2012.</u> 2011.	<u>2013.</u> 2012.	<u>I-IV 2013.</u> I-IV 2012.
Federacija BiH	108,6	107,9	88,4	104,2	100,9	96,3	105,3	97,2

Prema projekcijama DEP-a i prognozama Federalnog ministarstva finansija, očekuje godišnji rast proizvodnje u 2015. godini iznositi oko 5% na šta će najveći utjecaj imati povećani nivo izvozne tražnje koji će rezultirati poboljšanjem proizvodnje u svim sektorima industrijske proizvodnje, a najveće učešće u strukturi imat će prerađivačka industrija koja je izvozno orjentirane. Ovdje se posebno mora naglasiti da se ovaj optimističan stav mora uzeti sa rezervom zbog procesa rekonstrukcije poplavljenih područja. Pozitivan učinak imat će i nastavak investicionog ciklusa u infrastrukturu (završetak predviđenih dionica autoputa V C tokom 2015. godine) što će dodatno doprinijeti povećanju proizvodnje posebno u industriji građevinskog materijala i metalnih proizvoda. Od energetike, sektor za proizvodnju električne energije, uz koji se uključuju rudnici i proizvodnja derivata nafte, imaju važnu ulogu u ukupnoj industrijskoj proizvodnji, planirano je ostvariti povećanja proizvodnje od oko 5%.

Naredne dvije godine (2016 i 2017.) očekuje se potpuna konsolidacija EU tržišta, oporavak privatne potrošnje, prevazilaženje problema oko finansiranja preduzeća i intenziviranje vanjskotrgovinske razmjene između zemalja EU, kao i od mjera koje su sadržane u dokumentu Europske komisije

⁵ Izvor Federalni zavod za statistiku BiH „Mjesečni statistički pregled Federacije BiH“ br. 1/14; 2/14; 3/14, 4/14 i 5/14

⁶ Eurostat, News release euroindicators, „industrial production in EU for January 2014“. 38/2014, 12 March 2014.

„Communication for a European Industrial Renaissance“ odnose se na jačanje industrijske baze i konkurentnosti u zemljama EU.⁷ Ova pozitivna dešavanja u neposrednom okruženju trebala bi rezultirati povećanjem iskorištenosti naših industrijskih kapaciteta.

Ovo povećanje kapaciteta rezultirat će povećanjem broja zaposlenih, posebno u prerađivačkoj industriji vezanoj za izvoz da bi se dostigli rezultati rasta iz predkriznog perioda. Ulaganja u infrastrukturu i energetiku doprinijeti će jačanju građevinskog sektora, ali se i u energetskom sektoru, koji je u prethodnom periodu bio jedan od nosilaca industrijske proizvodnje, očekuje porast.

Mjere Vlade Federacije BiH koje su sadržane u sektorskim strateškim dokumentima, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, (Prečišćeni tekst akcionog plana za realizaciju projekata, „Razvoj industrijske politike u FBiH 2011-2015“, Mostar, decembar 2013.god) dat će značajan doprinos poboljšanju industrijske proizvodnje i jačanju njene konkurentne pozicije, što bi trebalo rezultirati povećanjem industrijske proizvodnje od preko 6% za 2017. u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 2.4. – Izvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

(u 000 KM)

	III 2014.	III 2014. II 2014.	III 2014. III 2013.	I – III 2014.	I - III 2014. I - III 2013.
Ukupno	487.160	108,9	108,4	1.373.946	104,1
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.335	85,3	109,2	14.153	117,2
Vađenje ruda i kamena	2.136	103,7	57,2	6.138	73,6
Prerađivačka industrija	437.397	109,2	113,8	1.239.422	107,8
Proizvodnja i snabdijevanje (el. energija, gas, klimatizacija)	27.600	118,4	76,7	64.137	74,1
Ostalo	15.691	96,8	72,9	50.094	79,9

Što se tiče vanjskotrgovinskog poslovanja u Federaciji BiH za prvi kvartal 2014. godine ostvaren je izvoz u vrijednosti 487,1 mil. KM što je za 4,1% više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz u istom periodu iznosio 873 mil. KM što je za 6% više.⁸

Tabela 2.5. – Uvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

(u 000 KM)

	III 2014.	III 2014. II 2014.	III 2014. III 2013.	I – III 2014.	I - III 2014. I - III 2013.
Ukupno	872.990	110,0	105,7	2.369.407	106,0
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	31.542	99,4	96,1	90.305	95,4
Vađenje ruda i kamena	43.808	108,5	87,1	134.020	78,1
Prerađivačka industrija	793.566	111,4	109,6	2.117.194	109,7
Proizvodnja i snabdijevanje (el. energija, gas, klimatizacija)	310	12,0	2,3	14.509	55,9
Ostalo	3.763	55,9	69,7	13.379	105,9

⁷ European Commission, “Communication from the EC to The European Parliament, The Council and The European and Social Committee of the Regions, “ For a European Industrial Renaissance”, Brussels, February 2014.

⁸ Izvor Federalni zavod za statistiku BiH „Mjesečni statistički pregled Federacije BiH“ br. br. 1/14; 2/14; 3/14, 4/14 i 5/14

Do povećanja bilansa vanjskotrgovinske razmjene došlo je zbog kontrakcije domaće potrošnje u Federaciji BiH. Na osnovu ovih prvih pokazatelja i sa rastom industrijske proizvodnje doći će do daljeg smanjenja bilansa vanjske trgovine, što bi u značajnoj mjeri doprinijelo stabilnosti ekonomije u Federaciji BiH.

2.2.3.3. Tržište rada

Broj radnika u Federaciji BiH u 2013. godini, u odnosu na prethodnu, uvećavao se za 1,07%, broj zaposlenih se smanjio za 0,51%, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih lica povećao za 2,9%, što se odnosi uglavnom na privatni sektor. Zbog nedovoljne poslovne aktivnosti došlo je do otpuštanje radnika, ali i se nije desilo smanjenje realnih primanja u 2013. godini, koja su ostala na nivou prethodne ali sa negativnim vrijednostima indeksa potrošačkih cijena. U martu 2014. godine broj zaposlenih se uvećao za 1% u odnosu na prosjek iz prethodne godine. Ovdje treba napomenuti da se moraju uzeti u obzir katastrofalne posljedice poplava koje su pruzrokovale zastoje u proizvodnji, ili čak obustavljanje proizvodnje pojedinih segmenata, ali isto tako i nastojanje Vlade Federacije BiH da se poslovljima otklanjanja šteta angažiraju nezaposleni sa ugroženih područja.

S druge strane, u javnom sektoru se nije bilo značajnijih promjena broja zaposlenih u 2013. godini, u odnosu na prethodnu, zbog primjene važećih budžetskih restrikcija. To znači da bi broj zaposlenih u javnom sektoru Federacije BiH u 2014. godini mogao ostati na istom nivou kao prethodne godine. Što se tiče plaća, u skladu sa ekonomskim dešavanjima ni u 2014. godini nije realno očekivati značajnu stopu rasta. Pored očekivanog pozitivnog ekonomskog rasta u 2014. godini, uz već više puta pomenuti rizik nastao kao posljedica poplava, veći pozitivni pomaci na tržištu rada se ne mogu očekivati ali bi se moglo desiti postepeno usporavanje negativnih dešavanja.

Tabela 2.6. – Usporedna tabela zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH

	☞ 2010.	☞ 2011.	☞ 2012.	☞ 2013.	II 2014.	III 2014.
Broj zaposlenih	438.949	440.747	437.331	435.113	438.011	439.496
Broj nezaposlenih	360.512	367.515	377.707	388.704	394.350	391.838

Prema podacima iz EK predviđa se smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih u EU 28 uz brži ekonomski rast u odnosu na prethodnu godinu, pa se očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dosegnuti stopu rasta od 1,4% u 2015. godini, dok bi ta stopa rasta u 2016. godini trebala biti 1,6%, a 2017. godine trebala bi dostići stopu rasta od 1,7% u odnosu na prethodne godine. Prosječna neto plaća u Federaciji BiH u nominalnom iznosu u 2015. godini mogla uvećati za 2,3% u 2016. godini 2,9% i u 2017. 3,2%.

Za naprijed navedene projekcije moraju se uzeti u obzir rizici koji se ogledaju u usporenom oporavaku ekonomije Federacije BiH koja se direktno odražava na neizvjesnost otvaranja što novih radnih mjesta, a posebno masovnije zapošljavanje nove radne snage, kao i očuvanje postojećih radnih mjesta. Takođe se mora računati i na određenu nekonzistentnost ponude i potražnje radne snage.

Tabela 2.7. – Usporedna tabela bruto i neto plaća u Federaciji BiH

	€ 2010.	€ 2011.	€ 2012.	€ 2013.	II 2014.	III 2014.
Prosječna neto plaća u KM	804	819	830	835	822	831
Prosječna bruto plaća u KM	1.223	1.248	1.266	1.275	1.255	1.268

2.2.3.4. Cijene i inflatorna kretanja

U 2013. godini Federacija BiH bilježi neznatan pad cijena od 0,1%, a glavni utjecaj na pad cijena imala je niža cijena nafte na svjetskom tržištu, kao i stabine cijene hrane na svjetskom tržištu uzrokovane dobrim prinosima u poljoprivrednoj proizvodnji, što je u četvrtom kvartalu dovelo čak i do smanjenja cijena hrane. Karakteristika 2013. godine je da nije bilo poskupljenja električne energije, a cijene gas su bile niže za 2,1%. Iznimka je rast cijena alkohola i duvana od 6,4% zbog poskupljenja cigareta (povećanje akciza na cigarete na početku 2013. godine).

Tabela 2.8. – Indeksi potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u Federaciji BiH

	2010. 2009.	2011. 2010.	2012. 2011.	2013. 2012.	IV 2014. III 2014.	IV 2014. IV 2013.
Ukupan indeks	101,8	103,6	102,1	99,8	100,4	98,9

Pretpostavke za procijenu kretanja cijena u narednom trogodišnjem periodu su podaci Svjetske banke, EK i MMF koji govore da bi cijene energenata, nafte i hrane na svjetskom tržištu trebale biti niže u odnosu na 2014. godinu. To je razlog da se i u Federaciji BiH u 2015. godini može očekivati rast cijena od 1,1%, dok se kretanja nivoa cijena u periodu 2016.-2017. Trebaju zadržati 1 do 1,2% respektivno.

2.2.3.5. Finansijski sektor

Prema podacima centralne banke BiH ukupna novčana masa (M2) u prvom kvartalu 2014. godine veća je za 6,8% u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 16,2 milijardi KM. Depoziti koji čine sastav novčane mase, kao i gotovina izvan banaka imali su pozitivan rast, a najveći utjecaj na rast ukupne novčane mase imali su depoziti koji ulaze u sastav agregata M1⁹.

Do kraja 2014. godine može se očekivati stopa rasta ukupne novčane mase do 4% ukoliko bi se nastavio dalji postepeni oporavak naše ekonomije, što je pretpostavka nešto usporenije stope rasta pa se očekuje i usporavanje rasta ukupnih depozita¹⁰.

Prošla godina obilježena je najveći rast ukupnih depozita koji su dostigli rast od 6,9%, a to je najbolji rezultat u proteklih 5 godina. Najveći utjecaj na rast imao je sektor stanovništva jer se u proteklim godinama konstatno povećavala štednja, u odnosu na potrošnju. Međutim, za 2014. godinu moramo posmatrati sa dozom opreza zbog nedavnih poplava koje su ugrozila stanovništvo, posebno poljoprivredna imanja, ali i građevnske objekte pa je pretpostavka da će štednja građana biti manja

⁹ M1 predstavlja transakcijski novac ili novac u užem smislu. QM predstavlja kvazi novac.

¹⁰ U 2013. godini 84% ukupne novčane mase činili su depoziti, a 16% gotovina izvan banaka.

u 2014. godini, zbog troškova koji će biti usmjerni na saniranje posljedica prirodne katastrofe, što će se direktno odraziti i na rast ukupnih depozita.

Za period 2015 - 17. godina se pretpostavlja da će biti godine daljnjeg bržeg rasta svih privrednih aktivnosti pa se očekuje i pozitivan učinak na razvoj monetarnog sektora, dalji nastavak rasta depozita, ali i gotovine izvan banaka, pa bi se stopa rasta M2 mogla bi se kretati u rasponu od 5,5% do 7% g/g.

Tabela 2.9. – Kretanje monetarnih agregata u BiH

(u mil. KM na kraju razdoblja)

Godina	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	QM	M2
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
K1 2013.	2,403	3,839	6,242	2,716	1,062	5,107	8,885	15,127
K1 2014.	2,542	4,123	6,665	3,086	1,155	5,248	9,489	16,155
	stopa rasta g/g							
K1 2013.	3,10%	2,50%	2,70%	14,20%	0,20%	6,50%	7,90%	5,70%
K1 2014.	5,80%	7,40%	6,80%	13,60%	8,80%	2,80%	6,80%	6,80%

Moramo napomenuti, da se naprijed navedene prognoze i očekivna kretanja monetarnih agregata moraju posmatrati sa dozom opreza prvenstveno imajući na umu vanjskih utjecaja, odnosno nova svejtska kriza koja donosi automatsko smanjenje investicija, teškoće u vanjsko-trgovinskim odnosima ili promjena koje mogu nastati u bankarskom sistemu što se odnosi na eventualno smanjenje depozita.

2.3. Osnovne pretpostavke i ciljevi makroekonomske politike BiH i Federacije BiH u periodu 2015-2017. godina

U 2010. godini Vlada Federacije BiH je podržala Strategiju razvoja (SR) i Strategiju socijalnog uključivanja (SSU) BiH (157. sjedinica Vlade, 21.09.2010. godine) i s tim u skladu usvojila Strategiju razvoja Federacije BiH za period od 2010. do 2020. godine. Kako je Strategija razvoja F BiH kompatibilna sa strategijama na nivou države BiH utvrđeno je šest strateških ciljeva za Federaciju BiH¹¹:

- 1) Makroekonomski okvir
- 2) Konkurentnost i output (proizvodnja, dohodak)
- 3) Javni sektor i javna uprava
- 4) Zaposlenost
- 5) Održivi rast i razvoj
- 6) Socijalna uključivost

Na osnovu Programa rada Vlade Federacije BiH za mandatni period od 2011. - 2014. godine (30. sjedinica od 22.12.2011.)¹², postavljeni su prioritetni ciljevi u Federaciji BiH koji su ključni ciljevi fiskalne politike a sve sa postizanjem osnovnog cilja koji se ogleda u makroekonomskoj stabilnosti i daljem jačanju i razvoju javnih finansija koji se temelje na:

- 1) Blagom fiskalnom deficitu
 - Relativnom smanjenju javnih rashoda, posebno tekuće javne potrošnje,
 - Povećanju investicija iz budžeta i Razvojne banke
 - Nastavku privatizacije državne imovine
- 2) Jačanju fiskalnog upravljanja sa nekoliko mjera
 - Harmonizacija i koordinacija procesa budžetiranja,
 - Usklađivanje fiskalne statistike s međunarodnim standardima,
 - Osiguranje budžetske podrške za ispunjenje uvjeta Evropskog partnerstva i euroatlantskih integracija,
 - Osiguranje limitiranja budžeta vlada na svim nivoima Federacije BiH sa prihodima od indirektnih poreza poslije 2011.

Takođe, dokumentom Ekonomska politika Federacije Bosne i Hercegovine za period 2014-2016. godine, Vlada Federacije će utvrđene strateške ciljeve nastojati ostvariti putem usmjeravanja prioriteta ka intenzivnijem privrednom razvoju i strukturnim reformama neophodnim za ekonomski rast, uvećanje zaposlenosti i životnog standarda građana. S tim u vezi ovim dokumentom su određene osnovne politike djelovanja usmjerene na održivost javne potrošnje i povećanje konkurentnosti privrede u ovom srednjoročnom periodu.

Očuvanje i dalje jačanje makroekonomske stabilnosti Federacije BiH predstavlja prvi cilj u narednom srednjoročnom periodu je, ali se u planiranju vlastitog napretka, mora se početi i od reformi u socijalnom i ekonomskom sektoru. Moraju se stvarati uvjeti i pretpostavke za punu zaposlenost radne snage i korištenje proizvodnih kapaciteta, koji bi trebali dati krajnji rezultat, povećanje bruto domaćeg proizvoda.

¹¹ Vlada Federacije BiH, Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2010-2020, Sarajevo, 2010., str. 104

¹² Vlada Federacije BiH, Program rada Vlade Federacije BiH u mandatnom periodu 2011. – 2014. godine, Sarajevo, decembar /prosinac 2011. godine., str. 9-10

Kao doprinos makroekonomskoj stabilnosti, posebno treba istaći, da se očekuje realizacija niza kapitalnih projekata u elektroenergetskom sektoru, koji će se realizirati uglavnom putem direktnih stranih ulaganja, te se proicira i rast direktnih stranih ulaganja do 690 miliona KM u 2014. godini i do 940 miliona KM u 2015. godini, te bi se do 2017. godine mogao dostići iznos od milijardu KM.

Jedna od pretpostavki za provođenje zacrtanih ciljeva predstavlja i donošenje Zakona o budžetima u Federaciji BiH, koji je usvojen krajem 2013. godine, a u kojem posebno mjesto zauzima Poglavlje VII. - Fiskalna odgovornost koja propisuje da se za potrebe fiskalne politike u Federaciji BiH uspostavlja Fiskalno koordinacijsko tijelo Federacije BiH sa ciljem koordinacije fiskalnih politika u Federaciji BiH i osiguravanja makroekonomske stabilnosti i fiskalne održivosti Federacije BiH

Treba napomenuti da se i u narednom trogodišnjem periodu nastavlja pojačani nadzor bankarskog sektora, pomoću kvartalnih stres-testova bankarskog sistema, od strane Centralne banke BiH i Federalne agencije za bankarstvo.

Fiskalni deficit koji je nastao u ranijem perioda definira da je potrebno spriječiti dalji rast deficita ciljanim planiranjem blagog fiskalnog deficita, kako bi se u planskom periodu 2015 – 2017. dostigla fiskalna održivost u skladu sa kriterijima EU.

Ulaskom Hrvatske u EU dogodili su se očekivani negativni trendova po pitanju izvoza ali se mora raditi na daljem ubrzavanju predpristupnih procesa u BiH, kako bismo iskoristili dopunska finansijska sredstva za potrebe procesa evropskih integracija, a najznačajnija je pretpristupna finansijska pomoć Evropske unije, pod nazivom Instrument pretpristupne pomoći (IPA)¹³.

Rastom i daljim razvojem privatnog sektora, uz snažnu podršku poljoprivrednoj proizvodnji, uz pravilno usmjeravanje i kontroliran plasman sredstava međunarodne zajednice namjenjenih za otklanjanje posljedica prirodne katastrofe iz maja 2014. godine, može se postići ponajviše u rastu izvoza, a koji ima direktan utjecaj na smanjivanje deficita trgovinske razmjene, što dalje treba voditi smanjenju deficita tekućeg računa, i na taj način omogućiti veću ulogu domaćih proizvoda i usluga kao supstituciju uvozu, a to je još jedan od osnovnih makroekonomskih ciljeva za naredni srednjoročni period.

¹³ IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance (Instrument pretpristupne pomoći). Pomoć zemljama kandidatima (Hrvatska, Turska, Makedonija) i potencijalnim kandidatima (BiH, Srbija, Crna Gora i Albanija) za članstvo u EU.

Poglavlje 3 - Srednjoročna porezna politika i prognoze direktnih i indirektnih poreza

3.1. Uvod

Ovo poglavlje će nam dati projekcije prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreznih politika.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta.

Glavni cilj ekonomske politike Vlade FBiH u narednom periodu ogleda se u očuvanju i unapređenju makroekonomske stabilnosti uz poboljšanje ambijenta za poslovanje privrednih subjekata. Da bi se postigli određeni rezultati ekonomske politike neophodno je pripremiti i provesti strukturne i druge reforme, što bi u oblasti ekonomske politike trebalo afirmisati projekte intenziviranja privrednog razvoja i jačanja unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH, iniciranje i provođenje reformi usklađenih sa potrebama Bosne i Hercegovine na putu ka pridruživanju Evropskoj uniji, uz efikasno angažovanje svih domaćih kreativnih potencijala kroz usklađenu politiku djelovanja.

Uvažavajući mjere ekonomske politike, u oblasti porezne politike u srednjoročnom periodu nastaviti će se aktivnosti na efikasnijem upravljanju javnim prihodima, iznalaženju rješenja za smanjenje opterećenja poslodavaca uz postojanje fiskalne održivosti vanbudžetskih fondova i time stvaranju uslova ubrzanog privrednog rasta, kao i dogradnji i unapređenji poreznog sistema u oblasti direktnih poreza.

Vlada će u ovom periodu funkcionisati sa velikim fiskalnim opterećenjem s obzirom na velike fiskalne pritiske vezane za izmirenje domaćih potraživanja, otplate ino duga i povećanja troškova socijalnih davanja. S toga je neophodno nastaviti sa restriktivnom politikom javne potrošnje na svim nivoima, sa osnovnim ciljem održavanja fiskalne stabilnosti i sistema kontrole potrošnje, ali i pored provođenja ovih mjera neophodno je od međunarodnih finansijskih institucija (MMF-a, Svjetska banka) obezbjediti nedostajuća sredstva, kako bi se pokrio nedostajući nivo prihoda.

3.2. Ostvarenje javnih prihoda u 2013.godini, procjene za 2014. godinu i projekcije za srednjoročni period 2015-2017.godina

Trend ostvarenja prihoda u 2012. i 2013. godini približno prati rast realnog GDP-a, koji je prema makroekonomskim pokazateljima povećan za 4% u 2013. godini. U narednom periodu projekcije prihoda usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj, tako da se predviđa nešto niži rast prihoda u 2014. godini i narednom srednjoročnom periodu i to za 3%.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta, vanbudžetskih fondova i ostalih korisnika javnih prihoda, koji su u 2013. godini iznosili bez sredstava finansiranja 6.583 miliona KM, sa učešćem u GDP-u na nivou cijele BiH od 23% a prema projekcijama za tekuću godinu i period 2015-2017. godina uzimaju učešće u GDP-u rasponu od 21% do 23%.

U nastavku je dat konsolidirani pregled izvršenje prihoda u 2013. godini i revidiranih projekcija za 2014. godinu i plan raspoloživih prihoda za period 2015-2017.godina u Federaciji BiH, koji se sastoji od pet osnovnih elemenata:

- Budžeta Vlade Federacije BiH;
- Podentitetskih budžeta koji se sastoje od kantonalnih i općinskih budžeta;
- Budžeta vanbudžetskih fondova koji prvenstveno pokrivaju fond PIO/MIO, Fondove zdravstvenog osiguranja i Zavode za zapošljavanje i
- Sredstava javnih preduzeća koja se prikupljaju kao javni prihodi po osnovu posebnih naknada utvrđenih zakonima.

Tabela 3.1 Konsolidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. i plan za period 2015-2017.

(u mil. KM)

Prihodi (u mil. KM)	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
1. Porezni prihodi	3,071	3,177	3,246	3,335	3,425
Prihodi od indirektnih poreza sa JR	2,579	2,674	2,726	2,793	2,862
Porez na dobit	152	159	164	171	177
Ostali porezi	1	1	1		
Porez na dohodak	265	269	278	290	303
Porezi građana	73	75	77	80	83
2. Neporezni prihodi	830	893	984	1,012	1,052
<i>Naknade i takse, novčane kazne i ostali neporezni prihodi</i>	428	436	450	468	486
<i>Posebne naknade</i>	165	168	173	180	187
Federalne naknade za upotrebu puteva	24	24	25	25	26
Ostali neporezni prihodi:	315	282	326	338	343
<i>od čega dividende</i>	214	264	336	339	354
<i>prihodi krajnjih korisnika</i>	108	119	121	123	125
<i>grantovi za budžetsku portošnju</i>	67	110	179	179	190
<i>Ostalo</i>	0	0	0	0	0
UKUPNO: 1+2	3,9	4,069	4,229	4,346	4,477
Vanbudžetski fondovi	2,683	2,736	2,791	2,847	2,904
Fond zdravstvenog osiguranja	1,074	1,096	1,118	1,14	1,163
Fond PIO/MIO	1,486	1,516	1,546	1,577	1,609
Fond za zapošljavanje	122	125	127	130	132
UKUPNI PRIHODI:	6,583	6,806	7,021	7,193	7,381
Nominalni GDP BiH	28,204	29,289	30,889	32,664	34,798
Učešće ukupnih prihoda u GDP-u BiH	23%	23%	23%	22%	21%
Nominalni GDP Federacije BiH	18,107	18,804	19,831	20,970	22,340
Učešće ukupnih prihoda u GDP-u F BiH	36%	36%	35%	34%	33%

Napomena: U ukupan plan prihoda ne ulaze prihodi od privatizacije i grantovi, koji su evidentno prikazani u izvršenju.

3.3. Indirektno oporezivanje na nivou BiH i raspodjela prihoda

Već sam način strukturiranja i vođenje Jedinственog računa na koji se uplaćuju svi prihodi od indirektnih poreza u BiH, kao i način raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta, koji se temelji na procentualnom učešću u ovim prihodima saglasno u učešću u krajnjoj potrošnji temeljem prijave za PDV za koje se nema pravo na povrat, ali tek nakon što se iz ukupno naplaćenih prihoda isključe minimalne rezerve koje služe da se izmire sve obaveze koje se odnose na indirektno oporezivanje i iznos koji se prenosi državnom budžetu, a koji se zasniva na iznosu državnog budžeta za tekuću godinu, a potom i 3,55% ali ne manje od 124 mil. KM Distriktu Brčko BiH, ukazuje na cijeli niz elemenata od kojih ovisi koliko će prihoda po osnovu indirektnih poreza u opće pripasti korisnicima u Federaciji BiH.

Budući da ove podatke dostavlja tijelo zaduženo ne samo za izradu projekcije prihoda na Jedinственom računu već i tijelo koje zvanično predlaže projekciju prihoda na Jedinственom računu, a to su Odjeljenje za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje, koje između ostalog izrađuje srednjoročne projekcije prihoda od indirektnih poreza, kao i godišnje projekcije prihoda od indirektnih poreza, te Fiskalno vijeće, koje je kao međuvladino tijelo, između ostalog, zaduženo za usvajanje Prijedloga dokumenta „Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini“, koji sadrži parametre koji se odnose na :

- prijedlog fiskalnih ciljeva budžeta institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta, kao i
- prijedlog makroekonomske projekcije i projekcije ukupnih indirektnih poreza i njihove raspodjele za narednu fiskalnu godinu, kod izrade projekcije prihoda Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu potrebno je poći od navedenih podataka.

Važno je istaći da upravo indirektni porezi imaju najveće učešće u ukupnim prihodima svih nivoa vlasti i zbog toga su i najznačajniji prihod

Prateći i osnovni i programski scenario prihoda od indirektnih poreza, prilikom izrade projekcija ovih prihoda za Federaciju korišten je plan prihoda izrađen po programskom scenariju, jer isti prikazuje realnije ostvarenje, koje prati historijske trendove i pozitivan dosadašnji trend ostvarenja u tekućoj godini.

Ukupan plan prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH u Dokumentu okvirnog budžeta 2015-2017. godina odražava niži nivo za više od 60 mil. KM u odnosu na predstavljene projekcije u prethodnom Dokumentu okvirnog budžeta, što bi prema utvrđenom sistemu raspodjele za Federaciju BiH i pored povećanog koeficijenta raspodjele za 0,20% značilo 33 mil. KM manje prihoda od indirektnih poreza.

3.3.1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period od 2015. do 2017. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Revidiranim prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period;
- Politici akciza na duhan, u primjeni od 01.07.2014., koja uključuje sljedeće:

- Kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM po paklici;
 - Uvođenje specifične akcize na rezani duhan u visini od 78 KM/kg u drugom polugodištu 2014.g.;
 - Usklađivanje rasta specifične akcize na duhan sa rastom akciznog opterećenja cigareta od 2015.g.
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza

3.3.2. Rizici po projekcije

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2014-2017 je podložno sljedećim rizicima:

1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
2. Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
3. Kontinuirano povećanje stope posebne akcize na cigarete u cilju dostizanja minimalnih standarda EU postaje kontraproduktivno bez efikasnih političkih i operativnih mjera usmjerenih na zatvaranje jaza u poreskom opterećenju cigareta i rezanog duhana i suzbijanje poreske evazije, nelegalnog uvoza duhana i nelegalne proizvodnje cigareta. Slične distorzije prihoda i tržišta u narednim godinama može izazvati i najavljeno uvođenje diferencirane akcize na pivo;
4. Eventualne izmjene politika u području indirektnih poreza, npr. u smislu diferenciranih stopa PDV-a i akciza, pored fiskalnih gubitaka i makroekonomskih implikacija u smislu distorzija na tržištu, mogu destabilizovati postojeći sistem PDV-a i naplatu prihoda, umanjiti efikasnost rada UIO, opteretiti poslovne subjekte i značajno povećati rizik od prevara.

Tabela 3.2 Projekcija prihoda (osnovni scenario) na JR 2014-2017. godina

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					stopa rasta			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
PDV	3.102,90	3.145,80	3.213,40	3.272,90	3.326,10	1,40%	2,10%	1,90%	1,60%
Akcize	1.267,10	1.297,10	1.322,40	1.338,80	1.353,30	2,40%	2,00%	1,20%	1,10%
Carine	211	224,1	230,8	239,4	247,7	6,20%	3,00%	3,70%	3,50%
Putarina	285,3	291,1	295,8	302,5	310,5	2,00%	1,60%	2,30%	2,60%
Ostalo	19,9	18,6	18,8	19	19,1	-6,20%	0,90%	0,90%	0,90%
UKUPNO	4.886,20	4.976,70	5.081,30	5.172,50	5.256,80	1,90%	2,10%	1,80%	1,60%
Putarina (0,10 KM/l)	-114	-116,4	-118,3	-121	-124,2	2,10%	1,60%	2,30%	2,60%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	4.772,20	4.860,30	4.962,90	5.051,50	5.132,60	1,80%	2,10%	1,80%	1,60%

U narednom tabelarnom pregledu date su prognoze prihoda sa Jedinstvenog računa.

Tabela 3.3 Pregled planiranih prihoda sa Jedinstvenog računa

Raspodjela prihoda sa JR po nivou vlasti	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
Projicirani neto prihodi sa JR za period 2014-2017. godina	4.886.200.000	4.976.700.000	5.081.290.000	5.172.500.000	5.256.800.000
Putarina	114.000.000	116.400.000	118.300.000	121.000.000	124.200.000
Projicirani neto prihodi sa JR za period 2014-2017. za korisnike budžeta	4.772.200.000	4.860.300.000	4.962.990.000	5.051.500.000	5.132.600.000
Država *	750.000.000	750.000.000	750.000.000	763.500.000	775.716.000
Raspoloživi iznos za raspodjelu nakon izdataka za državni budžet	4.022.200.000	4.110.300.000	4.212.990.000	4.288.000.000	4.356.884.000
Vanjski dug /Federacija/	442.190.147	554.187.704	404.328.906	474.181.558	572.128.998
Poravnanja (između entiteta)	3.405.726				
Prihodi Federacije sa JR nakon otplate vanjskog duga i poravnanja	2.091.205.667	2.069.827.816	2.285.243.910	2.263.277.642	2.209.305.748
Prihodi Federalnog Budžeta sa JR	757.016.451	749.277.669	827.258.295	819.306.506	799.768.681
Prihodi kantonalnih budžeta sa JR	1.076.552.677	1.065.547.360	1.176.443.565	1.165.135.330	1.137.350.599
Prihodi općinskih budžeta sa JR	176.079.517	174.279.502	192.417.537	190.567.977	186.023.544
Prihodi direkcija cesta sa JR	81.557.021	80.723.285	89.124.512	88.267.828	86.162.924
Prihodi od putarine 0,10KM/l	60.534.000	61.808.400	62.817.300	64.251.000	65.950.200

Izvor podataka: OMA - 20.06.2014. godine (osnovni scenario)

*Iznos prihoda za državu za 2014 i 2015. godinu planiran je prema Dokumentu okvirnog budžeta BiH za period 2014-2016. godina. Prateći zaključke Fiskalnog vijeća, izdvajanja za BiH institucije za 2016. i 2017. godinu revidira prema rastu prihoda na JR.

3.4. Direktni porezi

Pored prihoda od indirektnih poreza, u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju se i drugi porezi, koji uključuju porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, poreze na imovinu i ostale poreze.

3.4.1. Porez na dobit

Porez na dobit utemeljen je Zakonom o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH“, br. 97/07, 14/08 i 39/09), a pripadnost i raspodjela utvrđeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda, prema kojem se porez na dobit koji plaćaju banke i druge finansijske organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravna lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravna lica iz oblasti igara na sreću i ostala poduzeća uplaćuju u Budžet Federacije, dok je porez na dobit koji plaćaju ostala pravna lica u cjelosti prihod kantona.

Uzimajući u obzir sve dostupne revidirane indikatore, kao i trendove kretanja u narednom periodu očekuje se pozitivan trend rasta, sa ostvarenjem u 2014. godini od 160 miliona KM i 177 miliona KM u 2017. godini, što prosječno odražava 3,7% rast. Prognoze ovih prihoda ne uključuju izmjene poreznih politika, iako se u ovom periodu očekuje donošenje novog zakona o porezu na dobit, koji će imati utjecaj na raspoložive prihode po ovom osnovu.

Tabela 3.4 Revidirane projekcije prihoda od poreza na dobit za 2014. i period 2015-2017. godina (FBiH i KANTONI UKUPNO)

	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
Porez na dobit kantonalnih budžeta	103.125.004	109.270.323	112.845.302	117.544.876	122.796.484
Porez na dobit Budžeta Federacije BiH	49.326.804	49.690.363	51.504.061	53.589.975	54.661.775
UKUPNO:	152.451.808	158.960.685	164.349.363	171.134.851	177.458.259

3.4.2. Porez na dohodak

Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BiH, br. 10/08, 9/10, 44/11 i 7/13), koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, donio je pozitivne efekte u reformi oblasti direktnog oporezivanja, zamjenivši niz drugih poreza, koje su plaćali građani i uključuje oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, te od dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Porez na dohodak je prihod koji pripada kantonalnim i općinskim budžetima, tako da 65,54% pripada kantonalnom budžetu, a općinama minimalno 34,46%, izuzev općinama Sarajevskog kantona kojima pripada 1,79%.

Prema projekcijama prihoda po osnovu poreza na dohodak, koje su prezentirane u okviru Dokumenta okvirnog budžeta 2015-2017. godina procjenjuje se da će u 2014. godini biti ostvareno

269 miliona KM ovih prihoda, što predstavlja projicirani rast za 1,5% u odnosu na zabilježeno izvršenje prethodne godine. U periodu 2015-2017. godina također se predviđa rast i to: za 3,3% u 2015. godini, 4,2% u 2016. godini i u 2017. godini rast od 4,5%.

Tabela 3.5. Revidirane projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2014. i period 2015-17.

	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
Kanton	204.532.374	211.683.976	218.693.357	227.878.331	238.111.711
Općine	60.817.415	57.459.603	59.314.449	61.749.907	64.459.469
POREZ NA DOHODAK:	265.349.789	269.143.580	278.007.806	289.628.238	302.571.180

3.4.3. Porez na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonalnim propisima.

Ovi prihodi u prethodnom periodu imali su stabilan rast, koji se očekuje i u narednom srednjoročnom periodu, prosječno za 4%.

3.4.4. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse
- novčane kazne
- posebne naknade
- ostale neporezni prihode

Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine neporezni prihodi određeni su propisima na federalnom, kantonalnom i općinskom nivou, što im određuje i pripadnost po nivoima vlasti. S toga, radi potreba izrade ovog dokumenta, dat je okvir planiranih neporeznih prihoda, koji mogu, posmatrano pojedinačno po kantonima, neznatno odstupiti od planova kantonalnih i općinskih budžeta, koji su i samostalni u projiciranju prihoda. Iz tih razloga najslabija tačka sagledavanja prihoda su još uvijek neporezni prihodi koji se kao takvi različito tretiraju u kantonima, općinama i Federaciji, zbog čega treba da uslijedi njihovo specificirano i unificirano praćenje. Također, projekcije ne sadrže prihode od privatizacije i grantove, niti bilo koji drugi jednokratni oblik prihoda. Stoga je data mogućnost kantonima i općinama da revidiraju date projekcije, te će u skladu sa budžetskim kalendarom isti biti uključeni u revidirane projekcije, a u cilju poboljšanja u sveobuhvatnom planiranju ovih prihoda.

Ukupan plan naplate neporeznih prihoda prema revidiranim projekcijama za 2014. godinu iznosi 893 miliona KM, što je za 8% ili za 63 miliona KM više u odnosu na izvršenje u 2013. godini. U 2015. godini uslijed planiranih većih prihoda od krajnjih korisnika za 70 miliona KM očekuje se rast od 10%, i u narednim godinama sa približnim trendom rasta ovih prihoda ukupni neporezni prihodi rastu za približno 4%.

Uzimajući u obzir gore navedeno očekivana naplata neporeznih prihoda u periodu 2015-2017. godina je: 984 miliona KM u 2015. godini, 1.012 miliona KM u 2016. godini, dok je u 2017. godini planiran iznos od 1.052 miliona KM.

3.5. Prihodi budžeta Vlade Federacije BiH

Pored prihoda dostupnih sa Jedinštenog računa, koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje i koji imaju najveće učešće u prihodima budžeta Federacije BiH od oko 80%, Vlada Federacije BiH prikuplja prihode po osnovu poreza na dobit i čitav niz neporeznih prihoda, koji služe za finansiranje osnovnih funkcija Federacije.

Ukupan revidirani okvir planiranih prihoda budžeta Federacije za 2014. godinu iznosi 1.670 miliona KM i manji je za 4%, odnosno za 70 miliona KM u odnosu na projekcije date u Dokumentu okvirnog budžeta za period 2014-2016. godina, a na što je najveći utjecaj imalo revidiranje plana prihoda od indirektnih poreza i prihoda krajnjih korisnika¹⁴, čiji je plan uslijed smanjenja likvidnosti obveznika uplate i nemogućnosti povrata sredstava u budžet Federacije umanjen za oko 50 miliona KM.

Naknade i takse, te novčane kazne u 2015. godini planirane u iznosu od 23 miliona KM, što uključuje administrativne takse, putničke takse, sudske takse, naknade za korištenje cestovnog zemljišta, federalne takse za korištenje autoputa, kao i ostale budžetske naknade i novčane kazne po federalnim propisima. U naredne dvije godine, 2016. i 2017. godini, ovi prihodi bi se prema planu trebali ostvarivati uz rast od 4% iz godine u godinu. U drugoj polovini 2014. godine se očekuje početak primjene novog Zakona o igrama na sreću koji bi u narednom periodu u Budžet Federacije BiH donio dodatnih 30 miliona KM, koji nisu uključeni u projekcije.

Posebne naknade planirane su za 2014. godinu u iznosu od 12 miliona KM, koje ne uključuju namjenska akumulirana sredstva, planirana u usvojenom Budžetu Federacije BiH za 2014. godinu. U naredne tri godine prihodi po osnovu posebnih naknada planirani su na približno istom nivou.

Ostali neporezni prihodi u 2015. godini planirani su u iznosu od 336 miliona KM od čega:

- dividende u iznosu od 121 miliona KM
- prihodi krajnjih korisnika u iznosu od 179 miliona KM
- ostali neporezni prihodi koji uključuju vlastite prihode budžetskih korisnika i ostale neplanirane uplate u iznosu od 36 miliona KM.

Za 2016. godinu projektovan je rast ovih prihoda za 1%, a za 4% ili za 14 miliona KM u 2017. godini.

¹⁴ Podatak o prihodima krajnjih korisnika preuzet od FMF- Sektor za upravljanje dugom (*pesimistična procjena ostvarenja*), april 2014. god.

Tabela 3.6. Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. i period 2015-17.godina (BUDŽET VLADE FEDERACIJE)

Naziv prihoda	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
1. Porezni prihodi	1.262.366.926	1.371.085.129	1.283.887.502	1.352.896.255	1.438.199.501
Prihodi od indirektnih poreza uključujući otplatu vanjskog duga	1.213.040.122	1.321.394.766	1.232.383.441	1.299.306.279	1.383.537.726
Porez na dobit	49.326.804	49.690.363	51.504.061	53.589.975	54.661.775
2. Neporezni prihodi	248.066.440	299.319.632	370.922.812	374.639.415	388.799.790
Naknade i takse, novčane kazne i ostali prihodi	22.481.277	22.898.841	23.258.306	23.792.653	24.001.261
Posebne naknade	11.823.576	12.098.892	11.727.557	11.996.436	12.153.957
Ostali neporezni prihodi:	213.761.587	264.321.898	335.936.949	338.850.325	352.644.571
<i>od čega dividende</i>	<i>108.106.273</i>	<i>118.955.382</i>	<i>120.739.712</i>	<i>122.550.808</i>	<i>125.001.824</i>
<i>prihodi krajnjih korisnika</i>	<i>66.895.966</i>	<i>110.000.000</i>	<i>178.957.000</i>	<i>179.379.000</i>	<i>190.142.000</i>
<i>Ostalo</i>	<i>38.759.348</i>	<i>35.366.516</i>	<i>36.240.236</i>	<i>36.920.517</i>	<i>37.500.747</i>
UKUPNO POREZNI I NEPOREZNI PRIHODI	1.510.433.366	1.670.404.760	1.654.810.314	1.727.535.669	1.826.999.291

3.6. Kantonalni i općinski prihodi

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH je detaljno regulirana pripadnost javnih prihoda kantonima i općinama, kojima pored prihoda od indirektnih poreza sa Jedinственог računa pripada niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, poreze na imovinu, kao i neporezni prihodi po osnovu federalnih, kantonalnih i općinskih propisa, a koji im omogućavaju finansiranje ustavom utvrđenih funkcija.

Ukupni porezni i neporezni prihodi na raspolaganju kantonima i općinama, uključujući i ostale korisnike se očekuju u iznosu od 2.513,4 miliona KM u 2015. godini, što je za 7% više u odnosu na plan od 2.341,5 miliona KM u 2014. godini, prvenstveno većeg plana ostvarenja prihoda od indirektnih poreza za 10%. U naredne dvije godine očekuje se približno isti novo ostvarenja ukupnih prihoda, koji su u 2016. godini planirani u iznosu od 2.556,9 miliona KM i 2.587,1 miliona KM u 2017. godini.

Porezni prihodi, koji čine oko 70% ukupnih prihoda planirani su u 2015. godini u iznosu od 1.925,2 miliona KM, dok se u naredne dvije godine očekuje povećanje za 1%.

Očekivani nivo neporeznih prihoda u 2015. godini iznosi 588,2 miliona KM, sa rastom za 3% u odnosu na plan 2014. godine, koji će se nastaviti i u naredne dvije godine.

Tabela 3.7. Revidirane projekcije poreznih i neporeznih prihoda za 2014. i period 2015-17.godina (KANTONI, OPĆINE I OSTALI KORISNICI JAVNIH PRIHODA)

Bruto naplata (u mil. KM)	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
I Porezi	1.774.926.748	1.772.565.861	1.925.204.522	1.945.249.198	1.951.055.126
1. Indirektni porezi	1.332.838.159	1.319.085.249	1.456.805.302	1.457.487.599	1.441.923.209
<i>od toga kantonalni budžet</i>	<i>1.103.325.003</i>	<i>1.091.042.876</i>	<i>1.204.954.000</i>	<i>1.205.518.342</i>	<i>1.192.644.711</i>
<i>od toga općinski budžet</i>	<i>179.668.479</i>	<i>178.449.515</i>	<i>197.080.666</i>	<i>197.172.969</i>	<i>195.067.375</i>
<i>od toga direkcije cesta</i>	<i>49.844.677</i>	<i>49.592.858</i>	<i>54.770.636</i>	<i>54.796.288</i>	<i>54.211.123</i>
2. Porez na dohodak	265.349.789	269.143.580	278.007.806	289.628.238	302.571.180
<i>od toga kantonalni budžet</i>	<i>204.532.374</i>	<i>211.683.976</i>	<i>218.693.357</i>	<i>227.878.331</i>	<i>238.111.711</i>
<i>od toga općinski budžet</i>	<i>60.817.415</i>	<i>57.459.603</i>	<i>59.314.449</i>	<i>61.749.907</i>	<i>64.459.469</i>
3. Porez na dobit	103.125.004	109.270.323	112.845.302	117.544.876	122.796.484
4. Porezi građana	72.972.658	74.505.084	77.038.257	80.119.787	83.324.578
5. Ostali porezi	641,138	561,626	507,855	468,697	439,675
II Naknade i takse	185.209.213	189.098.606	195.527.959	203.349.077	211.483.041
1. Naknade i takse	185.209.213	189.098.606	195.527.959	203.349.077	211.483.041
III Posebne naknade	152.746.418	155.974.983	161.286.789	167.738.260	174.447.791
1. Posebne naknade	152.746.418	155.974.983	161.286.789	167.738.260	174.447.791
IV Novčane kazne	28.277.646	28.009.254	28.891.053	29.974.575	31.106.100
1. Novčane kazne	26.525.118	27.078.322	27.992.670	29.104.905	30.261.623
2. Ostali prihodi	1.752.528	930,932	898,384	869,67	844,477
V. Ostali neporezni prihodi	191.778.103	195.805.443	202.462.828	210.561.341	218.983.795
1. Ostali neporezni prihodi	191.778.103	195.805.443	202.462.828	210.561.341	218.983.795
2. Grantovi	38.922.814	-	-	-	-
U K U P N O: I+II+III+IV	2.332.938.128	2.341.454.147	2.513.373.151	2.556.872.452	2.587.075.852

3.7. Vanbudžetski fondovi

Ukupni prihodi vanbudžetskih fondova u FBiH, po osnovu doprinosa za penzijsko, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti, bez ostalih neporeznih prihoda koji se ostvaruju u skladu sa zakonima i sredstava finansiranja, projicirani su za 2015. god. u iznosu od 2.791 miliona KM, što predstavlja rast u odnosu na očekivanja za 2014. godinu za 2% u kojoj se očekuje nivo ostvarenja od 2.736 miliona KM. Isti nivo rasta predviđa se i u naredne dvije godine, kada se u 2016. godini planira ostvarenje ukupnih prihoda po osnovu doprinosa u iznosu od 2.847 miliona KM i u narednoj godini u iznosu od 2.904 miliona KM.

Projekcije prihoda od doprinosa bazirana je po konzervativnom pristupu, prateći projektovani rast realnog BDP-a i očekivanog rasta prosječne plate u FBiH, prateći predviđena ekonomska kretanja u ovom periodu.

Tabela 3.8 Revidirane projekcije javnih prihoda vanbudžetskih fondova za 2014. i period 2015-2017. godina (u mil. KM)

Prihodi (u mil. KM)	Izvršenje 2013	Projekcija 2014	Projekcija 2015	Projekcija 2016	Projekcija 2017
Fond zdravstvenog osiguranja	1,486	1,516	1,546	1,577	1,609
Fond PIO/MIO	1,074	1,096	1,118	1,14	1,163
Fond za zapošljavanje	122	125	127	130	132
UKUPNO:	2,683	2,736	2,791	2,847	2,904

Napomena: U vanbudžetske fondove uključeni su samo porezni prihodi-dopirinosi, bez neporeznih prihoda i primitaka

3.8. Direkcije za ceste

Direkcije za ceste se finansiraju iz dva osnovna izvora javnih prihoda: prihoda od indirektnih poreza i prihoda od naknada za upotrebu puteva utvrđenim Zakonom o cestama.

Sljedeća tabela sadrži projekcije prihoda direkcija za ceste za naredni trogodišnji period.

Tabela 3.9 Revidirane projekcije javnih prihoda direkcija cesta za 2014. i period 2015-2017. (u mil. KM)

Prihodi (u mil. KM)	Izvršenje 2013	Projekcije			
		2014	2015	2016	2017
Ukupni prihodi	133,92	134,41	144,07	145,17	145,27
Prihodi od ind. poreza	83,08	82,65	91,28	91,33	90,35
<i>Federalna DC</i>	33,24	33,06	36,51	36,53	36,14
<i>Kantonalne DC</i>	49,85	49,59	54,77	54,8	54,21
Ostale cestovne naknade	50,84	51,76	52,79	53,85	54,92
<i>Ostale cestovne naknade-Federalne</i>	23,87	24,3	24,78	25,28	25,78
<i>Ostale cestovne naknade-Kantonalne</i>	26,97	27,46	28,01	28,57	29,14

3.9. Rizici po projekcije prihoda

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda mogu biti:

- veće usporavanje predviđenog ekonomskog rasta;
- nepredviđene promjene poreznih politika (odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza i nepredviđene promjene istih i dr.);
- makroekonomske pretpostavke;
- razvoj drugih događaja (promjena nivoa zaduženosti, rad porezne administracije i dr.).

Projekcije prihoda su usko vezane za privredni rast. Jedan od rizika odnosi se na makroekonomske pretpostavke, koje će u mnogome ovisiti od uticaja vanjskih faktora, prevashodno rasta cijene nafte na svjetskom tržištu i povratnog uticaja na inflatorna kretanja. Ukoliko su rast i drugi makroekonomski pokazatelji ispod procjenjenog nivoa imat će za posljedicu drugačija kretanja projekcija prihoda.

Odstupanja od projekcija neporeznih prihoda za kantonalni i općinski nivo su moguća zbog različitog praćenja i tretmana tih prihoda na kantonalnom i općinskom nivou.

Administracija poreznog sistema predstavlja rizik i po projekcije prihoda. Porezni prihodi zavise od unaprijeđenja usklađenosti BiH Institucija i entiteta s jedne strane i svih nivoa vlast unutar Federacije BiH, pogotovo kad su u pitanju prognoze prihoda od indirektnih poreza.

Projekcije su rađene pod pretpostavkom da neće doći do prenosa nadležnosti, sa nivoa Federacije BiH i kantona na nivo države ili kantona na nivo Federacije BiH ni zakonskih promjena u oblasti indirektnog oporezivanja, izuzev obavezne povećane stope akzice na duhanske prerađivane i rezani duhan.

3.10. Fiskalna dešavanja i porezna politika

Pored mjera koje Vlada Federacije BiH poduzima u cilju efikasnijeg privređivanja i ekonomskog razvoja, dodatne aktivnosti treba usmjeriti na praćenje provedbe politika i preuzetih obaveza iz Pisma namjere, koje Bosna i Hercegovina potpisala sa Međunarodnim monetarnim fondom. Poboljšanje naplate poreznih prihoda bi trebalo biti na samom vrhu prioriteta, uz ispunjenje obaveza završetka modernizacije kako Uprave za indirektno oporezivanje, tako i Porezne uprave Federacije BiH, te unapređenju koordinacije između Uprave za indirektno oporezivanje, entitetskih poreznih uprava i Porezne uprave Brčko Distrikta, što bi rezultiralo transparentnijom naplatom svih javnih prihoda, a posebno poboljšanjem naplate poreznih dugovanja.

U oblasti porezne politke i javnih prihoda dosadašnje aktivnosti bile su usmjerene na dogradnji i unapređenju poreznog sistema kroz izmjene postojećih propisa i donošenje novih, u cilju poboljšanja postojećih zakonskih rješenja. Nastavljene su aktivnosti harmonizacije propisa na teritoriji Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta kako bi se stvorili jednaki uslovi privređivanja za privredne subjekte na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i izvršila harmonizacija istih sa propisima EU. Također, aktivno se radi na iznalaženju rješenja u pravcu smanjenja opterećavanja poslodavaca, kako bi se stimulisao rast stope zaposlenosti, a u isto vrijeme održala stabilnost vanbudžetskih fondova.

U cilju stvaranja osnove za smanjenje doprinosa na plaću u narednom periodu će se raditi na izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak Federacije BiH. Izmjene će ići i u pravcu proširenja porezne osnovice kod utvrđivanja neoporezivog iznosa za naknade po osnovu toplog obroka, u visini do 1% dnevno u odnosu na prosječno isplaćenu plaću u Federaciji BiH, sa maksimalnim neoporezivim iznosom do 50% prosječne plaće u Federaciji BiH. Po ovom osnovu omogućilo bi se rasterećenje privrede sa aspekta smanjenja doprinosa na plaću u iznosu od dva procentna poena.

Također, pored predloženih izmjena Zakona o porezu na dohodak, u pripremi je i novi Zakon o porezu na dobit, čija rješenja su bazirana na zaštiti porezne osnovice. Između ostalog, propisan je i način priznavanja, odnosno nepriznavanja, u porezne svrhe, rezervi koje su banke dužne formirati prema Odluci Agencije za bankarstvo BiH. Na isti način, porezni tretman ovih rezervi trebao bi biti propisan i u propisima u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu. Ista rješenja, s aspekta priznavanja ili nepriznavanja rezervi u porezne svrhe, za obveznike poreza je od velikog značaja zbog obezbjeđivanja istih uslova poslovanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, izbjegavanja plaćanja više poreza, što utiče i na ulaganja stranih investitora, vodeći računa o rješenjima koja su usklađena sa direktivama EU, što predstavljaju osnov za harmonizaciju propisa. Po ovom osnovu bi

se obezbijedio kontinuiran priliv prihoda po osnovu poreza na dobit, na približno istom nivou izvršenja kao do sada.

Zbog ukazane potrebe za smanjenjem obaveza koje opterećuju pravna lica, u sferi neporeznih dadžbina, uz reforme oporezivanja koje se provode na nivou Federacije, provedene su aktivnosti, izvršene analize fiskalnog opterećenja obveznika i dati principi za racionalizaciju sistema neporeznih prihoda, sa prijedlogom mjera za smanjenje parafiskalnih opterećenja po osnovu opće vodne naknade, naknade za opće korisne funkcije šuma i članarine turističkih zajednica, po pitanju obuhvata obveznika plaćanja, osnovice i stope za obračun, što je podržano od strane Vlade Federacije BiH, te bi u narednom periodu trebalo provesti aktivnosti o mogućnostima operacionalizacije prijedloga.

Nastavljene su aktivnosti na provođenju projekta pojednostavljenja plaćanja javnih prihoda, čija implementacija bi imala višestruke koristi i za obveznika i za Poreznu upravu, kao što su uštede u vremenu i troškovima u odnosu na sadašnje stanje, stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za poduzetnike i privredne subjekte u FBiH, smanjenje prosječnih troškova prikupljanja prihoda, kao i povećanje stepena dobrovoljnog izmirenja obaveza olakšavajući privrednim subjektima da redovno izmiruju obaveze.

Također, u 2013. godini implementiran je Zakon o dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate, koji se odnosi na otpis kamata na dospjele a neuplaćene javne prihode i privremeno oslobađanje od zateznih kamata za privredne subjekte koji u predviđenom roku izmire obavezu (glavnicu). Donešenim izmjenama nastoji se povećati likvidnost obveznika koji su imali dospjele neizmirene obaveze po osnovu javnih prihoda kao i oslobađanjem sredstava po ovom osnovu u korist budžeta i vanbudžetskih fondova. Po tom osnovu u 2013. godini u budžete je uplaćeno 25 miliona KM, dok se u 2014. godini do kada je predviđen rok za izmirenje glavnice dospjelih neuplaćenih javnih prihoda očekuje naplata od 10,5 miliona KM po ovom osnovu.

Zbog ukazane potrebe za sveobuhvatnim zakonskim uređenjem oblasti igara na sreću kao i zbog stvaranja uslova za postizanja efekata višestrukog povećanja prihoda koji bi se ubirali po osnovu naknada od priređivanja igara na sreću, u toku je izrada konačnog Prijedloga Zakona o igrama na sreću. Procjenjuje se da će primjena novog Zakona, koja se očekuje u 2014. godini rezultirati povećanjem prihoda za 30 mil. KM u 2014. godini i 20 mil. KM u 2015. godini.

Proces uvođenja fiskalnih sistema i implementacija Zakona o fiskalnim sistemima u toku četverogodišnje primjene pokazao se opravdanim zbog većeg stepena kontrole evidentiranja prometa, što je rezultiralo disciplinu u obračunavanju, prijavljivanju i plaćanju poreznih obaveza. Cilj je potpuna primjena Zakona o fiskalnim sistemima i čitavog niza provedbenih propisa kojim se uređuje ova oblast, uz potrebu za dopunama zakonskih rješenja u smislu usaglašavanja kaznenih odredbi sa propisanim obavezama svih aktera fiskalizacije, što bi olakšalo rad inspekcijских organa i u konačnici trebalo rezultirati većim prilivom prihoda oporezivanjem prometa, direktnih poreza i prihoda po osnovu novčanih kazni.

Aktivnosti Porezne uprave FBiH i Federalne uprave za inspekcijske poslove bit će posebno usmjerene na kontrolu i naplatu prihoda za čije praćenje su nadležni, sa pojačanom inspekcijском kontrolom velikih i profitabilnih poreznih obveznika, kao i društava koji se bave igrama na sreću. U tom pravcu u narednom periodu planira se uspostavljanje centra za velike porezne obveznike i uz pomoć MMF-a nastaviti će se raditi na programu modernizacije Porezne uprave, koji ima za cilj promoviranje dobrovoljnog poštivanja poreznih propisa i primjenu pristupa zasnovanog na riziku. Prateći inicijative i prijedloge za izmjenama i dopunama zakona kojima se regulišu direktni porezi, administrativne takse i ostali javni prihodi usklađivat će se odredbe Zakona o Poreznoj upravi u cilju efikasnije provedbe tih zakona. Također, sagledavaju se i mogućnosti donošenja Zakona o

poreznom postupku po principu novog Zakona koji je u primjeni u Republici Srpskoj. S tim u vezi, u narednom periodu radit će se intenzivno na jačanju kadrovskih, tehničkih i finansijskih uslova kako bi se poboljšao rad i efikasnost Porezne uprave FBiH, što bi trebalo rezultirati povećanjem prihoda koje kontroliše Porezna uprava za 2% odnosno 64 miliona KM.

Zakonska rješenja u sferi pripadnosti javnih prihoda koja su usklađena sa izvršenim reformama u sferi indirektnih poreza, direktnih poreza, načelima Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (čiji je potpisnik i BiH), načelima savremenih javnih finansija, posebno načela koje se odnosi na fiskalno izjednačavanje između jedinica vlasti iste razine (horizontalno izjednačavanje), kroz uvođenje sistema izjednačavanja koji je, između ostalog, omogućio nerazvijenim općinama/kantonima da poboljšaju svoj položaj. U narednom periodu, obzirom da je Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, kojim je regulirana ova oblast, predvidio šestogodišnji period uvođenja formule za raspodjelu, te da je u 2011. godini puna primjena Zakona, izvršena je detaljna analiza, koja je bila osnova za donošenje izmjena i dopuna Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, čija je implementacija od polovine maja 2014. godine. Ovim izmjenama se uvodi prelazno rješenje do donošenja novog Zakona, nakon rezultata obavljenog popisa stanovništva u BiH, kojima se nastoji popraviti situacija određenih općina/kantona koji su primjenom postojećih zakonskih rješenja ostvarili niži nivo rasta u odnosu na ostale korisnike indirektnih poreza, što u konačnici neće rezultirati promjenama finansijskih efekata, već samo u horizontalnoj raspodjeli.

Prema tome, na osnovu već poduzetih aktivnosti i izvršenih analiza propisa u oblasti direktnih poreza i ostalih prihoda koji se ostvaruju u skladu sa Zakonima i drugim propisima, predložene su mjere i aktivnosti koje bi se trebale realizirati u narednom periodu a odnose se na:

- Novi Zakon o porezu na dobit
- Novi Zakon o igrama na sreću, kojim se dodatnu osiguravaju sredstva u Budžet FBiH
- Izmjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica
- Izmjene i dopune Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH
- Izmjene Zakona o Poreznoj upravi FBiH ili novi Zakon o Poreznoj upravi FBiH
- Izmjene zakonskih rješenja kojim su regulirani ostali javni prihodi (vodne naknade, naknade za šume, naknade za turističke zajednice, naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i dr.)
- Izmjene Zakona o fiskalnim sistemima

Opis politika u srednjoročnom periodu

1. Novi Zakona o porezu na dobit

Cilj donošenja novog Zakona o porezu na dobit je proširenje porezne osnovice, sa posebnim osvrtom na primjenu OFCD modela kod definisanja transfernih cijena.

2. Novi Zakon o igrama na sreću

Novim zakonom o igrama na sreću sveobuhvatno bi se uredila oblast igara na sreću i kontrola rada priređivača igara na sreću.

3. Izmjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica

Cilj izmjena je rasterećenje privrede i stvaranje osnova za smanjenje doprinosa. Izmjene će ići u pravcu proširenja porezne osnovice kod utvrđivanja neoporezivog iznosa za naknade po osnovu toplog obroka, u visini do 1% dnevno u odnosu na prosječno isplaćenu plaću u Federaciji BiH, sa maksimalnim neoporezivim iznosom do 50% prosječne plaće u Federaciji BiH.

4. Izmjene i dopune Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH

Implementacija izmjena i dopuna Zakona, koje predstavljaju prelazno rješenje do donošenja novog zakona, nakon zvanične objave rezultata obavljenog popisa stanovništva u BiH u 2013. godini

5. Izmjene Zakona o Poreznoj upravi FBiH ili novi Zakon o Poreznoj upravi FBiH

Poboljšanje postojećih rješenja u cilju efikasnije kontrole i naplate javnih prihoda kroz izmjene ili donošenje novog Zakona

6. Zakonska rješenja o regulisanju ostalih javnih prihoda

Smanjenje parafiskalnih opterećenja po osnovu opće vodne naknade, naknade za opće korisne funkcije šuma i članarine turističkih zajednica, po pitanju obuhvata obveznika plaćanja, osnovice i stope za obračun, kroz izmjene i dopune zakona kojima se regulišu ove oblasti

7. Izmjene Zakona o fiskalnim sistemima

U cilju poboljšanja postojećih rješenja, posebno sa aspekta uređivanja kaznenih odredbi, izvršit će se izmjene i dopune Zakona

8. Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode

U toku je implementacija Zakona o dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode u smislu otpisa kamata na dospjele a neuplaćene javne prihode i privremenog oslobađanja od zateznih kamata za privredne subjekte koji u predviđenom roku izmire obavezu (glavnicu).

Poglavlje 4. Upravljanje javnim rashodima na nivou Vlade Federacije BiH

4.1. Uvod

U ovom poglavlju je opisana politika javnih rashoda, te dat kratak pregled ključne problematike vezane za oblasti upravljanja javnim rashodima. Data je analiza strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim stavkama i trendovi njihovih kretanja tokom proteklih nekoliko godina. Ova analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta jer predstavlja osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih sredstava i prihvaćenom politikom javnih rashoda, u ovom poglavlju date su preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stavkama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije rashoda, uključujući plaće i naknade troškova zaposlenih, izdatke za materijal i usluge, transfere i kapitalnu potrošnju unutar budžeta Federacije BiH. Također, ovo poglavlje sadrži detaljnu analizu javnog duga Federacije BiH, uključujući pojedine kategorije unutrašnjeg i vanjskog duga, i ključne trendove kretanja.

4.2. Politika javnih rashoda

Stabilizacijsko djelovanje fiskalne politike kroz smanjenje javne potrošnje je polazna osnova za djelovanje Vlade Federacije BiH po pitanju javnih rashoda. Vlada Federacije BiH je odlučna u nastavku provođenja restriktivne javne potrošnje u periodu 2015. – 2017. godine, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, te jače kontrole javne potrošnje. Smjer takve politike ključan je i za ispunjenje uslova Međunarodnog monetarnog fonda, te nastavak IV Stand-by aranžmana što je u ovom momentu od krucijalne važnosti, prvenstveno zbog stanja u Federaciji BiH izazvanog poplavama i aktiviranim klizištima.

U skladu s navedenim, fiskalna politika Vlade Federacije BiH će, kao i u prethodnom periodu, u narednim godinama biti usmjerena na:

- Osiguranje makroekonomske i fiskalne stabilnosti;
- Poboljšanje fiskalne transparentnosti sa naglaskom na povećanje fiskalne odgovornosti;
- Osiguranje stabilnosti finansijskog sektora;
- Restrukturiranje javne potrošnje u cilju smanjenja fiskalnog deficita i očuvanje socijalne stabilnosti i socijalne pravde;
- Očuvanje tržišta rada i povećanje zaposlenosti kroz pokretanje javnih radova;
- Reformu javne uprave.

U proteklom periodu započete su reforme u oblasti javnih rashoda u Federaciji BiH, od kojih je najznačajnija donošenje novog Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se primjenjuje od 1.1.2014. godine, a koji ima za cilj jačanje koordinacije fiskalnih politika u Federaciji BiH, unapređenja fiskalne odgovornosti i povećanje finansijske discipline, bolju regulativu, odnosno unapređenje propisa, jačanje nadzora Vlade Federacije BiH nad nižim nivoima vlasti i poboljšanje fiskalnog izvještavanja.

Pored toga, u 2014. godini i u skladu sa novim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine usvojeni su sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o utvrđivanju i načinu vođenja Registra

budžetskih korisnika budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilnik o obliku, sadržaju, načinu, postupcima i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti, Uredba o računovodstvu budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine, te Uredba o budžetskom nadzoru u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Vlada Federacije BiH, u cilju rješavanja problema finansiranja budžeta, nastoji izvršiti dodatnu optimizaciju i prestrukturiranje javnih rashoda. Ovo podrazumijeva smanjenje onih rashoda, koji ne pružaju doprinos unapređenju ekonomskog rasta. Vlada Federacije BiH ima čvrstu namjeru da održi makroekonomsku stabilnost i poveća konkurentnost privrede iz čega proizilazi povećanje zaposlenosti, poboljšanje poslovnog okruženja, socijalna stabilnost i naravno, značajniji rast realnog BDP-a.

S obzirom na potrebe tržišta rada, a radi ublažavanja negativnih tendencija i sprječavanja rasta stope nezaposlenosti Vlada Federacije BiH je odlučila sufinansirati aktivne politike zapošljavanja koje provodi Federalni zavod za zapošljavanje. Navedena sredstva su usmjerena isključivo za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja kojima bi se obuhvatio znatno veći broj osoba sa evidencije nezaposlenih osoba u odnosu na protekli period.

Naime, plasiranje povećanog obima sredstava u privredu kroz poticanje zapošljavanja će zasigurno uskoro pokazati evidentne pozitivne efekte na tržištu rada u Federaciji BiH. Također, na ovaj način će se naglasiti jačanje razvojne funkcije javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH, koja je u proteklom periodu bila oslabljena zbog uvećane obaveze osiguravanja sredstava za finansiranje materijalno-socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba.

Vlada Federacije BiH je također u parlamentarnu proceduru uputila i dokument Strategija za reformu penzionog i invalidskog osiguranja, koji predviđa mjere i zakonska rješenja, koja će dovesti do dodatne stabilnosti i u konačnici, održivosti Fonda PIO/MIO.

U parlamentarnu proceduru je upućen i set zakonskih rješenja usmjerenih na dodatno poboljšanje poslovnog ambijenta, a isti uključuje: Nacrt zakona o inspekcijama u Federaciji BiH, koji za cilj ima ojačati inspeksijske službe, Prednacrt Zakona o privrednim društvima, Nacrt zakona o Izmjenama i dopunama zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji BiH, koji predviđaju dodatne olakšice, te smanjenje tarifa pri registraciji privrednih subjekata, Nacrt zakona o prekršajima, kojim se predviđaju rigoroznije kazne za one subjekte koji ne poštuju zakonska rješenja, odnosno koji se kreću u sferi „sive ekonomije“.

Planiranjem sredstava po osnovu subordiniranog duga Vlada Federacije BiH planira ojačati poziciju Union banke d.d. Sarajevo kao banke sa većinskim državnim kapitalom (92%), što će Union banci d.d. Sarajevo omogućiti otvaranje dodatnih kreditnih linija za fizička i pravna lica uz povoljnije kamatne stope. Popravljanjem pozicije jedine banke u državnom vlasništvu stvaraju se i neophodne pretpostavke za povećanu konkurenciju unutar bankarskog sektora, što bi u konačnici moglo dovesti do smanjenja kamatnih stopa i tzv. „jeftinijeg novca“.

Kako bi ublažila i sanirala štete nastale zbog poplava, te aktiviranih klizišta Vlada Federacije BiH je utvrdila i Parlamentu Federacije BiH po hitnoj proceduri uputila prijedloge Zakona o Fondu za pomoć u obnovi područja zahvaćenih prirodnom nesrećom, Zakona o finansiranju pomoći područjima nastradalim u prirodnoj nesreći, te Zakona o prijenosu vlasništva nad nekretninama u vlasništvu Federacije BiH, kantona, gradova i općina.

Fond za pomoć u obnovi područja zahvaćenih prirodnom nesrećom je institucija u čiji rad bi bili uključeni predstavnici Vlade Federacije BiH, kantona i donatora radi efikasnog nadzora i pravilne i ravnomjerne raspodjele sredstava. Ovo je dugorčni projekat koji treba osigurati sistem pružanja pomoći u narednih nekoliko godina. Izvori sredstava Fonda za pomoć u obnovi područja zahvaćenih

prirodnom nesrećom su multilateralni i bilateralni programi pomoći, ulaganja iz Budžeta Federacije BiH, grant sredstva međunarodnih organizacija i drugih država, donacije domaćih i stranih privrednih društava i građana, zajmovi na osnovu potpisanih projektnih sporazuma i drugo.

Zakonom o finansiranju pomoći nastradalim u prirodnoj nesreći, između ostalog, predviđeno je i da se iz neto plaće svih radnika zaposlenih u organima vlasti Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave i pravnih osoba, čiji je osnivač Federacija, kanton i jedinica lokalne samouprave, izdvoji u narednih šest mjeseci, počev od dana stupanja na snagu ovog zakona, po jedna dnevna zarada iz mjesečne neto plaće svakog zaposlenika i usmjeri na otklanjanje i ublažavanje posljedica prirodne nesreće i obnovu. Ovaj novac neće se izdvajati ukoliko zaposlenik pisanim putem obavijesti poslodavca da to ne želi. Također, predviđeno je i da se iz plaće svih drugih zaposlenika u Federaciji BiH izdvaja po jedan posto od neto plaće u periodu od šest mjeseci u iste namjene, a novac se neće izdvajati ukoliko radnik obavijesti poslodavca da nije saglasan s tim.

Zakonom o prijenosu prava vlasništva nad nekretninama u vlasništvu Federacije BiH, kantona i općina stvaraju se preduslovi za dodjeljivanje zemljišta bez naknade onim porodicama ili privrednim subjektima koji su zbog klizišta ostali bez svoje imovine i koji se na ta se područja više ne mogu vratiti.

Što se tiče budžetskih sredstava, planirana su sredstva za zaštitu i spašavanje, te sredstva u okviru pozicija Nabavka materijala i sitnog inventara, Izdaci za usluge prijevoza i goriva, te Ugovorene i druge posebne usluge, a kojima će se finansirati troškovi koji nastanu angažovanjem Štaba civilne zaštite, federalnih službi i federalnih jedinica, tokom provođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Vlada Federacije BiH je dodatnim uštedama unutar postojećih budžetskih pozicija, odnosno prestrukturiranjem rashoda, dio sredstava preusmjerila na novi transfer Tekući transferi drugim nivoima vlasti – Pomoć područjima pogođenim elementarnim nepogodama. Također, pozicija Tekuće rezerve Vlade Federacije BiH je u izmjenama i dopunama Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu uvećana kako bi Vlada Federacije BiH interventnim sredstvima mogla djelovati na saniranje šteta izazvanim poplavama i aktiviranim klizištima.

Na ovaj način, Vlada Federacije BiH nastoji prilagoditi djelovanje svojih politika novonastaloj situaciji, te na najbolji način omogućiti pružanje pomoći stanovništvu u područjima pogođenim poplavama i aktiviranim klizištima.

Kako bi pronašla izlaz iz ionako teške finansijske situacije, koja je dodatno pogoršana poplavama i aktiviranim klizištima, Vlada Federacije BiH će i dalje sprovoditi restriktivnu javnu potrošnju. U predstojećem periodu Vlada Federacije BiH će nastojati minimizirati javnu potrošnju kroz nastavak ograničavanja novog upošljavanja, osim u iznimnim slučajevima što predstavlja implementaciju strateških politika Vlade Federacije BiH koje se odnose na jačanje inspeksijskih organa, nastavak redukcija isplata naknada za rad u komisijama i isplata prekovremenog rada, penzionisanje državnih službenika koji su ispunili uslove za penziju, te zadržavanje visine osnovice za isplatu plaća na istom nivou kao prethodnih godina.

Istovremeno, od ključne važnosti je i očuvanje socijalne pravednosti i zaštita najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, odnosno socijalne stabilnosti. Vlada Federacije BiH je u parlamentarnu proceduru uputila Zakon o jedinstvenom registru korisnika naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi koji stvara pretpostavke da buduća zakonska rješenja gotovinskih naknada pojedincima u Federaciji BiH mogu biti utemeljena na institutu cenzusa, čime bi bio riješen niz nedostataka u postojećem sistemu gotovinskih naknada pojedincima i omogućena adekvatnija socijalna pomoć porodicama i pojedincima u stanju socijalne potrebe.

Uspostavom Jedinog registra bit će osiguran centralizovani sistem informacija i izvještavanja o svim izvršenim isplatama gotovinskih naknada po bilo kojem osnovu, što će nadležnim institucijama biti od koristi u postupku kontrole namjenskog utroška budžetskih sredstava, planiranju budžeta, kvalitetnom i transparentnom finansijskom izvještavanju, te kreiranju ekonomske i fiskalne politike u Federaciji BiH. Na ovaj način će se onemogućiti dvostruko korištenje naknada od strane korisnika, te omogućiti da se sredstva dodjeljuju na bazi stvarnih potreba, a ne prava.

Naravno, Vlada Federacije BiH će osigurati i aktivan doprinos povećanju investicionih aktivnosti, što je u ovom momentu veoma važno, prvenstveno zbog šteta sa kojima su se suočila pojedina područja u Federaciji BiH.

U skladu s tim, naglašava se potreba za sprovođenjem fiskalne konsolidacije u cilju boljeg targetiranja prilikom dodjele budžetskih sredstava, posebno u dijelu subvencija, kako bi se povećao njihov efekat. Također, neophodno je da se preispita učinkovitost dodjeljenih sredstava, posebno transfera, kako bi se u slučaju da se ustanovi da dodjeljena sredstva nisu imala efekta, ista preusmjere na druge namjene koje imaju više izgleda za uspješnu realizaciju, te jači efekat na ekonomski rast.

Spomenute mjere i propisi doneseni tokom 2013. i 2014. godine, te provedene aktivnosti doprinose stabilnosti javnih finansija, te stvaraju polaznu osnovu za dalju provedbu fiskalne politike u narednom trogodišnjem periodu s ciljem osiguranja likvidnosti sistema i stvaranja preduslova za ekonomski oporavak.

4.3. Opća struktura javnih rashoda i trendovi

Bruto plaće, naknade i doprinosi su se u 2012. godini smanjili za 6% u odnosu na 2011. godinu što je rezultat smanjenja osnovice za obračun sa 330 KM na 315 KM. Ovo smanjenje se počelo primjenjivati od 01.01.2012. godine i nastavlja se primjenjivati u 2013. godini, što je, opet rezultiralo smanjenjem ovih izdataka za 0,5% u odnosu na 2012. godinu. U prilog ovakvom trendu je i Zaključak Vlade FBiH V. broj: 1226/2011 gdje je određeno da je popuna radnih mjesta moguća samo sporazumnim preuzimanjem državnih službenika iz drugog organa državne službe tj. internom preraspodjelom službenika. U 2014. godini je nastavljen isti trend.

Izdaci za materijal i usluge bilježe pad od 0,3% u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu, dok je u narednoj 2013. godine zabilježen trend rasta ovih troškova od oko 10% obzirom da ovi troškovi uključuju troškove planirane za popis stanovništva, te troškove za implementaciju Zakona o matičnim knjigama. Takođe, nastavlja se trend rasta ovih troškova u približno istom odnosu u Budžetu Federacije BiH za 2014. godinu. U 2014. godini, na ovoj poziciji planirana su značajna sredstva kojima će se finansirati troškovi koji nastanu angažovanjem Štaba civilne zaštite, federalnih službi i federalnih jedinica, tokom provođenja akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, a u vezi sa saniranjem posljedica šteta izazvanih poplavama i aktiviranim klizištima.

Transferi (tekući i kapitalni) bilježe trend rasta u 2012. u odnosu na 2011. godinu za oko 4,5%, dok u 2013. godini ovi izdaci padaju za 2,3% u odnosu na 2012. godinu. Trend opadanja ovih izdataka rezultat je poštivanja odredbi iz Sporazuma o Stand-by aranžmanu sa Međunarodnim monetarnim fondom po pitanju transfera za socijalna izdvajanja. S druge strane, u 2014. godini nije planiran kapitalni transfer javnim preduzećima – Poseban transakcijski račun za prikupljanje prihoda od GSM licence u iznosu od 27.200.000 KM.

Kapitalna potrošnja se u 2012. godini smanjila za oko 58% u odnosu na 2011. godinu, dok je u 2013. godini evidentiran trend rasta ovih izdataka za oko 5% u odnosu na 2012. godinu. Također, planirano je nešto više od duplo većeg iznosa u odnosu na realizirani iznos u 2013. godini, što je posljedica nerealiziranih projekata u prethodnim godinama.

Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate bilježe trend rasta iz godine u godinu, razlog su veće otplate unutrašnjeg i vanjskog duga (otplata pozajmljenih sredstava od Međunarodnog monetarnog fonda).

Ukupno planirana javna potrošnja u 2014. godini je 2.345,3 mil. KM uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 17,2% u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade Federacije BiH za 2013. godinu. Ako se posmatraju planirani javni rashodi u iznosu od 1.344,7 mil. KM (bez iznosa otplate dugova, pozajmljivanja i kamata) najveći udio se odnosi na transfere (tekuće i kapitalne) 74,2% (998,4 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinosi 18,2% (244,0 mil. KM), izdacima za materijal i usluge pripada dio od 5,7% (76,4 mil. KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,7% planiranih javnih rashoda i kapitalnoj potrošnji pripada oko 1,2% planiranih rashoda.

Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2011. - 2014. godine¹⁵

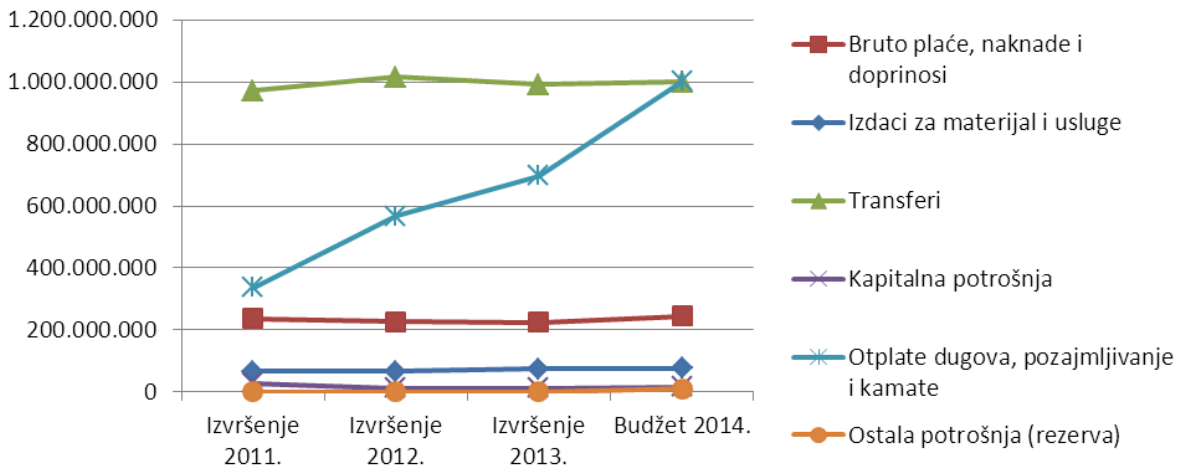
OPIS	IZVRŠENJE			BUDŽET
	Izvršenje 2011.	Izvršenje 2012.	Izvršenje 2013.	Budžet 2014.
Bruto plaće, naknade i doprinosi	237.700.651	226.083.842	224.887.429	244.005.667
Izdaci za materijal i usluge	66.951.047	66.748.103	73.931.832	76.395.326
Transfери	971.844.918	1.015.718.506	991.977.286	999.714.118
Kapitalna potrošnja	29.091.534	12.185.674	12.885.823	14.611.676
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	337.453.508	567.904.487	697.433.809	1.000.595.284
Ostala potrošnja (rezerva)	-	-	-	9.955.000
U K U P N O	1.645.041.658	1.888.640.612	2.001.116.179	2.345.276.968
Pokriće ostvarenog deficita	-	-	-	24.114.680
UKUPAN BUDŽET FEDERACIJE BIH ZA 2014. GODINU				2.369.391.648

Budžetom Federacije BiH za 2014. godinu planirano je i pokriće dijela deficita iz prethodne godine u iznosu od 24.114.680,00 KM.

U skladu sa navedenim, ukupan Budžet Federacije BiH za 2014. godinu iznosi 2.369.391.648,00 KM.

¹⁵ Federalno ministarstvo finansija, Izvještaji o izvršenju budžeta za 2011., 2012., i 2013. godinu i Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu

Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2011. - 2014. godine¹⁶

¹⁶ Kategorija ostala potrošnja sadrži sredstva tekuće rezerve, koja se ne mogu vidjeti u izvršenju budžeta za prethodni period, ali su prikazana u Izmjenama i dopunama budžeta Federacije BiH za 2014. godinu

4.4. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2015-2017. godinu

Projekcije javnih rashoda Budžeta Vlade Federacije BiH za 2015. godinu iznose 1.474,6 mil. KM i čine 7,6% BDP-a Federacije BiH, što predstavlja rast od 0,7% ili 9,6 mil. KM u odnosu na planirane javne rashode u 2014. godini.

Javni rashodi¹⁷ su projicirani na nivou od 1.436,8 mil. KM (7,0% BDP-a Federaciji BiH) u 2016. godini, i 1.410,1 mil. KM (6,4% BDP-a Federacije BiH) u 2017. godini.

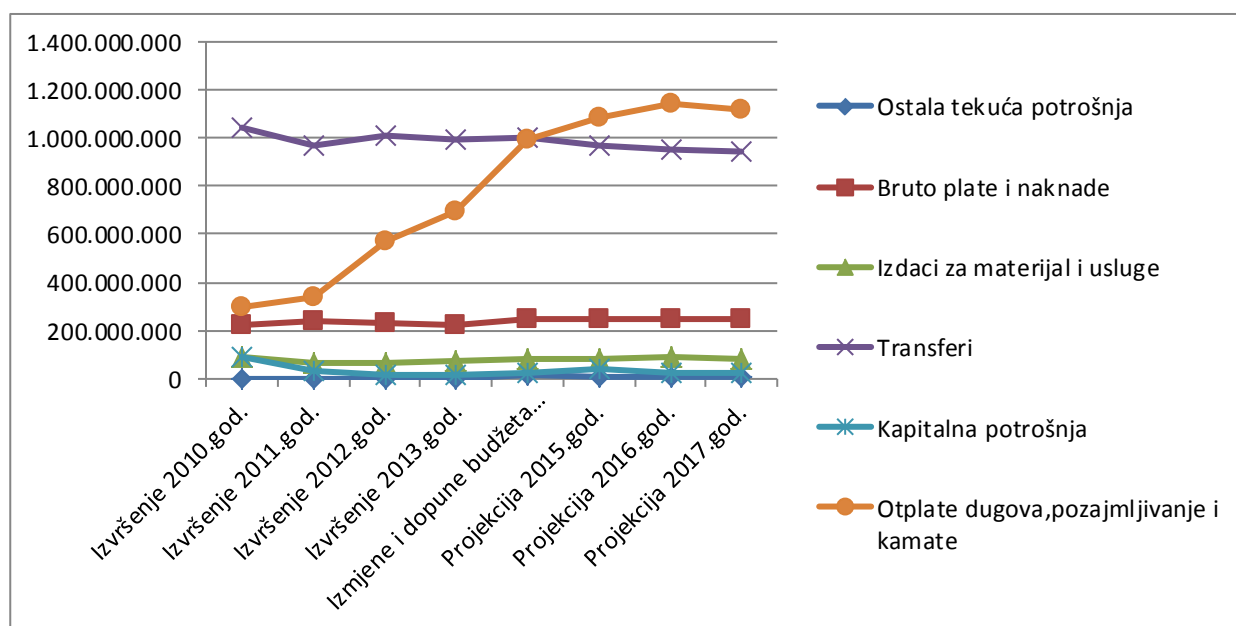
Kada je riječ o ukupnoj potrošnji, koja pored javnih rashoda uključuje i otplate unutrašnjeg i vanjskog duga, ista je projicirana u 2015. godini u iznosu od 2.435,1 mil. KM ili 12,55 % BDP-a Federacije BiH. Ovako projicirana ukupna potrošnja za 2015. godinu predstavlja povećanje od 3,8% ili 89,8 mil. KM u odnosu na 2014. godinu.

U 2016. godini ukupna potrošnja je projicirana na nivou od 2.450,7 mil. KM ili 11,87% BDP-a Federacije BiH, dok je u 2017. godini na nivou od 2.411,5 mil. KM ili 11,00% BDP-a Federacije BiH.

Tabela 4.2: : Projekcija budžetske potrošnje za period 2015 - 2017. godine

	Projekcija 2015.god.	Projekcija 2016.god.	Projekcija 2017.god.
Ostala tekuća potrošnja	5.537.000	5.537.000	5.537.000
Bruto plate i naknade	247.494.343	243.720.990	244.815.630
Izdaci za materijal i usluge	82.184.803	84.775.817	77.910.688
Transferi	970.931.491	950.729.331	943.349.833
Kapitalna potrošnja	40.291.290	19.500.548	20.619.963
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.088.622.145	1.146.457.765	1.119.298.987
Ukupno:	2.435.061.072	2.450.721.451	2.411.532.101

Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2015-2017. godine

¹⁷ Shodno metodologiji MMF-a, ovaj iznos ne uključuje sredstva planirana za otplatu vanjskog i unutrašnjeg duga.

Bruto plaće, doprinosi i naknade troškova zaposlenih u 2015. godini su projicirane na nivou od 247,5 mil. KM, što predstavlja povećanje od 1,4% ili 3,5 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2016. godinu je 243,7 mil. KM, dok je u 2017. godini 244,8 mil. KM.

Izdaci za materijalne troškove i usluge za 2015. godinu su projicirani na nivou od 82,2 mil. KM, što predstavlja povećanje za 7,6% ili 5,8 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2016. godini je 84,8 mil. KM i u 2017. godini je 77,9 mil. KM.

Transferi (tekući i kapitalni) za 2015. godinu su projicirani na nivou od 970,9 mil. KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu manje za 28,8 mil. KM ili 2,9%, dok iznos transfera predviđen za 2016. godinu iznosi 950,7 mil. KM. U 2017. godini se očekuje nastavak blagog smanjenja ove kategorije, te je ona projicirana u iznosu od 943,3 mil. KM.

Kapitalna potrošnja u 2015. godini projicirana je u iznosu od 36,7 mil. KM, što predstavlja povećanje od 150,9% ili 22,0 mil. KM u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Za 2016. godinu kapitalni izdaci su projicirani u iznosu od 16,4 mil. KM, te 18,7 mil. KM u 2017. godini.

Otplate dugova i kamata u 2015. godini projicirane su u iznosu od 1.069,7 mil. KM, što predstavlja povećanje od 10,4% u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu ili 100,4 mil. KM.

Otplata duga i kamate predviđena za 2016. godinu iznosi 1.127,5 mil. KM, dok za 2017. godinu iznosi 1.100,3 mil. KM.

Iz gore navedenog jasno se vidi da projekcija javne potrošnje predviđa rast po godišnjoj stopi od 3,8% u 2015. godini, zatim rast od 0,6% u 2016. godini i pad od 1,7% u 2017. godini.

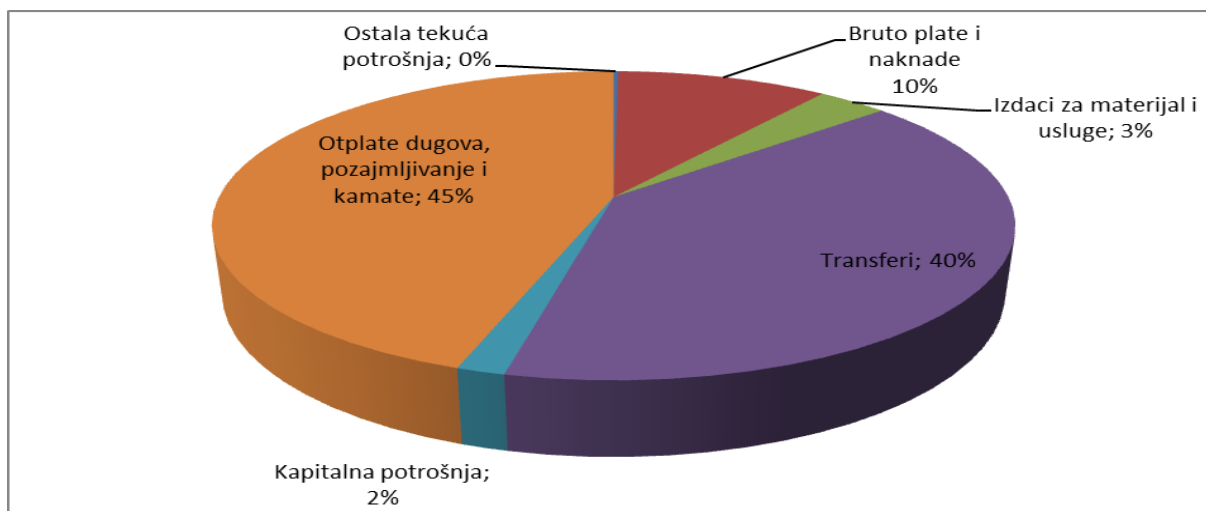
Nadalje, u strukturi javnih rashoda udio bruto plaća iznosi 16,7% kako je planirano Izmjenama i dopunama Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu, 16,8% u 2015. godini, zatim 16,9% u 2016. godini i 17,4% u 2017. godini.

Učešće socijalnih davanja u javnim rashodima u 2014. godini iznosi 23,8%, u 2015. godini 23,5%, u 2016. godini 24,1% i u 2017. godini 24,6%.

Projekcije materijalnih troškova u 2015. godini iznose 82,2 mil. KM i njihovo učešće u javnim rashodima je 5,6%. Također, učešće ove kategorije u javnim rashodima za 2016. godinu ne odstupa znatno od prethodne godine i iznosi 5,9%. U 2017. godini ovo učešće iznosi 5,5%.

Učešće kapitalne potrošnje u javnim rashodima za 2014. godinu iznosi 1,0% ili 14,6 mil. KM, dok su projekcije za naredni period: 2,5% ili 36,7 mil. KM u 2015. godini, 1,1% ili 16,4 mil. KM u 2016. godini. i 1,3% ili 18,7 mil. KM u 2017. godini.

Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u 2015. godini.

4.5. Tekući rashodi

4.5.1. Plaće i naknade u javnom sektoru

Projicirani iznos bruto plaća i naknada za 2015. godinu je 247,5 mil. KM. Isti je ustanovljen na osnovu Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 45/10, Zakona o plaćama i naknadama policijskih službenika Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj: 45/10), te sporazuma između Vlade Federacije BiH i Samostalnog sindikata državnih službenika od 19.1.2012. godine (u kome osnovica za obračun plaće iznosi 315 KM za 2012. godinu).

Prilikom projekcije bruto plaća i naknada za 2015. godinu ispoštovan je Zaključak Vlade FBiH V. broj: 1226/2011 od 09.11.2011. godine, kojim je definirano da je popuna radnih mjesta moguća samo sporazumnim preuzimanjem državnih službenika iz drugog organa državne službe tj., internim prelaskom, a ukoliko se to ne realizira moguće je raspisati javni konkurs samo uz prethodno dobijenu saglasnost Vlade FBiH.

Bitno je naglasiti da u projekcijama za 2015. godinu i naredne dvije godine nisu planirana makroekonomska prilagođavanja na pozicijama bruto plaća i naknada po osnovu moguće inflacije i da će se isto eventualno projektovati u Instrukcijama broj 2.

Ukupna planirana potrošnja na bruto plaće i naknade u Budžetu Vlade Federacije BiH u 2014. godini predstavlja 16,7% ukupnih javnih rashoda¹⁸ ili 244,0 mil. KM, u 2015. godini 16,8% odnosno 247,5 mil. KM, u 2016. godini 16,9%, te u 2017. godini 17,4% ukupnih javnih rashoda.

Razlog za povećanje bruto plaća i naknada u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu jeste da se u Bosni i Hercegovini u 2014. godini održavaju Opći izbori i izvjestan broj izabranih dužnosnika i nosilaca izvršenih funkcija iz saziva 2010-2014. godina će ostvariti pravo na naknadu plaće nakon prestanka obavljanja javne funkcije.

¹⁸Javni rashodi obuhvataju ukupnu javnu porošnju umanjenu za iznos unutrašnjeg i vanjskog duga

Kada govorimo o ukupnom broju zaposlenih u Federaciji BiH, Izmjenama i dopunama Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu planiran je broj od 7.272 uposlenika, dok je planirani broj uposlenih za 2015., 2016. i 2017. godinu, hronološki, po godinama, kako slijedi: 7.373, 7.374 i 7.374 uposlenih.

U narednoj tabeli prikazana je potrošnja na plaće i naknade u javnom sektoru za period 2013-2017. godine.

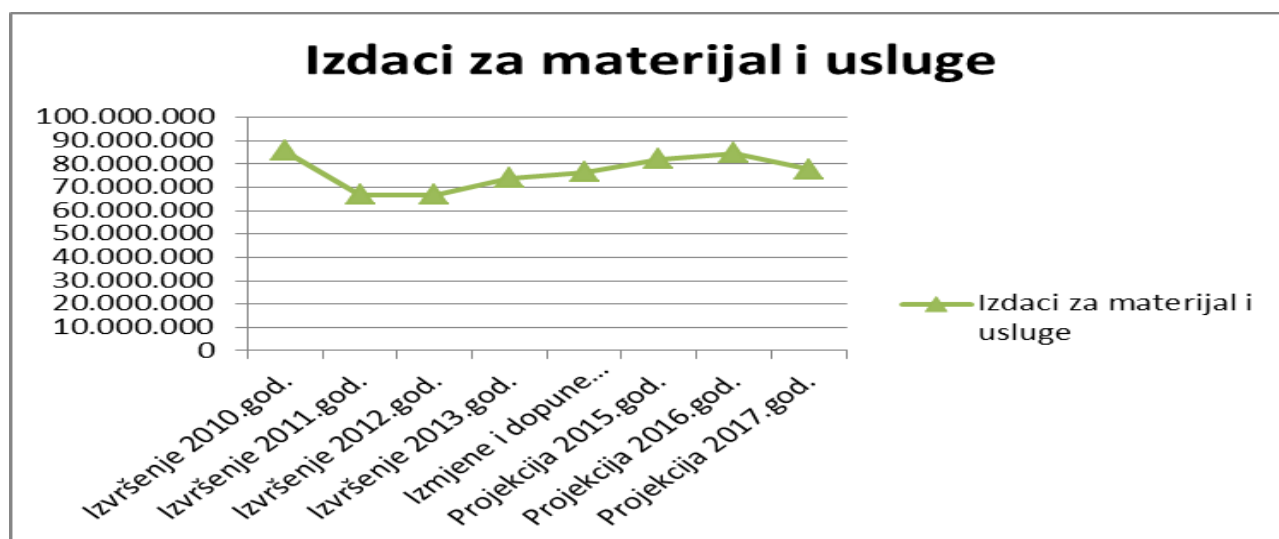
Tabela 4.3. - *Plaće, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2013 – 2017.*

	Ek.kod	Izvršenje	Izmjene i dopune	Procjena		
		2013. mil KM	2014. mil KM	2015. mil KM	2016. mil KM	2017. mil KM
Vlada Federacije BiH						
Ukupno plate i naknade	6111 6112 6121	224.887	244.005	247.494	243.720	244.815
Ukupno zaposlenih u javnom sektoru			7.272	7.373	7.374	7.374

4.5.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal i usluge u 2015. godini projicirani su u iznosu od 82,2 mil. KM, što je u odnosu na 2014. godinu povećanje za 7,6% ili 5,8 mil. KM. Pozicija izdataka za materijal i usluge učestvuje sa 5,6% u javnim rashodima za 2015. godinu. Izdaci za materijal i usluge za 2016. godinu iznose 84,8 mil. KM ili 5,9% javnih rashoda, a u 2017. godini 77,9 mil. KM ili 5,5 % javnih rashoda, što se može vidjeti iz grafikona koji slijedi.

Grafikon 4.4. *Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2010-2017.godina*

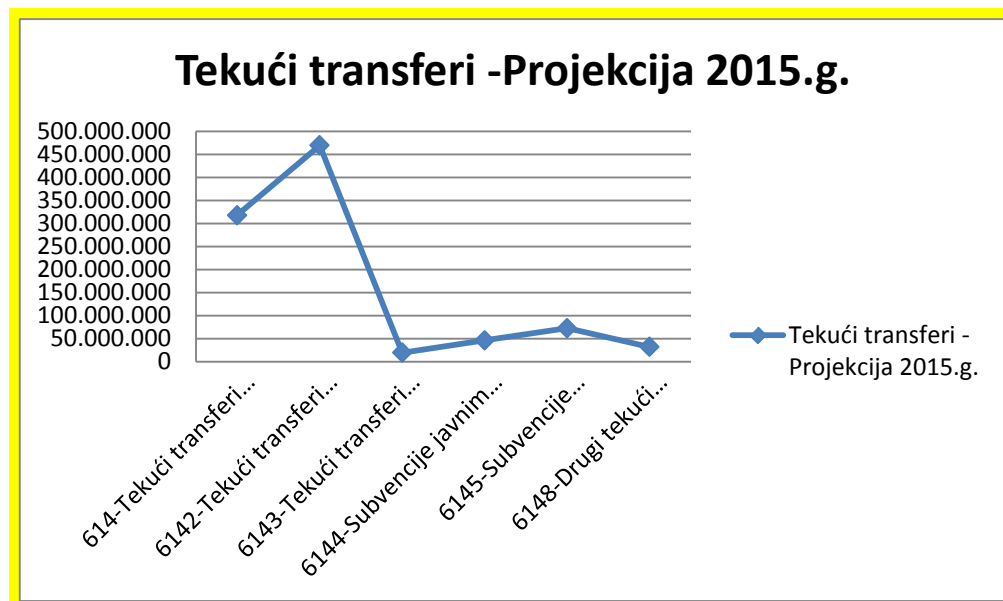

4.5.3. Tekući transferi

Tekući transferi za 2015. godinu projicirani su u iznosu od 956,4 mil. KM, što je u odnosu na odobrena sredstva za ovu namjenu u 2014. godini smanjenje za 33,5 mil. KM ili 2,0%. Razlog smanjenja sredstva odnosi se dijelom i na izmirenje duga za razliku sredstava lične i porodične invalidnine za period od 01.01. do 31.07.2009. godine u ukupnom iznosu od 26,5 mil. KM, raspoređenog u tri godine, kao i razlika sredstava za naknade dobitnicima ratnih priznanja i članova njihovih porodica za period od 01.01. do 31.07.2009. godine u ukupnom iznosu od 1,4 mil. KM, otplaćenog u istom periodu.

Projicirani tekući transferi za 2015. godinu imaju udio od 64,8% u ukupnim javnim rashodima. Tekući transferi za 2016. godinu projicirani su u iznosu od 937,0 mil. KM ili 65,2% ukupnih javnih rashoda i 936,9 mil. KM ili 66,4% za 2017. godinu.

Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2015. godinu

4.5.3.1. Transferi drugim nivoima vlasti

Projekcija ukupnih transfera drugim nivoima vlasti za 2015. godinu iznosi 317,6 mil. KM što je smanjenje u odnosu na Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu za 27,2 mil. KM ili 7,9%.

Najznačajniji udio Tekućih transfera drugim nivoima vlasti u 2015. godini imaju sljedeći transferi:

- Transfer za PIO/MIO u iznosu od 197,0 mil. KM;
- Transfer za Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH u iznosu od 26,0 mil. KM;
- Transfer za Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH - za proces vakcinacije i sufinansiranje troškova raseljenih lica u iznosu od 5,5 mil. KM;
- Transfer za civilne žrtve rata 28,0 mil. KM;
- Transfer za sredstva na ime verifikacije duga prema FZMIO/PIO iznos od 18,0 mil. KM

Transferi drugim nivoima vlasti projicirani su u iznosu od 318,1 mil. KM ili 22,1% javnih rashoda za 2016. godinu, dok za 2017. godinu projekcija iznosi 318,0 mil. KM ili 22,5% ukupnih javnih rashoda.

4.5.3.2. Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima projicirani u 2015. godini iznose 469,4 mil. KM ili 31,8 % ukupnih javnih rashoda, od toga se značajniji iznosi raspoređuju na:

- Transfer za invalidnine u iznosu od 310,0 mil. KM;
- Transfer za lica sa invaliditetom u iznosu od 122,0 mil. KM;
- Transfer za dobitnike posebnih odlikovanja u iznosu od 14,5 mil. KM;
- Transfer za raseljena lica i povratnike u iznosu od 17,8 mil. KM.

Tekući transferi pojedincima projicirani su u iznosu od 469,4 mil. KM ili 32,6% javnih rashoda za 2016. godinu, dok za 2017. godinu projekcija iznosi 469,4 mil. KM ili 33,2% ukupnih javnih rashoda.

4.5.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama projicirani su u 2015. godini u iznosu od 19,2 mil. KM ili 1,3% ukupnih javnih rashoda, dok projekcija za 2016. i 2017. godinu iznosi 19,4 mil. KM ili 1,8% ukupnih javnih rashoda.

4.5.3.4. Subvencije javnim preduzećima

Subvencije javnim preduzećima za 2015. godinu projicirane su u iznosu od 46,1 mil. KM ili 3,1% ukupnih javnih rashoda. Projekcije za 2016. godinu iznose 26,1 mil. ili 1,8%. ukupnih javnih rashoda. Isti iznos se odnosi i na 2017. godinu. Najznačajniji transferi odnose se na:

- Konsolidacija rudnika uglja u Federaciji BiH u iznosu od 20,0 mil. KM;
- Transfer željeznicama Federacije BiH u iznosu od 22,0 mil. KM.

4.5.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima

Sredstva projicirana za ove namjene u 2015. godini iznose 72,3 mil. KM što je 4,9% u ukupnih javnih rashoda. Isti iznos je projiciran i za naredne dvije godine, a značajniji iznosi odnose se na:

- Podsticaj za poljoprivredu - od 65,8 mil.
- Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta iznos od 4,0 mil. KM

4.5.3.6. Drugi tekući rashodi - povrat i drugo

Projekcija za 2015. godinu je 31,7 mil. KM ili 2,1% ukupnih javnih rashoda, za 2016. godinu 31,6 mil. KM ili 2,2% i za 2017. godinu isti iznos. U projekcije su uključena sredstva za sudske presude po osnovu neizmirenih plaća Vojsci FBiH, sredstva za preuzete obaveze bivšeg FMO i VFBIH-doprinosi PIO/MIO, sudske presude po osnovu dobavljača.

4.5.4. Kapitalni transferi

Ukupni kapitalni transferi projicirani su u iznosu od 14,4 mil. KM ili 0,9% ukupnih javnih rashoda za 2015. godinu što je za 4,7 mil. KM ili 49,0% uvećanje u odnosu na Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014 godinu. Najveći udio u ovom povećanju ima kapitalni transfer privatnim preduzećima i poduzetnicima - Japanski grant 2KR u iznosu od 8,0 mil. KM. Sredstva su planirana po osnovu Zaključka Vlade V. broj: 613/2011 od 14.06.2011. godine za popunu Protuvrijednosnog fonda u ukupnom iznosu od 24,4 mil. KM, i Odluke o davanju saglasnosti na zaključivanje Aneksa 2. Ugovora o reprogramu obaveza popune Protuvrijednosnog fonda po razmijenjenim notama sa Vladom Japana od 1996. do 2000. godine, donesenoj na 17. sjednici Vlade FBiH održanoj 05.09.2011. godine. Sredstva prikupljena u Protuvrijednosni fond koriste se za finansiranje projekata iz oblasti ribarstva, proizvodnje hrane i poljoprivrede u Bosni i Hercegovini, u skladu sa kriterijima koje je utvrdila Vlada FBiH. S obzirom da se radi o obavezama koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma, neizvršavanjem ove obaveze ponovo bi se doveli u pitanje odnosi sa Vladom Japana.

Po strukturi kapitalni transferi su projicirani na:

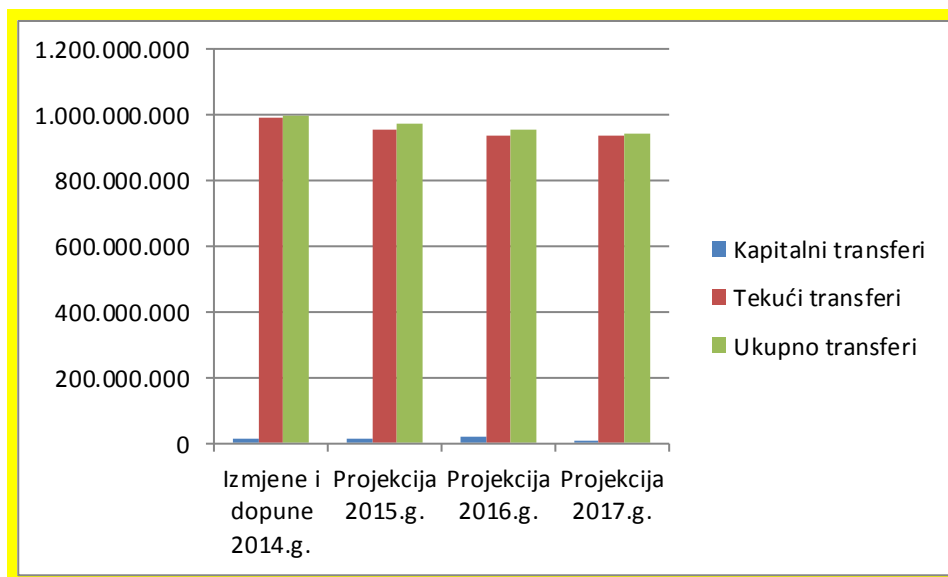
- Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti u iznosu od 2,6 mil. KM;
- Kapitalni transferi pojedincima u iznosu od 1,5 mil. KM;
- Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama u iznosu od 2,3mil. KM;
- Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 8,0 mil. KM.

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2015. god.

Za 2016. godinu projekcija kapitalnih transfera je u iznosu od 13,6 mil. KM ili 0,9% ukupnih javnih rashoda, dok projekcija za 2017. godinu iznosi 6,3 mil. KM ili 0,4% ukupnih javnih rashoda.

Grafikon 4.7. Grafički prikaz transfera za period 2014-2017.godine

4.5.5. Kapitalna potrošnja

Ukupna kapitalna potrošnja za 2015. godinu projicirana je u iznosu od 36,6 mil. KM ili 2,4% ukupnih javnih rashoda, što je za 22,0 mil. KM povećanje u odnosu na Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Najznačajniji iznos odnosi se na nabavku Air traktora za gašenje požara od 14,5 mil. KM, te nabavku robnih rezervi u iznosu od 5,0 mil. KM. Projekcija za 2016. godinu iznosi 16,4 mil. KM ili 1,1% ukupnih javnih rashoda, dok je za 2017. godinu projekcija u iznosu od 18,6 mil. KM ili 1,3% ukupnih javnih rashoda.

Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2013 - 2017. godine

	Plate, naknade, doprinosi	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	Transferi	Izdaci za kamate	Tekuća rezerva	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	Otplata dugova primljenih kroz Državu	Vanjske otplate	Otplata domaćeg pozajmljivanja	Otplata unutrašnjeg duga	UKUPNO
	611000 - 612000	613000	614000- 615000	616100	600000	821000	822000	823100	823200	823300	823400 - 823600	
Izvršenje 2013.	224.887.429	73.931.832	991.977.286	68.485.675	0	12.885.823	12.555.356	384.198.804	3.266.187	94.119.628	134.808.159	2.001.116.179
Izmjene i dopune Budžeta za 2014.	244.005.667	76.395.326	999.714.116	89.056.698	9.955.000	14.611.575	26.168.034	481.449.390	3.505.162	234.690.000	165.726.000	2.345.276.968
2015/2014	101,43	107,58	97,12	122,63	55,62	250,88	65,86	67,05	95,49	206,38	93,70	103,83
Projekcije 2015.	247.494.343	82.184.803	970.931.491	109.213.505	5.537.000	36.657.044	17.234.246	322.818.530	3.347.063	484.360.000	155.283.047	2.435.061.072
2016/2015	98,48	103,15	97,92	104,02	100,00	44,75	96,89	122,90	100,00	91,95	111,93	100,64
Projekcije 2016.	243.720.990	84.775.817	950.729.331	113.606.319	5.537.000	16.402.965	16.697.583	396.741.790	3.347.063	445.360.000	173.802.593	2.450.721.451
2017/2016	100,45	91,90	99,02	87,04	100,00	113,95	93,00	126,40	109,62	102,25	26,65	98,32
Projekcije 2017.	244.815.630	77.910.688	943.349.833	98.886.993	5.537.000	18.691.465	15.528.498	501.466.596	3.669.201	455.360.000	46.316.197	2.411.532.101

4.6. Unutrašnji dug

Unutrašnji dug Federacije BiH, osim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 86/07, 24/09 i 44/10), reguliran je i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obaveza Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11), Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službeni glasnik BiH“, br: 28/06, 76/06, 72/07 i 97/11), Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje („Službene novine Federacije BiH“, br: 62/09 i 42/11) i Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti („Službene novine Federacije BiH“, broj 43/01).

Preuzete obaveze utvrđene kao unutarnji dug Federacije BiH zakonom su procijenjene na 1.712,50 mil. KM, od čega se na obaveze iz osnova stare devizne štednje odnosi 1.150,00 mil. KM, ratna potraživanja 500,00 mil. KM, neizmirene obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane 25,00 mil. KM i neizmirene plaće i naknade zaposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH 37,50 mil. KM. Obzirom da stara devizna štednja i ratna potraživanja podliježu verifikaciji, odnosno registraciji stvarne obaveze za navedene kategorije utvrđene su u iznosu od 872,53 mil. KM (devizna štednja), odnosno 203,38 mil. KM (ratna potraživanja).

Unutrašnji dug Federacije BiH je dug nastao u skladu sa zakonom i dug nastao emisijom dužničkih vrijednosnih papira.

Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na obaveze :

- prema uposlenicima bivšeg FMO i VFBiH
- prema dobavljačima FMO i VFBiH
- koje podliježu verifikaciji
 - o stara devizna štednja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznica)
 - o ratna potraživanja (izmiruje se gotovinskim isplatama i emisijom obveznica)

Dug nastao emisijom vrijednosnih papira odnosi se na:

- tržišne obveznice
- trezorske zapise

Federacija BiH je započela sa emisijom dužničkih vrijednosnih papira krajem 2011. godine metodom višestrukih cijena uz zatvorenu ponudu.

4.6.1. Trezorski zapisi Federacije BiH

Do 31.12.2013. godine izvršeno je deset emisija trezorskih zapisa u ukupnom iznosu od 290,00 mil. KM, od čega su u 2013. godini izvršene 3 emisije u ukupnom iznosu od 80,00 mil. KM, i to:

- 19.03.2013. godine emisija (6M) u iznosu od 30,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 29.720.305 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 1,89%)
- 05.09.2013. godine emisija (6M) u iznosu od 30,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 29.740.351 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 1,75%)
- 18.09.2013. godine emisija (9M) u iznosu od 20,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 19.792.562 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 1,40%)

U 2014. godini (do 31.03.) je izvršene tri emisije tromjesečnih trezorskih zapisa u ukupnom iznosu od 60,00 mil. KM , i to:

- 19.02.2014. godine emisija (3M) u iznosu od 20,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 19.949.040 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 1,02%)

- 05.03.2014. godine emisija (3M) u iznosu od 20,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 19.960.076 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 0,80%)
- 05.03.2014. godine emisija (3M) u iznosu od 20,00 mil. KM (ukupan iznos prikupljenih sredstava 19.970.315 KM uz ponderisanu kamatnu stopu od 0,60%)

4.6.2. Obveznice Federacije BiH

Sa 31.12.2013. godine izvršeno je pet emisija obveznica u ukupnom iznosu od 170,00 mil. KM, od čega čega su u 2012. godini izvršene četiri emisije i u 2013.godini jedna emisija u iznosu od 40,00 mil KM:

- 30.05.2012. godine emisija (3Y) u iznosu od 80,00 mil. KM, uz ponderisanu kamatnu stopu od 5,257%
- 27.06.2012. godine emisija (5Y) u iznosu od 17,165 mil. KM, uz ponderisanu kamatnu stopu od 6,10%
- 29.08.2012. godine emisija (5Y) u iznosu od 12,835 mil. KM, uz ponderisanu kamatnu stopu od 6,10%
- 26.09.2012. godine emisija (2Y) u iznosu od 20,00 mil. KM, uz ponderisanu kamatnu stopu od 4,30%
- 24.12.2013. godine emisija (3Y) u iznosu od 40,00 mil. KM, uz ponderisanu kamatnu stopu od 4,57%.

4.6.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje

Do 31.12.2013. godine izvršeno je su 5 emisije obveznica za izmirenje obaveza iz osnova stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 753,96 mil. KM, sa rokom dospjeća do 2016. godine, bez grace perioda. U 2013. godini izvršena je peta emisija obveznica u iznosu od 63,04 mil. KM. Po ovom osnovu do 31.12.2013. godine izmireno je 395,98mil. KM na ime glavnice i 39,69 mil. KM na ime kamate, od čega u 2013. godini 108,63 mil. KM na ime glavnice i 10,33 mil. KM na ime kamata.

4.6.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja

Za izmirenje ratnih potraživanja do 31.12.2013. godine izvršene su tri emisije obveznica po kamatnoj stopi od 2,5% godišnje, u ukupnom iznosu od 194,41 mil. KM. Izmirenje glavnice po emitovanim obveznicama za ratna potraživanja počinje po isteku grace perioda od 9 godina od emisije¹⁹ sa rokom dospjeća od 14 godina i to:

- I emisija (2009.godine) u iznosu od 190,67 mil. KM
- II emisija (2011.godine) u iznosu od 3,40 mil. KM
- III emisija (2013.godine) u iznosu od 0,34 mil. KM

Do 31.12.2013. godine plaćeno je 17,77 mil. KM na ime kamate po tom osnovu.

Verifikacija ratnih potraživanja je završena, a iznos verifikovane stare devizne štednje konstantno opada. Imajući u vidu navedeno, te dinamiku i iznose dostavljanja sudskih presuda za ratne tražbine, ne očekuje se značajno povećanje ovih obaveza i ukupna potraživanja u Federaciji BiH po osnovu stare devizne štednje i ratnih tražbina će biti manja od pretpostavljenih 1.150,00 mil. KM, odnosno 500,00 mil. KM, iz kog razloga se unutrašnji dug posmatra samo u odnosu na verifikovani iznos.

¹⁹ Otplata glavnice za I tranšu počinje 2019. godine, za II tranšu 2021. godine, a za III tranšu 2023. godine.

Za izmirenje obaveza po osnovu pravomoćnih sudskih presuda u budžetu FBiH planira se izvojiti po 2,00 mil. KM godišnje za naredne tri godine.

Obaveze za **neizmirene plate i naknade** uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske Federacije BiH, te obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije BiH izmiruju se gotovinskim isplatama. Do 31.12.2013. godine za plate i naknade izmirene su obaveze u iznosu od 32,46 mil. KM (u 2013. godini 0,052 mil. KM) a prema dobavljačima 17,70 mil. KM (u 2013. godini 0,026 mil. KM).

4.7. Vanjski dug

Vanjski dug Federacije BiH regulisan je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», br: 86/07 i 24/09), Zakonom o Budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (« Službene novine Federacije BiH», broj 19/06) i Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije BiH», broj :19/03 i 79/07).

U skladu sa članom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH» broj 52/05) entiteti i Distrikt mogu se zaduživati po osnovu vanjskog duga uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine, u skladu s uslovima iz Ustava Bosne i Hercegovine.

Vanjski dug Federacije, uključujući dugove krajnjih korisnika, odnosi se na relevantni i direktni dug. Relevantni dug Federacije BiH, nastao zaduživanjem Bosne i Hercegovine i supsidijarnim prenosom obaveza po osnovu ugovorenih kredita na Federaciju BiH, iznosi 4.577,35 mil. KM i za 296,48 mil. KM je veći od duga 31.12.2012. godine, dok direktni dug Federacije, nastao je po osnovu kredita koje je direktno sa kreditorom ugovorila Federacija BiH prije stupanja na snagu Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama, iznosi 93.88 mil. KM i za 4,68 mil. KM je manji u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4.5. Stanje vanjskog duga po načinu nastanka na dan 31.12.2013. godine

U 000 KM

	Ugovoreni krediti	Povučena sredstva	Nepovučena sredstva	Otplaćene glavnice	Stanje duga
Relevantni dug	6.707.709.290	5.781.470.945	926.238.345	1.205.280.431	4.577.352.370
Direktni dug	119.541.106	119.525.459	15.647	24.485.953	93.877.649
Ukupno	6.827.250.396	5.900.996.404	926.253.992	1.229.766.384	4.671.230.019

Učešće starog duga u ukupnom dugu je u konstantnom padu i sa 989,97 mil. KM čini 21,19% ukupnog vanjskog duga²⁰. Najveće učešće u starom dugu i dalje ima Pariški klub (51,40%)²¹.

Tabela 4.6. Stari i novi vanjski dug u Federaciji BiH

u mil. KM

	Iznos duga preuzetog od SFRJ	31.12. 2010.	31.12. 2011.	31.12. 2012.	31.12. 2013.
Stari dug	1.593,79	1.237,15	1.181,53	1.082,83	989,87
Novi dug		2.628,69	2.952,35	3.297,60	3.681,36
UKUPNO		3.865,84	4.133,88	4.379,43	4.671,23

²⁰ Učešće starog duga u ukupnom vanjskom dugu je 31.12.2010. godine iznosilo 32%, 31.12.2011. godine 28,58%, a 2012. godine 24,73%.

²¹ Učešće Svjetske banke u starom dugu iznosi 21,13%, a Londonskog kluba 27,47%

Novi dug Federacije BiH, nastao nakon 14.12.1995. godine iznosi 3.681,36 mil. KM i veći je i veći je nego u isto vrijeme 2012. godine za 385,72 mil. KM.

Kreditni međunarodnih finansijskih institucija čine 89,29% novih kredita, od čega Svjetske banke 37,78% (34,16% pod IDA uvjetima i 3,22% pod IBRD uvjetima), Međunarodnog monetarnog fonda 17,30%, Evropske banke za obnovu i razvoj 15,56% i Evropske investicione banke 20,94%. Novi dug prema bilateralnim kreditorima iznosi 394,32 mil. KM, od čega se najviše odnosi na dug prema Vladi Španije (138,60 mil. KM).

Povećane novog duga posljedica je povlačenja sredstava po kreditima EBRD-a (176,84 mil. KM), EIB-a (208,61 mil. KM), MMF-a (165,73 mil. KM), Evropske Komisije (117,35 mil. KM) i KfW-a (8,11 mil. KM) za finansiranje kapitalnih projekata ili kao podrška budžetu.

Prema kreditorima najveće je učešće Svjetske banke u ukupnom stanju duga (30,77%) i u novom dugu Federacije (33,36%), dok u starom dugu dominiraju krediti iz Pariškog kluba (51,40%)

Tabela 4.7. Vanjski dug po kreditorima

Kreditor	Vanjski dug-ukupno		Stari dug		Novi dug	
	u mil. KM	% učešća	u mil. KM	% učešća	u mil. KM	% učešća
WB	1.437,38	30,77%	209,2	21,13%	1.228,18	33,36%
MMF	568,49	12,17%			568,49	15,44%
Pariški klub	508,79	10,89%	508,79	51,40%		
EIB	688,17	14,73%			688,17	18,69%
EBRD	511,33	10,95%			511,33	13,89%
Londonski klub	271,88	5,82%	271,88	27,47%		
Vlada Španije	138,60	2,97%			138,6	3,76%
ostali	443,66	9,50%			443,66	12,05%
UKUPNO	4.671,23	100,00%	989,87	100,00%	3.681,36	100,00%

Po Stand-by aranžmanima (III i IV aranžman) zaključenim između Bosne i Hercegovine i Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) za podršku budžetima na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, Federaciji BiH je namijenjeno 2/3 kreditnih sredstava.

Tabela 4.8. Zaduženje Federacije BiH po Stand-by aranžmanima

(u mil. KM)

	Ugovoreno	Angažovano	Otplaćena glavnica	Stanje duga
Stand-by aranžman III	493,27	493,27	233,07	260,20
Stand-by aranžman IV ²²	308,29	308,29	0	308,29
UKUPNO	801,56	801,56	233,07	568,49

Odlukom Vlade Federacije BiH o kreditnom zaduženju kantona u FBiH po III Stand-by aranžmanu («Sl.novine FBiH», broj: 67/09), dio III Stand-by aranžmana, namijenjenog Federaciji BiH, u iznosu od 249,30 mil. KM, prenesen je kantonima u Federaciji BiH.

²² Ukupno zaduženje FBiH po IV Stand-by aranžmanu pod pretpostavkom ispunjenja postavljenih uslova i povlačenja svih tranši može iznositi 225.466.667 SDR što iznosi oko KM 534.416.876 (1 SDR=2,370270 KM)

4.8. Stanje i održivost duga u Federaciji BiH

Ukupan vanjski i unutrašnji dug²³ u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2013. godine iznosi 5.628,85 mil. KM ili 30,47% BDP, a odnosi se na

- vanjski dug 82,99% ili 4.671,23 mil. KM²⁴, a čine ga:
 - dug Federacije BiH u iznosu od 2.652,32 mil. KM
 - dug kantona u iznosu od 233,10 mil. KM
 - dug gradova i opština u iznosu od 53,50 mil. KM i
 - dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u iznosu od 1.732,30 mil. KM
- unutrašnji dug 17,01% ili 957,62 mil. KM²⁵, a čine ga:
 - dug Federacije BiH u iznosu od 795,83 mil. KM
 - dug kantona u iznosu od 113,88 mil. KM
 - dug gradova i opština u iznosu od 47,91 mil. KM

Tabela 4.9. Stanje duga Federacije BiH 2010.- 2013. godine

(u mil. KM)

Godina	BDP	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutrašnji dug	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2:1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2013.	18.475 ²⁶	4.671,23	795,83	5.467,06	25,28%	4,31%	29,59%
31.12.2012.	18.475	4.379,43	870,16	5.249,59	23,70%	4,71%	28,41%
31.12.2011.	18.118	4.133,88	818,12	4.952,00	22,21%	4,52%	27,33%
31.12.2010.	18.700	3.865,84	741,77	4.607,61	20,67%	3,97%	24,64%

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH, a u cilju upravljanja dugom u Federaciji BiH, u Federalnom ministarstvu finansija/ financija, uspostavljena je i, na osnovu podataka kojima raspolaže Federalno ministarstvo finansija, dokumentacije i podataka dostavljenih od drugih nadležnih federalnih institucija, kao i od kantona, gradova i općina, vodi se evidencija o dugu i izdanim garancijama. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira kvartalno na osnovu dostavljenih podataka²⁷.

Prema raspoloživim podacima, konsolidovani dug u Federaciji BiH na dan 31.12.2013. godine iznosi **5.628,85 mil. KM** i za 267,88 mil. KM veći je od duga u 2012. godini.

²³ Verifikacija ratnih potraživanja je završena, a iznos verifikovane stare devizne štednje konstantno opada. Imajući u vidu navedeno, te dinamiku i iznose dostavljanja sudskih presuda za ratna potraživanja, ne očekuje se značajno povećanje ovih obaveza i ukupna potraživanja u Federaciji BiH po osnovu stare devizne štednje i ratnih potraživanja će biti značajno manja od pretpostavljenih 1.150,00 mil. KM, odnosno 500,00 mil. KM, iz kog razloga se unutrašnji dug Federacije BiH posmatra samo u odnosu na verifikovani iznos. U odnosu na zakonom projicirani dug preostali unutarnji dug iznosi 1.330,32 mil. KM

²⁴ ukupnim vanjskim dugom Federacije BiH u iznosu od 4.671,23 mil. KM obuhvaćen je i dug krajnjih korisnika kredita u iznosu od 2.018,91 mil. KM na koje je supsidijarno prenesen dug

²⁵ U odnosu na zakonom projicirani dug preostali unutarnji dug iznosi 1.330,32 mil. KM

²⁶ Izvršena procjena Federalnog ministarstva finansija na osnovu procentualnog učešća FBiH u BDP-u (Agencija za statistiku BiH, "BiH u brojevima 2011.") i revidirana 16.03.2012. godine na osnovu podataka DEP-a iz materijala "Dokument okvirnog budžeta Makroekonomske projekcije 2013-2015." mart 2012.

²⁷ bez obzira na obavezu dostavljanja podataka Federalnom ministarstvu finansija u roku od 20 dana po isteku kvartala, niži nivoi vlasti podatke ne dostavljaju redovno.

Tabela 4.10. Stanje duga Federacije BiH na dan 31.12.2013. godine

Kategorije duga	Stanje duga na dan 31.12.2013. godine u KM
1. Unutrašnji dug u FBiH	957.618.119
1.1. Unutrašnji dug Federacije BiH	795.832.840
1.1.1. Vrijednosni papiri	764.710.251
a) Dugoročni vrijednosni papiri	714.710.251
Stara devizne štednja	357.900.109
Ratna potraživanja	186.810.142
Obveznice Federacije	170.000.000
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	50.000.000
1.1.2. Krediti banaka	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	12.372.734
1.1.4. Verifikovani unutrašnji dug za koji nisu emitovane obveznice	18.749.855
stara devizna štednja	17.089.435
ratna potraživanja	1.660.420
1.2. Unutrašnji dug kantona	113.875.225
Obveznice	0
Krediti	113.875.225
Ostalo	0
1.3. Unutrašnji dug općina i gradova	47.910.054
Obveznice	925.000
Krediti banaka	46.985.054
Ostalo	0
2. Vanjski dug u FBiH	4.671.230.019
2.1. Vanjski dug Federacije BiH	2.652.318.436
2.2. Vanjski dug kantona	233.102.725
2.3. Vanjski dug općina i gradova	53.504.550
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732.304.308
UKUPNO dug Federacije BiH	3.448.151.276
UKUPNO dug Kantona	525.529.565
UKUPNO dug općina i gradova	101.414.604
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	1.732.304.308
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	5.628.848.138

Zaduženost u Federaciji BiH u okviru je mastrihtskih kriterija. Prema projekcijama, obaveze za servisiranje vanjskog duga u 2015. godini blago padaju, da bi nakon toga ponovno rasle i u 2017. godini iznose 578,37 mil. BAM što je 15,51% u odnosu na projekciju konsolidiranih prihoda Federacije i Kantona iz prethodne godine.

Učešće servisiranja vanjskog duga koji nije supsidijarno prenesen na krajnje korisnike u ukupnoj obavezi Federacije se postupno smanjuje.

Servis unutarnjeg dugoročnog duga Federacije BiH ima značajno učešće u ukupnim godišnjim obavezama, a u 2015. godini premašuje servisiranje vanjskog duga Vlade Federacije

Dinamika zaduživanja, namjena kredita te dugoročni problem deficita tekućeg računa platnog bilansa nalaže potrebu stalnog praćenja duga uz zaduživanje kod međunarodnih finansijskih institucija pod koncesionim uslovima (niska kamatna stopa, duži rok otplate i grace period od 4-6 godina). Također, novo zaduživanje bi trebalo biti povezano sa projektima koji bi doprinijeli ubrzanju reformi, kao osnove za dalji privredni rast. Donošenje svake pojedinačne odluke o novom zaduženju pretpostavlja nužnu analizu makroekonomskih tokova i njihove osjetljivosti u kontekstu svakog novog zaduživanja i njihovih implikacija na BDP.

Prema stanju vanjskog i unutarnjeg duga, odnos ukupnog duga u Federaciji BiH prema BDP-u je u periodu od 2005. do 2008. godine imao tendenciju pada, te je sa 48,09% (2005. godine), opadao do 27,52% (2007. godine), da bi na kraju 2008. godine imao blagi pad (na 27,11%), a, uz konstatni rast od 2009. godine (27,70%), 31.12.2013. godine dostigao vrijednost od 31,75%.

Obzirom da se dio unutarnjeg duga odnosi na zakonom preuzete obaveze koje se izmiruju u skladu sa dostavljenim sudskim presudama (vojničke plaće i dobavljači bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH, te ratna potraživanja) ili vremenom verifikacije (stara devizna štednja), projekcija servisiranja unutarnjeg duga ne sadrži gotovinsko plaćanje tih obaveza.

Upravljanje dugom, s ciljem održavanja duga na istom nivou ili smanjenja njegovog učešća u BDP-u, većeg učešća zaduživanja po modelu garancija, te kontinuiranog razvoja i unaprijeđenje domaćeg tržišta vrijednosnih papira, u narednom periodu bi trebao biti jedan od prioriteta u Federacije.

Tabela 4.11. Projekcija otplate i stanja duga u Federaciji BiH do 2017. godine

U periodu 2014 – 2017. godine značajno se povećava otplata, kako vanjskog tako i unutrašnjeg duga. Povećanje otplate obaveza iz osnova vanjskog duga u Federaciji BiH u 2014. godini rezultat je dospijeća obaveza po Stand-by aranžmanu, dok se povećano plaćanje obaveza iz osnova unutrašnjeg duga, najvećim dijelom, odnosi obaveze za otplatu glavnice za trezorske zapise FBiH (otplata veća za 120 mil u odnosu na 2013. godinu), obveznice za staru deviznu štednju (otplata veća za 25 mil KM u odnosu na prethodnu godinu).

u KM

	2014			2015			2016			2017		
	Novo zaduženje	Otplata glavnice	Stanje duga	Novo zaduženje	Otplata glavnice	Stanje duga	Novo zaduženje	Otplata glavnice	Stanje duga	Novo zaduženje	Otplata glavnice	Stanje duga
1. Unutrašnji dug u FBiH	351.517.138	379.343.792	929.791.465	568.010.691	518.211.123	979.591.033	564.000.000	608.187.332	935.403.701	503.500.000	356.972.734	1.081.930.967
1.1. Unutrašnji dug F BiH	351.517.138	379.018.792	768.331.186	568.010.691	518.011.123	818.330.754	564.000.000	607.987.332	774.343.422	503.500.000	356.772.734	921.070.688
1.2. Unutrašnji dug kantona	0	0	113.875.225	0	0	113.875.225	0	0	113.875.225	0	0	113.875.225
1.3. Unutrašnji dug općina i gradova	0	325.000	47.585.054	0	200.000	47.385.054	0	200.000	47.185.054	0	200.000	46.985.054
2. Vanjski dug u FBiH	822.119.992	484.954.553	5.008.395.458	132.342.953	326.165.953	4.814.572.458	16.226.277	400.088.853	4.430.709.882	18.523.492	505.135.797	3.944.097.577
2.1. Vanjski dug F BiH	211.759.822	345.913.539	2.518.164.719	11.993.064	154.973.771	2.375.184.012	9.791.590	223.383.816	2.161.591.786	18.523.492	314.773.330	1.865.341.948
2.2. Vanjski dug kantona	43.526.969	24.655.155	251.974.539	15.906.554	140.317.673	127.563.420	3.976.639	54.429.667	77.110.392	0	42.516.097	34.594.295
2.3. Vanjski dug općina i gradova	147.543.833	768.157	200.280.226	3.360.900	2.606.371	201.034.755	0	4.478.847	196.555.908	0	5.578.847	190.977.062
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	419.289.368	113.617.701	2.037.975.975	101.082.435	28.268.138	2.110.790.272	2.458.048	117.796.523	1.995.451.797	0	142.267.523	1.853.184.273
UKUPNO dug F BiH	563.276.960	724.932.331	3.286.495.905	580.003.755	672.984.894	3.193.514.766	573.791.590	831.371.148	2.935.935.208	522.023.492	671.546.064	2.786.412.636
Ukupno dug u FBiH	1.173.637.130	864.298.345	5.938.186.923	700.353.644	844.377.076	5.794.163.491	580.226.277	1.008.276.185	5.366.113.583	522.023.492	862.108.531	5.026.028.544

Tabela 4.12. Projekcija otplate duga u Federaciji BiH do 2017. godine

-u KM

	2014		2015		2016		2017	
	Glavnica	Kamata	Glavnica	Kamata	Glavnica	Kamata	Glavnica	Kamata
1.1. Unutrašnji dug Federacije BiH	379.018.792	26.643.364	518.011.123	27.481.086	607.987.332	31.289.374	356.772.734	24.402.378
1.1.1. Vrijednosni papiri	366.818.792	24.243.364	502.811.123	25.031.086	598.787.332	30.339.374	350.000.000	23.802.378
a) Dugoročni vrijednosni papiri	156.818.792	22.463.777	202.811.123	22.631.086	198.787.332	26.589.374	50.000.000	20.052.378
Stara devizne štednja	136.818.792	8.875.944	122.811.123	6.405.727	158.787.332	3.891.814	0	0
Ratna potraživanja	0	4.859.470	0	4.860.197	0	4.885.197	0	4.885.197
Obveznice Federacije	20.000.000	8.728.363	80.000.000	11.365.163	40.000.000	17.812.363	50.000.000	15.167.181
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	210.000.000	1.779.587	300.000.000	2.400.000	400.000.000	3.750.000	300.000.000	3.750.000
1.1.2. Krediti banaka	0	0	0	0	0	0	0	0
1.1.3. Obaveze prema bivšem FMO i Vojsci FBiH	3.200.000	800.000	6.200.000	1.550.000	2.200.000	550.000	772.734	200.000
1.1.4. Verifikovani unutrašnji dug za koji nisu emitovane obveznice	9.000.000	1.600.000	9.000.000	900.000	7.000.000	400.000	6.000.000	400.000
stara devizna štednja	7.000.000	0	7.000.000	0	5.000.000	0	4.000.000	0
ratna potraživanja	2.000.000	1.600.000	2.000.000	900.000	2.000.000	400.000	2.000.000	400.000
2.1. Vanjski dug Federacije BiH	345.913.539	53.913.121	154.973.771	37.554.591	223.383.816	37.281.724	314.773.330	25.307.315
UKUPNO dug Federacije BiH	724.932.331	80.556.485	672.984.894	65.035.677	831.371.148	68.571.098	671.546.064	49.709.693

4.9. Finansiranje kapitalnih projekata u Federaciji BiH u periodu 2014 - 2016. godina (projekti finansirani domaćim i ino sredstvima)

S obzirom da raspoloživa budžetska sredstva nisu uvijek dovoljna za višegodišnje finansiranje projekata, program javnih investicija, kao instrument planiranja, pomaže u boljem planiranju i korištenju sredstava budžeta, te stvara pretpostavke za pristup stranim izvorima finansiranja.

Povezivanjem programa javnih investicija sa procesom strateškog planiranja i budžetiranja, projekti javnih investicija se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definisanih u okviru nadležnosti Federacije BiH. Na taj način omogućena je bolja povezanost između prioriternih projekata i procesa alokacije svih raspoloživih sredstava za njihovu realizaciju kao i planiranje raspodjele sredstava planiranih kroz proces izrade Dokumenta okvirnog budžeta.

Ukupna vrijednost projekata koji se implementiraju u Federaciji BiH je 3.614.471.247 KM, od čega je do 31. decembra 2013. godine utošeno 1.324.894.652 KM. Za realizaciju projekata u periodu 2014-2016. godina planirano je 1.314.063.443 KM.

Poglavlje 5 - Budžetski prioriteti za period 2015-2017. g.

5.1. Uvod

Dokument okvirnog budžeta kao akt koji sadrži makroekonomske prognoze, projekcije prihoda, politike potrošnje te gornje granice rashoda za budžetske korisnike za sljedeću i iduće dvije fiskalne godine, ima za cilj da pruži kvalitetniji strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta, kroz povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda sa utvrđenim srednjoročnim prioritetima vlade. Kao najvažniji instrument javnih politika, budžet predstavlja ključni akt planiranja vlade, koji ima za cilj osiguranje fiskalne discipline. Pored osiguranja fiskalne discipline, njegove osnovne funkcije su da osigura alokaciju resursa usklađenu sa strateškim prioritetima vlade. Stoga, svaki budžetski korisnik, u procesu pripreme i podnošenja svog godišnjeg finansijskog zahtjeva za budžetskim sredstvima, treba se pridržavati gornje granice rashoda utvrđenih Dokumentom okvirnog budžeta. Time Dokument okvirnog budžeta istovremeno predstavlja preliminarni nacrt budžeta za narednu godinu.

Prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda za period 2015-2017. godine sadržani u ovom dokumentu utvrđeni su sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora:

- fiskalne politike Vlade Federacije BiH i okvira raspoloživih sredstava;
- dostavljenih tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika;
- utvrđenim prioritetima Vlade Federacije BiH.

U skladu sa osnovnim ciljevima fiskalne politike, Vlada Federacije BiH se, sa ciljem postizanja stabilnog i održivog budžetskog sistema u Federaciji BiH, u periodu 2015.-2017. godina, kao i ranijih godina, čvrsto opredjelila za:

- nastavak provođenja strukturalnih reformi,
- nastavak restriktivne budžetske potrošnje,
- povećanje budžetske discipline,
- jačanje fiskalne odgovornosti,
- poboljšanje naplate javnih prihoda.

Restriktivne mjere javne potrošnje na svim nivoima predstavljaju jedan od prioriteta ekonomske politike za 2015.- 2017. godinu, a osnovni cilj je održavanje stabilnog fiskalnog sistema i kontrola potrošnje. Fiskalna politika Vlade Federacije BiH će u navedenom periodu biti orijentisana na aktivnosti koje će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Federacije BiH, odnosno države Bosne i Hercegovine.

Jedan od najvažnijih koraka u procesu stvaranja pretpostavki za dugoročnu fiskalnu i finansijsku stabilnost jeste nastavak saradnje u okviru Stand-by aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom, koji je trenutno jedan od ključnih partnera u provođenju strukturalnih reformi Vlada Federacije BiH

Dostavljeni finansijski zahtjevi budžetskih korisnika sadrže inicijalne projekcije potrebnih sredstava za naredni trogodišnji period, sačinjene na osnovu relevantnih vladinih i sektorskih politika i strategija. Iznos finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika umnogome prevazilazi iznos projiciranih raspoloživih sredstava. U ovim uslovima, prijedlog raspodjele ograničenih sredstava sačinjen je na osnovu raspoloživih podataka o utvrđenim prioritetima Vlade Federacije BiH, imajući u vidu prvenstveno prioritete fiskalne politike, kao ključni ograničavajući faktor u procesu raspodjele. Daljnji razvoj planiranja budžeta po programima i usmjerenost prema rezultatima osnovna su rješenja i alati za jačanje strateške alokacije resursa. Programska klasifikacija koja se primjenjuje utvrđena je definisanjem budžetskih programa i projekata. U okviru istih, rashodi i izdaci iskazuju se prema ekonomskoj klasifikaciji.

Ovim Dokumentom okvirnog budžeta utvrđene se početne gornje granice rashoda za 2015., 2016. i 2017. godinu na nivou sektora, kao i za svakog budžetskog korisnika pojedinačno. Cilj početnih gornjih granica rashoda je osiguranje realnog okvira unutar kojeg će resorna ministarstva i budžetski korisnici razviti svoje detaljne zahtjeve za budžetskim sredstvima. U skladu sa utvrđenim budžetskim kalendarom, nakon usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta, Federalno ministarstvo finansija će budžetskim korisnicima uputiti budžetske instrukcije br. 2 koje će sadržati usvojene početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, kao i smjernice za pripremu njihovih detaljnih budžetskih zahtjeva za 2015. godinu.

Srednjoročni planovi potrošnje predloženi u ovom Dokumentu okvirnog budžeta od strane Federalnog ministarstva finansija predstavljeni su kroz tri osnovne tabele, koje uključuju:

- Ukupne procjene budžeta po osnovnim ekonomskim kategorijama (Poglavlje 4, tabela 4.4.);
- Sektorske projekcije rashoda Vlade Federacije BiH za period 2015 - 2017. godine (Tabela 5.2.) i
- Početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike u odnosu na njihove finansijske zahtjeve (Prilog 1.).

U dijelu 5.2. ovog poglavlja predstavljen je proces dostavljanja i analize finansijskih zahtjeva dostavljenih od strane budžetskih korisnika, s fokusom na sadržaj zahtjeva i probleme u procesu njihove pripreme. Dio 5.3. opisuje način na koji su utvrđeni predloženi prioriteti potrošnje, odnosno početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike. U dijelu 5.4. dat je detaljan pregled predloženih gornjih granica rashoda po sektorima i budžetskim korisnicima.

5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

5.2.1. Budžetska Instrukcija br. 1 za period 2015-2017. godine

U skladu sa rokovima naznačenim u novom Zakonu o budžetima u Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13 i 9/14 i 13/14), Federalno ministarstvo finansija uputilo je budžetskim korisnicima Budžetsku instrukciju br. 1 kroz koju je obavijestilo budžetske korisnike o rokovima, procesima i zahtjevima za dostavljanje informacija za proces pripreme Dokumenta okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015 – 2017. godine i budžeta za 2015. godinu, te dalo upute za dostavljanje zahtjeva za sredstvima Federalnom

ministarstvu finansija putem BMIS (*eng. Budget Management Information System*) softvera, kao i u printanoj formi najkasnije do 31. marta 2014. godine.

Budžetske instrukcije br. 1 zahtijevaju od budžetskih korisnika da svoje zahtjeve za potrošnjom dostave prema ekonomskoj klasifikaciji, ali i u programskom formatu, u skladu sa metodologijom programskog budžetiranja. Programsko budžetiranje, kao forma budžetiranja bazirana na rezultatima, zahtjeva od budžetskih korisnika da ukupno potrebna sredstva prikažu raspoređena po budžetskim programima, definirajući za svaki program njegove ciljeve, aktivnosti i kvantitativne pokazatelje rezultata sa očekivanim vrijednostima za naredne tri godine. Ovo uključuje pokazatelje izlaznih rezultata, pokazatelje krajnjih rezultata i pokazatelje efikasnosti. Sistematskim praćenjem ovih podataka tokom dužeg vremenskog perioda unaprijedilo bi se upravljanje javnom potrošnjom i povećala njena efikasnost i efektivnost.

Kroz Budžetske Instrukcije br. 1 budžetski korisnici su također upoznati sa osnovnim karakteristikama trenutne ekonomske situacije u Federaciji BiH, makroekonomskim projekcijama, ciljevima fiskalne politike, politikom javne potrošnje i strateškim prioritetima Vlade Federacije BiH za srednjoročni period. S tim u vezi, naglašeno je da su očuvanje makroekonomske stabilnosti i povećanje konkurentnosti privrede prioritetni zadaci Vlade Federacije u mandatnom periodu, te da će se u tom pravcu provoditi i fiskalna politika koja podrazumijeva nastavak restriktivne budžetske potrošnje, povećanje budžetske discipline, jačanje fiskalne odgovornosti, poboljšanje naplate javnih prihoda, provođenje strukturalnih reformi, a sve s ciljem postizanja stabilnog i održivog budžetskog sistema u Federaciji BiH.

Budžetski korisnici su također upoznati i sa politikom restriktivne javne potrošnje, koja podrazumijeva obustavu novog zapošljavanja, redukciju isplata naknada za rad u komisijama i isplata prekovremenog rada, te zadržavanje visine osnove za isplatu plaća na nivou prethodne godine, uz istovremeno nastojanje očuvanja socijalne pravednosti i zaštite najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, kao i aktivan doprinos povećanju investicionih aktivnosti. U skladu sa ovom politikom, budžetskim korisnicima date su detaljne smjernice za restriktivno planiranje pojedinih kategorija troškova.

Instrukcija br. 1 sadržala je i preporuke budžetskim korisnicima za unapređenje sistema i procesa internog planiranja budžeta, uz preporuku usvajanja internih procedura za planiranje budžeta. Naglašena je i potreba za unapređenjem kvaliteta dokumentacije programskog budžeta, kao ključnog alata za povećanje efikasnosti i efektivnosti javne potrošnje i njeno bolje povezivanje sa strateškim prioritetima. U cilju boljeg uključivanja principa ravnopravnosti između polova u procese pripreme budžeta, budžetskim korisnicima je također preporučeno i definiranje gender indikatora u budžetu.

5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

U skladu sa Budžetskim instrukcijama br. 1, budžetski korisnici su dostavili Federalnom ministarstvu finansija svoje preliminarne finansijske zahtjeve za period 2015-2017. godine putem BMIS softvera, kao i u printanoj formi. Instalacijom BMIS softvera u ministarstvima finansija na državnom i entitetskom nivou, budžetskim korisnicima je omogućeno on-line dostavljanje budžetskih podataka u centraliziranu bazu podataka lociranu kod ministarstva finansija putem *web*-bazirane aplikacije. Instalacija i upotreba BPMIS softvera u planiranju i izradi budžeta opravdala je očekivano smanjenje mogućih tehničkih grešaka pri unosu

podataka, kao i povećanje discipline i efikasnosti u procesu pripreme budžeta, kao i kvalitet budžetske dokumentacije.

Budžetski korisnici su kao i protekle dvije i tekuće 2014. godine, prošli obuke iz korištenja BMIS aplikacije, te dobili odgovarajuće priručnike. Federalno ministarstvo finansija je uzelo aktivno učešće u saradnji sa budžetskim korisnicima u procesu pripreme njihovih finansijskih zahtjeva, pružajući tehničku i informatičku pomoć.

Budžetski analitičari u Federalnom ministarstvu finansija izvršili su analizu dobijenih finansijskih zahtjeva, fokusirajući se posebno na njihovu tehničku usklađenost sa budžetskim instrukcijama, vjerodostojnost procjena troškova u skladu sa datim smjernicama, kao i usklađenost sa politikama i strateškim prioritetima vlade. Generalni zaključci vezani za rezultate ove analize su slijedeći:

- Iako smo u Instrukciji br. 1 jasno naglasili potrebu za planiranjem sredstava uz poštivanje principa restriktivne javne potrošnje, evidentno je iskazivanje rashoda kroz nerealno planiranje. Iako je većina iskazanih zahtjeva za dodatnom potrošnjom utemeljena na strateškim prioritetima budžetskih korisnika, njihovo finansiranje prevazilazi okvir raspoloživih budžetskih sredstava.
- Uzimajući u obzir činjenicu da se u nazad nekoliko godina primjenjuje metodologija programskog budžetiranja, kvalitet dokumentacije programskog budžeta još uvijek nije na željenom nivou. Prvenstveno iz razloga što velika većina budžetskih korisnika još uvijek ne iskazuje mjere učinka i njihove ciljane vrijednosti za pojedine programe, dok su i ostale relevantne informacije koje se odnose na ciljeve i aktivnosti programa često nepotpune.
- Budžetski korisnici nemaju dovoljno razvijene sisteme upravljanja učinkom koji bi omogućili kvalitetnu analizu budžetskih programa i donošenje odluka o prioritetima potrošnje pri raspodjeli ograničenih budžetskih sredstava, u skladu s rezultatima ove analize. Na sličan način, prijedlozi za izmjenama politika najčešće ne sadrže odgovarajuću procjenu utjecaja na buduću potrošnju.
- Dodatnu poteškoću stvara i nedovoljna uključenost rukovodećeg osoblja u proces pripreme budžeta, što rezultira nepotpunim i nekvalitetnim budžetskim informacijama, posebno onim koje se odnose na programski budžet. Usvajanjem internih procedura za pripremu budžeta, u skladu sa preporukom Federalnog ministarstva finansija, osigurala bi se adekvatna uključenost svog relevantnog osoblja u proces pripreme budžeta.

Kao i ranijih godina i dalje postoje primjetne razlike u nivoima kvaliteta, odnosno tehničke ispravnosti odgovaranja na budžetske instrukcije br. 1 od strane budžetskih korisnika. Uključujući Federalno ministarstvo finansija, rijetki su budžetski korisnici koji su svoje zahtjeve uradili i dostavili na gore opisan način.

Tokom 2014. godine u sklopu implementacije projektnih aktivnosti, projekat Jačanje upravljanja javnim finansijama (SPFM) saradivao je sa pilot budžetskim korisnicima na državnom nivou, nivou Federacije BiH i RS. U prvom krugu tehničke pomoći pilot budžetskim korisnicima, lista pilot budžetskih korisnika na nivou Federacije BiH je uključila Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo zdravstva, Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo finansija.

Izbor pilota, uz ostale kriterije, izvršen je na osnovu procjene FMF o potrebama pilot institucija za poboljšanje strukture programskog budžeta. Projekat pružanja tehničke pomoći pilot budžetskim korisnicima je počeo uvodnim sastankom koji je održan 19. decembra 2013. godine, a nastavljen je kroz tri radionice – radna sastanka. Na osnovu rezultata tehničke pomoći pilot budžetskim korisnicima u periodu novembar 2013 do aprila 2014, koji se prije svega ogledaju u poboljšanju kvaliteta budžeta korisnika u programskom formatu i kvaliteta budžetskih zahtjeva, Federalno Ministarstvo finansija je 21. aprila 2014. godine dostavilo zahtjev SPFM projektu za proširenje tehničke pomoći na dodatnih pet pilot budžetskih korisnika.

Dodatni pilot budžetski korisnici na nivou FBiH obuhvataju:

1. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
2. Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
3. Federalno ministarstvo kulture i sporta
4. Federalni zavod za javno zdravstvo
5. Federalno ministarstvo pravde.

Sastanci sa preostalim pilot budžetskim korisnicima na nivou FBiH će se održati u periodu septembar do decembra 2014 godine. Ovaj dokument predstavlja prijedlog redefinisane liste budžetskih programa i osnove za definisanje nove programske strukture.

Ukupni zahtjevi za budžetskim sredstvima iznose 2.435,1 miliona KM za 2015. godinu, 2.450,7 miliona KM za 2016. godinu i 2.411,5 miliona KM za 2017. godinu, što predstavlja procentualno povećanje u odnosu na izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu u iznosu od 2,8% u 2015. godini, 3,3% u 2016. godini i 1,8% u 2017. godini.

Najveći iznos zahtjeva za dodatnim sredstvima odnosi se na oblast socijalne zaštite i poljoprivrede. Ukupni zahtjevi samo 5 budžetskih korisnika iznose 1.095,7 mil. KM u 2015. godini, 1.104,8 mil. KM u 2016. godini i 1.140,4 mil. KM u 2017. godini, što predstavlja 45% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2015. godinu, 45% za 2016. godinu i 47 % za 2017. godinu. Tabela 5.1. daje pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima.

Tabela 5.1. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima

(u hiljadama KM)

br.	Org. kod	Budžetski korisnik	Budžet za 2014.god	UKUPAN ZAHTJEV			Objašnjenje/komentar budžetskog korisnika za dodatnim sredstvima
				2015	2016	2017	
1	5101	Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku	377.687	433.235	438.109	442.395	Zahjev za dodatnim sredstvima se odnosi na: Održavanje SOTAC baze 0,3 mil. KM; Transfer na osnovu člana 94. Zakona o PIO/MIO 12 mil. KM; Transfer na osnovu Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata 6 mil. KM; Transfer fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom 0,32 mil. KM; Tekući transferi pojedincima-Ratni invalidi 10 mil. KM; Rekonstrukcija ustanova za zbrinjavanje na nivou Federacije BiH 0,5 mil. KM.
2	3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	349.171	355.706	352.906	352.906	Zahjev za dodatnim sredstvima se odnosi na: Usluge provođenja revizije 0,8 mil. KM; Izvršenje sudskih presuda u korist braniteljske populacije 10 mil KM; Nabavka automobila za invalide 0,5 mil. KM;
3	2401	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	74.621	186.619	202.354	232.346	Zahjev za dodatnim sredstvima se odnosi na: Program poticaj za poljoprivredu 67 mil. KM, Program poticaja za veterinarstvo 5 mil. KM; Vodoprivreda 35,4 mil. KM.
4	1603	Porezna uprava	47.087	60.784	54.441	57.005	Zahjev za dodatnim sredstvima se odnosi na: Bruto plaće i naknade plaća 9 mil. KM za dodatno upošljavanje u skladu sa Strateškim planom Porezne uprave; Matrijalni troškovi 1,5 mil. KM; Nabavka opreme 2,5 mil. KM
5	1502	Kazneno-popravni zavodi	45.524	59.400	57.021	55.802	Zahjev za dodatnim sredstvima se odnosi na: Bruto plaće i naknade plaća 2 mil. KM; Izdaci za energiju 0,4 mil. KM; Izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara 0,75 mil. KM; Izdaci za ugovorene usluge 0,5 mil. KM; Izdaci za nabavku osnovnih sredstava 10 mil. KM (Izgradnja objekta na Igmanu 1,5 mil KM, Izgradnja novog zatvora u Mostaru 5 mil. KM, Prva faza objekta u Zenici 2 mil KM)
UKUPNO			894.090	1.095.744	1.104.831	1.140.454	

Detaljan pregled zahtjeva svih budžetskih korisnika dat je u Prilogu 1, gdje su istovremeno prikazane i predložene gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika.

5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH

5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Vlade Federacije BiH s jedne strane, kao i analize dobijenih finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika s druge strane, predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period i, u skladu s tim, početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika za 2015., 2016. i 2017. godinu.

Ključni ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda dat u Poglavlju 2. Osnovni ciljevi makroekonomske politike Vlade Federacije BiH odnose se na očuvanje makroekonomske stabilnosti i povećanje konkurentnosti privrede. Fiskalna politika je bazirana na ovim prioritetima i usmjerena je ka postizanju stabilnog i održivog budžetskog sistema u Federaciji BiH. Ona podrazumijeva nastavak restriktivne budžetske potrošnje, povećanje budžetske discipline, jačanje fiskalne odgovornosti, poboljšanje naplate javnih prihoda i provođenje strukturalnih reformi, u skladu sa odrednicama koje su sadržane u Stand-by aranžmanu potpisanim sa Međunarodnim monetarnim fondom.

S obzirom da se projekcije rashoda budžeta Vlade Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu moraju uklopiti u raspoložive prihode istaknute u Poglavlju 2, neophodan je nastavak politike restriktivne budžetske potrošnje, što uključuje:

- *Ograničavanje rasta zapošljavanja i troškova plaća i naknada.* Troškovi bruto plaća i naknada planirani su na nivou 2014. godine, sa trenutnim brojem zaposlenih, uz primjenu zakonskih odredbi koje se odnose na uvećanje za minuli rad. Zaključkom Vlade Federacije BiH V. broj: 1226/2011, definirano je da je popuna radnih mjesta moguća samo sporazumnim preuzimanjem državnih službenika iz drugog organa državne službe tj. internim prelaskom, a ukoliko se to ne realizira moguće je raspisati javni konkurs uz prethodno dobijenu saglasnost Vlade FBiH;
- *Ograničavanje rasta i veća kontrola utroška sredstava za materijal i usluge.* Izdaci za materijal i usluge planirani su na nivou 2014. godine, uz usklađivanje sa inflatornim kretanjima, sa posebnim naglaskom na nastavak provođenja mjera štednje i racionalnim utroškom sredstava za rad;
- *Restriktivno planiranje i veća kontrola tekućih i kapitalnih transfera.* Ovi transferi su planirani vodeći računa o zakonskim propisima sa naglaskom na provođenje započete revizije prava boračkih i socijalnih naknada čiji se rezultati očekuju i tokom 2014. godine;
- *Realno planiranje nabavke stalnih sredstava.* Nabavka stalnih sredstava planirana je u skladu sa realnim potrebama budžetskih korisnika, na osnovu detaljne analize svih prijedloga kapitalne potrošnje.

5.3.2. Inicijative za uvođenje gender odgovornog budžetiranja

5.3.2.1. Gender odgovorno budžetiranje (GOB)

Vlada Federacije BiH, kao jedan od prioriteta unutar reforme javnih finansija, kroz programsko budžetiranje zasnovano na rezultatima, podržava i inicijativu za uvođenje GOB. Poduzimaju se određeni koraci u tom pravcu iz razloga što GOB prepoznaje one potrebe i afirmira one projekte i programe koji optimalno i istovremeno realiziraju ekonomske, političke i društvene ciljeve: povećanje ekonomske efikasnosti, ubrzanje razvoja privrede i društva u cjelini, a uz istovremeno smanjenje rodni nejednakosti (koje su kočnica održivom ekonomskom i humanom razvoju).

Implementacijom Akcijskog plana za uvođenje GOB u Federaciji BiH 2010-2012 u pilot oblasti „Rad i zapošljavanje“ su se stvorili temelji za izgradnju specifičnog modela za F BiH, na način da međunarodna praksa i stečena iskustva, kao i preporuke Vijeća Evrope budu primijenjena na način koji je adekvatan našem budžetnom sistemu. U trogodišnjem periodu implementacije, pilot ministarstva/zavod su vršila gender analizu izabranih pilot programa/transfere/grantova, relevantnog pravnog okvira i na temelju istih uključivali rezultate gender analiza korisnika i njihovih različitih potreba u sve faze budžetskog procesa, kako bi prioritete dali upravo mjerama i programima koji daju najbolje rezultate, koji najefektivnije i najefikasnije doprinose smanjenju nezaposlenosti, s akcentom na najisključenije kategorije nezaposlenog i siromašnog stanovništva. Kroz razvoj gender pokazatelja u postojećim registrima, evidencijama i bazama podataka korisnika budžetskih sredstava, učinjen je pomak i stvoren preduvjet za razvoj gender odgovornih budžetskih indikatora. Kao sljedeći korak u nastavku razvoja inicijative, Vlada Federacije BiH je usvojila Odluku o usvajanju Strateškog plana za uvođenje GOB u Budžet Federacije BiH 2013-2015., V.broj 1144/2013, („Sl. novine F BiH“, broj:85/13).

Za realizaciju ove Odluke zaduženi su Gender Centar Federacije BiH, Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo zdravstva, Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Federalni zavod za zapošljavanje, svako u okviru svoje nadležnosti. Nosioci aktivnosti implementacije su usvojili listu od 15 transfere i programa/projekata unutar njih, za koje je utvrđena odgovornost rukovoditelja odabranih budžetnih programa za realno i svrsishodno planiranje i izvršavanje budžetnih sredstava u skladu sa zahtjevima GOB.

U fazi planiranja budžetnih zahtjeva (pregleda prioriteta) za naredno trogodišnje razdoblje, Federalno ministarstvo finansija je u u Budžetskim instrukcijama broj 1 prema budžetnim korisnicima uputilo instrukciju i zahtjev za uključivanje GOB kroz mjere učinka.

Gender Centar Federacije BiH je dostavio I dodatne upute za izradu gender analize i uključivanje rezultata analize u kreiranje prioriteta programa, sa razvojem gender budžetnih indikatora, a sve u cilju kreiranja programa koji istovremeno daju najbolje rezultate u prioriteta oblastima potrošnje i doprinose smanjenju rodni dispariteta, koristeći GOB kao instrument postizanja utvrđenih ciljeva makroekonomske i fiskalne politike u Federaciji BiH.

Federalni zavod za zapošljavanje je uključio rezultate gender analize u planiranje finansijskih sredstava za mjere aktivne politike zapošljavanja, razvojem gender indikatora redovito prati

efekte potrošnje na prioritetne skupine neuposlenih osoba, koristeći se sa GOB kao instrumentom postizanja veće efikasnosti i efektivnosti.

Analizom dostavljenih budžetnih zahtjeva 7 ministarstava, u okviru odabranih 15 transfera/budžetnih programa za uvođenje GOB, utvrđeno je da većina ministarstava još uvijek ne popunjavaju programske tabele sa svim traženim informacijama, dok dva ministarstva nisu ispoštivala čak ni minimum traženih informacija (naročito mjere učinka), u samo 3 programa su uključeni gender odgovorni operativni ciljevi (samo za aktivnosti namijenjene isključivo ženama), u samo 2 programa (obrt i poduzetništvo) su razvijeni gender budžetni indikatori/mjere učinka i to samo za aktivnosti namijenjene isključivo ženama, u samo 2 programa je obrazloženo kakav uticaj potrošnja ima na rodnu ravnopravnost i to samo za posebne mjere za žene. Dakle, uvidom u informacije koje daju dostavljeni budžetni zahtjevi za odabranih 15 budžetnih programa, samo 4 su uključila posebne mjere za naročito isključene/ugrožene skupine korisnika (obrt, poduzetništvo, obrazovanje kroz dvije aktivnosti), dok je još 1 odabran za praćenje, a po svojoj funkciji i cilju je direktna gender odgovorna politika (finansiranje sigurnih kuća u funkciji prevencije nasilja u obitelji). Svi ostali redovni programi, koji nemaju karakter posebne mjere, uopće ne sadržavaju zahtjeve GOB. Kako bi se u narednoj budžetnoj fazi prevazišao ovaj problem, u 5 od 7 ministarstava je urađena najjednostavnija gender analiza krajnjih korisnika sredstava, čiji rezultati su prikazani u Prilogu 2: Gender analiza korisnika odabranih transfera/programa/projekata za uvođenje gender odgovornog budžetiranja. I ovakva najjednostavnija gender analiza krajnjih korisnika sredstava je trebala prethoditi izradi budžetnog zahtjeva za naredno trogodišnje razdoblje. Na temelju dobijenih rezultata prethodne analize, ministarstva su trebala uvidjeti koliki je jaz između korisnika sredstava u odnosu na spol, i iste su trebale poslužiti za novi način planiranja, koji je mogao ići u dva pravca: 1. da se u programskoj tabeli revidiraju ciljevi i aktivnosti, uz obavezno iskazivanje gender razdvojenih mjera učinka (i izlaznih i krajnjih rezultata), uz potrebna obrazloženja koja će pojasniti u kom pravcu se planira „popravljanje“ korisničke strukture sa gender aspekta, 2. ako prethodna analiza pokaže preveliki jaz među korisnicima u odnosu na spol, paralelno sa poduzetim „popravljanjima“ iz tačke 1., potrebno je planirati posebne budžetne linije - privremene posebne mjere za naročito isključenu kategoriju korisnika, u skladu sa čl.8. Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, kao što je to urađeno u oblasti poduzetništva i obrta.

Na temelju rezultata ove analize i trendova koji pokazuju uticaj dosadašnjeg načina potrošnje budžetnih sredstava na njihovu efikasnost i efektivnost, kao i na postojeću rodnu neravnopravnost, u fazi izrade budžetnog zahtjeva za 2015.godinu, Federalno ministarstvo finansija i Gender Centar Federacije BiH će pružiti podršku ministarstvima da kod popunjavanja programskih tabela uključe i sve zahtjeve GOB.

5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade FBiH za period 2015 – 2017. godine po sektorima

Na osnovu analiza i preporuka spomenutih u prethodnom poglavlju u ovom dijelu se daju gornje granice rashoda budžetskih korisnika za sljedeću budžetsku i naredne dvije fiskalne godine. Zahtjevi budžetskih korisnika i početna budžetska ograničenja, za svakog budžetskog korisnika, izloženi su u Prilogu br. 1.

Dokumentom okvirnog budžeta za period 2015.- 2017. godina projicirane gornje granice rashoda za 2015. godinu iznose 2.435,1 mil. KM, za 2016. godinu 2.450,7 mil. KM i za 2017. godinu 2.411,5 mil. KM.

U Tabeli 5.2. je dat pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda FBiH za period 2015 - 2017., dok Tabela 5.3. sadrži Unakrsni pregled gornjih granica rashoda po sektorima za period 2015-2017. godina.

Tabela 5.2 - Sektorske projekcije rashoda Vlade Federacije BiH period 2015-2017. (u 000 KM)

Sektor/funkcije	Izmjene i dopune budžeta		Projekcije					
	2014.	% BDP	2015.	% BDP	2016.	% BDP	2017.	% BDP
I. Opće Vladine usluge	1.342.675	7,28%	1.438.914	7,42%	1.480.093	7,16%	1.438.034	6,56%
Opće javne usluge	1.195.188	6,48%	1.286.067	6,63%	1.343.062	6,50%	1.301.834	5,94%
Javni red i sigurnost	147.487	0,80%	152.847	0,79%	135.062	0,65%	136.200	0,62%
II. Služba zajednice i komunalne službe	834.359	4,53%	820.726	4,23%	819.183	3,97%	818.909	3,73%
Obrazovanje	9.309	0,05%	9.522	0,05%	9.529	0,05%	9.536	0,04%
Zdravstvo	39.741	0,22%	39.934	0,21%	39.953	0,19%	39.971	0,18%
Socijalno staranje i zaštita	754.401	4,09%	740.510	3,82%	738.368	3,58%	738.034	3,37%
Stanovanje i službe zajednice	17.730	0,10%	17.604	0,09%	17.621	0,09%	17.639	0,08%
Kultura, rekreacija i religija	13.178	0,07%	13.156	0,07%	13.712	0,07%	13.729	0,06%
III. Ekonomske usluge	163.163	0,89%	168.088	0,87%	146.585	0,71%	146.748	0,67%
Gorivo i energija	33.683	0,18%	35.497	0,18%	15.460	0,07%	15.475	0,07%
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	80.626	0,44%	81.633	0,42%	81.629	0,40%	81.726	0,37%
Rudarstvo i mineralni resursi	1.064	0,01%	1.155	0,01%	1.159	0,01%	1.165	0,01%
Transport i komunikacije	33.813	0,18%	34.937	0,18%	33.455	0,16%	33.463	0,15%
Ostali ekonomski poslovi i sl.	13.977	0,08%	14.866	0,08%	14.882	0,07%	14.919	0,07%
IV. Ostala potrošnja	5.080	0,03%	7.333	0,04%	6.860	0,03%	7.841	0,04%
UKUPNI RASHODI	2.345.277	12,72%	2.435.061	12,55%	2.450.721	11,87%	2.411.532	11,00%
BDP FBiH (realni)		18.434.000		19.398.000		20.647.000		21.927.000

5.4.1. Opće Vladine usluge

5.4.1.1. Opće javne usluge

Gornja granica rashoda za sektor Opće javne usluge za 2015. godinu projicirana je u iznosu od 1.286,1 mil. KM. Za 2016. godinu je projicirano 1.343,0 mil. KM, a za 2017. godinu 1.301,8 mil. KM. Ovako određene gornje granice rashoda su u 2015. godini u odnosu na Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećane za 8%, dok su za 2016. godinu gornje granice rashoda određene na nivo koji je u odnosu na Izmjene i dopune

budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećan za 12% a u 2017. godini to povećanje iznosi 9% u odnosu na Izmjene i dopune budžeta Federacije BiH za 2014. godinu.

Gornje granice rashoda u ovom sektoru za 2015. su značajno povećane za rad Parlamenta FBiH. Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, gornje granice rashoda su povećane za 30%, a Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH za 24%. Ovo povećanje se uglavnom odnosi na korištenje prava na naknadu plaće po isteku mandata.

Zbog priprema popisa poljoprivrede gornje granice rashoda za Federalni zavod za statistiku su u 2015. godini u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećane za 19%, dok je za 2016. zbog popisa poljoprivrede to povećanje 94%.

U ukupnom povećanju gornjih granica rashoda u ovom sektoru za 2015. godinu najveće učešće, u apsolutnom iznosu, ima Federalno ministarstvo finansija. Gornje granice rashoda za Federalno ministarstvo finansija su za 2015. povećane za 9%, u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Za 2016. ovo povećanje iznosi 15%, a za 2017. godinu 11%. Ovom povećanju je najviše doprinijela otplata vanjskog i unutrašnjeg duga.

Najznačajnija smanjenja gornjih granica rashoda u 2015. godini, u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu su zabilježena kod Vlade Federacije BiH i iznosi 45%, dok je smanjenje za 2016. i 2017. godinu 48%. Ovo smanjenje je rezultat planiranja dodatnih sredstava na ovom razdjelu, u okviru Izmjena i dopuna Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu, za pomoć područjima pogođenim elementarnim nepogodama u iznosu od 10,00 mil.KM, kao i povećanje Tekuće reerve za 4,42 mil. KM.

Prema određenim gornjim granicama rashoda, u okviru ovog sektora, najveći udio u potrošnji imaju slijedeći budžetski korisnici:

- Federalno ministarstvo finansija, 1.156,3 mil. KM za 2015. godinu, što predstavlja 89,9% ukupne potrošnje sektora odnosno povećanje za 9% u odnosu na potrošnju planiranu Izmjenama i dopunama Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu. Za 2016. godinu je određena gornja granica rashoda u iznosu od 1.211,99 mil. KM što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećanje za 15% dok su za 2017. gornje granice rashoda određene u iznosu od 1.176,54 mil. KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećanje za 11%.
- Porezna uprava, 47,95 mil. KM za 2015. godinu, što predstavlja 3,7% ukupne potrošnje sektora, a što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećanje od 2%. Za 2016. godinu je određena gornja granica rashoda u iznosu od 48,24 mil. KM što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećanje od 2% dok je za 2017. godinu gornja granica rashoda određena u iznosu od 49,48 mil. KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu povećanje za 5%.
- Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH, 17,19 mil. KM za 2015. godinu, što predstavlja 1,37% ukupne potrošnje sektora, što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu smanjenje za 3%. Za 2016. godinu je određena gornja granica rashoda u iznosu od 17,39 mil. KM što je u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu smanjenje od 2% dok je za 2017. godinu gornja granica rashoda određena u iznosu od 17,26 mil. KM, što je u

odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu smanjenje za 2%.

- Vlada Federacije BiH, 16,33 mil. KM za 2015. godinu, što predstavlja 1,27% ukupne potrošnje sektora.

Određena gornja granica rashoda sektora općih javnih usluga Vlade FBiH za 2015. godinu sa iznosom od 11.286,1 mil. KM ima učešće od 6,63% u BDP FBiH za 2015. godinu. Za 2016. godinu taj udio je 6,50% BDP-a FBiH, a za 2017. godinu 5,94% BDP-a FBiH.

5.4.1.2. Javni red i sigurnost

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 152,8 mil. KM za 2015. godinu, 135,1 mil. KM za 2016. godinu i 136,2 mil. KM za 2017. godinu.

Određena gornja granica rashoda sektora Javni red i sigurnost za 2015. godinu ima učešće od 0,79 % u BDP FBiH. Za 2016. godinu taj udio je 0,65% BDP-a FBiH, a za 2017. godinu 0,62% BDP-a FBiH.

U okviru ovog sektora, Federalna uprava za civilnu zaštitu je, za 2016. i 2017. godinu, imala značajno smanjenje zahtjeva, jer više nije bilo zahtjeva za nabavku air traktora čija se nabavka planira okončati u 2015. godini. Sukladno navedenom, određene su i gornje granice rashoda na ovom razdjelu i one su u odnosu na Izmjene i dopune Budžeta Federacije BiH za 2014. godinu u 2015. godini povećane za 18%, dok su u 2016. i 2017. godini smanjene za 53%.

5.4.2. Službe zajednice i komunalne službe

5.4.2.1. Obrazovanje

Budući da je Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke jedino u sektoru, gornja granica rashoda ovog budžetskog korisnika je ujedno i gornja granica rashoda ovog sektora.

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 9,52 mil. KM za 2015. godinu, 9,53 mil. KM za 2016. godinu i 9,54 mil. KM za 2017. godinu.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2015. godinu i za 2016. godinu ima udio u BDP-a FBiH 0,05%, a za 2017. godinu taj udio iznosi 0,04% BDP-a FBiH.

5.4.2.2. Zdravstvo

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 39,93 mil. KM u 2015. godini, 39,95 mil. KM u 2016. godini i 39,97 mil. KM u 2017. godini.

Određena gornja granica rashoda sektora Zdravstvo ima učešće od 0,21% u BDP FBiH za 2015. godinu. Za 2016. godinu taj udio je 0,19% BDP-a FBiH, a za 2017. godinu 0,18% BDP-a FBiH.

5.4.2.3. Socijalno staranje i zaštita

Gornja granica rashoda za sektor Socijalno staranje i zaštita je projicirana u iznosu od 740,51 mil. KM u 2015. godini, 738,37 mil. KM u 2016. godini i 738,03 mil. KM u 2017. godini. Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2015. godinu ima učešće od 3,82 % u BDP FBiH. Za 2016. godinu taj udio je 3,58% BDP-a FBiH, a za 2017. godinu 3,37% BDP-a FBiH.

5.4.2.4. Stanovanje i službe zajednice

Gornja granica rashoda za sektor *Stanovanje i službe zajednice* projicirana je u iznosu od 17,6 mil. KM u 2015. godini. U 2016. godini iznosi 17,62 mil. KM a u 2016. godini 17,64 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,09% u BDP FBiH za 2015. i 2016. godinu, dok je u 2017. godini to učešće 0,08%.

5.4.2.5. Kultura, rekreacija i religija

Gornja granica rashoda za sektor Kultura, rekreacija i religija projicirana je u iznosu od 13,15 mil. KM u 2015. godini, 13,71 mil. KM u 2016. godini i 13,73 mil. KM u 2016. godini.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,07 % u BDP FBiH za 2015. i 2016 godinu, dok je to učešće u BDP FBiH za 2017. godinu 0,06%.

5.4.3. Ekonomske usluge

5.4.3.1. Gorivo i energija

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 35,40 mil. KM u 2015. godini, 15,46 mil. KM u 2016. godini i 15,47 mil. KM u 2017. godini.

Kako je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije jedini budžetski korisnik u sektoru to je sektorska gornja granica rashoda ujedno i gornja granica rashoda ovog ministarstva.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,18 % u BDP FBiH za 2015. godinu a za 2016. i 2017. godinu to učešće iznosi 0,07%.

5.4.3.2. Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 81,63 mil. KM u 2015. godini, 81,63 mil. KM u 2016. godini i 81,73 mil. KM u 2017. godini.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,42 % u BDP FBiH za 2015. godinu, 0,40% za 2016. godinu i 0,37% za 2017. godinu.

5.4.3.3. Rudarstvo i mineralni resursi

Za 2015. godinu, gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 1,15 mil. KM, a za 2016. i 2017. godinu u iznosu od 1,16 mil. KM.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,01 % u BDP FBiH za 2015., 2016. i za 2017. godinu.

5.4.3.4. Transport i komunikacije

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 34,94 mil. KM u 2015. godini, 33,46 mil. KM u 2016. i 2017. godini.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,18 % u BDP FBiH za 2015. godinu, 0,16% za 2016. godinu i 0,15% za 2017. godinu.

5.4.3.5. Ostali ekonomski poslovi i službe

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 14,87 mil. KM u 2015. godini, 14,88 mil. KM u 2016. i 14,92 mil. KM u 2017. godini.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,08 % u BDP FBiH za 2015. godinu, a za 2016. i 2017. godinu 0,07%.

5.4.4. Ostala potrošnja

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 7,33 mil. KM u 2015. godini, 6,86 mil. KM u 2016. godini i 7,84 mil. KM u 2017. godini.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima učešće od 0,04 % u BDP FBiH za 2014. godinu, 0,03% za 2016. godinu i 0,04% za 2017. godinu.

U sektor ostale potrošnje uključena je samo Federalna direkcija robnih rezervi, tako da i iznosi projicirani za sektor za period 2015-2017. godina predstavljaju ujedno i gornju granicu rashoda Federalne direkcije robnih rezervi.

Tabela 5.3. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za period 2015-2017.godine

Sektor / funkcije	Izmjene i dopune budžeta F BiH za 2014. godinu	Zahtjev za 2015. godinu	Zahtjev za 2016. godinu	Zahtjev za 2017. godinu	Odobreno za 2015. godinu	Odobreno za 2016. godinu	Odobreno za 2017. godinu
1	2	3	4	5	6	7	8
I Opšte Vlastine usluge	1.342.675.225	1.505.127.907	1.511.645.289	1.492.736.168	1.438.914.772	1.478.092.251	1.438.033.958
a) Opšte javne usluge	1.195.188.160	1.316.701.191	1.350.188.119	1.313.448.870	1.286.067.451	1.343.030.546	1.301.833.500
1001 Dom naroda Parlamenta	4.859.493	6.551.938	4.961.702	4.987.396	6.331.256	4.710.290	4.729.270
1002 Predstavnički dom Parlamenta FBiH	8.975.099	11.286.943	9.102.949	9.144.124	11.162.140	8.955.657	8.988.957
1003 Zajedničke službe Parlamenta FBiH	1.086.478	1.096.336	1.086.335	1.086.412	1.004.910	986.210	990.540
1101 Ured predsjednika FBiH	1.269.202	1.634.100	1.639.300	1.642.300	1.201.092	1.207.342	1.213.671
1102 Ured potpredsjednika FBiH	844.162	1.229.150	1.231.870	1.234.890	913.596	917.534	921.507
1103 Ured potpredsjednika FBiH	890.790	1.169.980	1.173.295	1.175.505	880.005	884.720	888.358
1201 Vlada Federacije BiH	29.823.963	12.087.636	11.007.673	11.040.610	16.326.349	15.374.881	15.432.087
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	17.793.774	17.771.270	17.836.800	17.924.450	17.190.907	17.389.452	17.255.052
1203 Ured vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	561.424	554.508	556.509	558.421	554.508	556.509	558.421
1204 Ured vlade Federacije za odnose sa javnošću	395.750	392.954	386.101	389.147	386.548	382.676	388.815
1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	386.285	421.896	421.904	425.535	391.222	396.029	396.858
1207 Ured Vlade Federacije BiH za EU integracije	64.102	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863
1601 Federalno ministarstvo finansija	1.056.919.344	1.172.569.511	1.212.169.808	1.178.775.747	1.156.253.234	1.211.990.424	1.176.542.061
1603 Porezna uprava	47.087.673	60.784.916	54.441.384	57.005.916	47.946.379	48.238.953	49.479.829
1604 Finansijska policija	2.087.804	2.121.208	2.155.147	2.189.629	1.902.885	1.950.210	1.957.562
3401 Federalni zavod za statistiku	7.071.763	9.143.823	14.011.707	6.964.165	8.388.850	13.709.709	6.625.103
3601 Arhiv FBiH	574.944	583.408	586.346	586.348	541.020	534.736	536.836
5601 Agencija za državnu službu FBiH	2.087.842	2.379.316	2.404.410	2.494.335	2.088.471	2.109.581	2.130.903
5602 Odbor državne službe za žalbe	280.443	352.303	359.486	374.662	282.631	284.305	288.485
6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove	8.379.283	10.374.418	10.214.969	10.814.361	8.436.350	8.499.690	8.538.620
4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	3.748.542	4.088.714	4.313.559	4.508.054	3.758.235	3.824.775	3.843.702
b) Javni red i sigurnost	147.487.065	188.426.716	161.457.170	179.287.298	152.847.321	135.061.705	136.200.458
1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.182.617	11.185.529	8.585.639	8.842.349	8.531.696	7.758.721	7.770.313
1403 Federalna uprava policije	34.508.536	44.449.986	44.902.986	63.938.512	34.116.334	34.990.004	34.907.510
1501 Federalno ministarstvo pravde	4.460.377	6.141.683	6.245.785	6.185.785	4.478.011	4.539.901	4.631.826
1502 Kazneno popravni zavodi	45.524.111	59.400.108	57.021.605	55.802.759	46.234.942	46.451.407	47.538.048
2501 Ustavni sud FBiH	1.487.923	1.553.556	1.591.375	1.599.624	1.545.506	1.591.375	1.599.624
2601 Vrhovni sud FBiH	5.224.032	5.354.186	5.380.713	5.394.476	5.259.905	5.276.049	5.292.422
2602 Sudska policija	18.277.335	18.986.113	18.570.268	18.655.819	18.179.178	18.069.665	18.151.487
2801 Federalno tužilaštvo FBiH	1.573.418	1.648.965	1.653.177	1.650.261	1.645.874	1.648.177	1.645.261
2901 Federalno pravobranilaštvo	1.246.809	1.364.673	1.339.142	1.351.531	1.303.475	1.300.383	1.306.622
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	25.730.594	36.874.726	14.733.746	14.454.346	30.299.683	12.172.504	12.077.956
4603 Stab civilne zaštite	60.000	150.000	100.000	70.000	60.000	60.000	60.000
4701 Gender centar Federacije BiH	428.113	469.844	467.394	473.944	441.413	441.937	445.414
5501 Javna ustanova Centar za edukaciju sudija i tužilaca	783.200	847.347	865.340	867.892	751.304	761.582	773.975
II Služba zajednice i komunalne službe	834.358.755	928.732.902	922.884.798	927.329.820	820.726.451	819.182.249	818.909.096
a) Obrazovanje	9.308.621	14.009.009	14.015.919	14.022.852	9.522.329	9.529.055	9.535.816
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	9.308.621	14.009.009	14.015.919	14.022.852	9.522.329	9.529.055	9.535.816
b) Zdravstvo	39.740.725	48.763.266	40.863.553	40.886.920	39.934.274	39.953.029	39.971.064
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	35.066.307	43.845.376	35.941.863	35.947.321	35.257.102	35.264.602	35.271.487
2002 Zavod za javno zdravstvo	4.674.418	4.917.890	4.921.690	4.939.599	4.677.172	4.688.427	4.699.577
c) Socijalno staranje i zaštita	754.401.353	827.525.899	829.586.278	833.881.542	740.510.020	738.367.222	738.034.457
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	349.171.717	355.706.355	352.906.355	352.906.355	339.563.790	337.229.590	337.267.120
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	377.687.686	433.235.522	438.109.685	442.395.223	374.992.430	375.131.870	374.747.633
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjelnica	27.541.950	38.584.022	38.570.238	38.579.964	25.953.800	26.005.762	26.019.704
d) Stanovanje i službe zajednice	17.729.582	24.560.593	24.513.333	24.625.791	17.604.122	17.621.153	17.638.875
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	8.585.306	12.555.346	12.501.346	12.501.346	8.342.034	8.348.212	8.354.421
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	6.528.185	9.005.397	9.012.137	9.024.595	6.693.378	6.699.511	6.705.674
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	2.616.091	2.999.850	2.999.850	3.099.850	2.568.710	2.573.430	2.578.780
e) Kultura, rekreacija i religija	13.178.474	13.874.135	13.905.715	13.912.715	13.155.706	13.711.790	13.728.884
4901 Federalna novinska agencija	2.614.213	2.782.420	2.814.000	2.821.000	2.625.070	2.635.160	2.645.320
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	10.564.261	11.091.715	11.091.715	11.091.715	10.530.636	11.076.630	11.083.564

Dokument okvirnog budžeta/proračuna 2015-2017.

	1	2	3	4	5	6	7	8
III Ekonomske usluge	163.163.048	351.561.559	346.237.163	376.942.265	168.087.282	146.586.531	146.747.713	
a) Gorivo i energija	33.682.998	39.069.650	19.379.551	19.591.484	35.496.710	15.460.370	15.474.570	
1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	33.682.998	39.069.650	19.379.551	19.591.484	35.496.710	15.460.370	15.474.570	
b) Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	80.626.102	194.829.807	210.807.781	241.093.704	81.633.242	81.629.001	81.725.947	
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	74.621.431	186.619.331	202.354.501	232.346.286	75.645.552	75.661.921	75.678.407	
5801 Federalni zavod za agropedologiju	1.112.487	1.258.326	1.327.903	1.210.100	1.086.270	1.112.100	1.113.580	
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	2.220.388	3.049.659	3.197.886	3.498.227	2.208.660	2.121.820	2.135.180	
6001 Federalni agromediterranski zavod	2.671.796	3.902.491	3.927.491	4.039.091	2.692.760	2.733.160	2.798.780	
c) Rudarstvo i mineralni resursi	1.064.260	1.325.180	1.333.630	1.355.430	1.154.910	1.159.860	1.164.830	
5701 Federalni zavod za geologiju	1.064.260	1.325.180	1.333.630	1.355.430	1.154.910	1.159.860	1.164.830	
d) Transport i komunikacije	33.812.717	97.350.488	95.781.823	95.813.557	34.936.760	33.455.490	33.463.380	
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	33.299.345	97.350.488	95.781.823	95.813.557	34.936.760	33.455.490	33.463.380	
1803 Federalna direkcija za civilnu avijaciju	513.372	0	0	0	0	0	0	
e) Ostali ekonomski poslovi i službe	13.976.971	18.986.434	18.934.378	19.088.090	14.865.660	14.881.810	14.918.986	
2201 Federalno ministarstvo trgovine	1.515.475	2.062.503	1.873.525	2.007.012	1.571.559	1.575.133	1.580.733	
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	736.076	739.662	738.288	741.132	696.385	696.965	699.985	
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	8.449.568	12.779.191	12.779.191	12.779.191	9.450.550	9.456.526	9.462.539	
1206 Federalna komisija za koncesije	398.686	554.580	672.180	649.180	398.752	398.553	399.711	
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	2.877.166	2.850.498	2.871.194	2.911.575	2.748.414	2.754.633	2.776.018	
IV Ostala potrošnja	5.079.940	11.485.033	11.935.033	13.117.033	7.332.567	6.860.420	7.841.334	
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	5.079.940	11.485.033	11.935.033	13.117.033	7.332.567	6.860.420	7.841.334	
UKUPNO	2.345.276.968	2.796.907.401	2.792.702.283	2.810.125.286	2.435.061.072	2.450.721.451	2.411.532.101	

*U odobrene gornje granice rashoda budžetskih korisnika uključena sredstva podračuna, namjenska sredstva i vlastita sredstva u punim iznosima.

Prilog 1. Zahtjevi budžetskih korisnika - Prijedlozi Federalnog ministarstva finansija									
BUDŽETSKI KORISNICI	IZVORI SREDSTAVA	IZMJENE I DOPUNE BUDŽETA	ZAHTJEVI				PRIJEDLOZI FMF		
			2014	2015	2016	2017	2015	2016	2017
DBK: 1001 Dom naroda Parlamenta Federacije BiH		4.859.493	6.551.938	4.961.702	4.987.396	6.331.256	4.710.290	4.729.270	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	4.859.493	6.551.938	4.961.702	4.987.396	6.331.256	4.710.290	4.729.270	
DBK: 1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH		8.975.099	11.266.943	9.102.949	9.144.124	11.162.140	8.955.657	8.988.957	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	8.975.099	11.266.943	9.102.949	9.144.124	11.162.140	8.955.657	8.988.957	
DBK: 1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH		1.086.478	1.096.336	1.086.335	1.086.412	1.004.910	986.210	990.540	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.086.478	1.096.336	1.086.335	1.086.412	1.004.910	986.210	990.540	
DBK: 1101 Ured predsjednika Federacije BiH		1.269.202	1.634.100	1.639.300	1.642.300	1.201.092	1.207.342	1.213.671	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.269.202	1.634.100	1.639.300	1.642.300	1.201.092	1.207.342	1.213.671	
DBK: 1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH		844.162	1.229.150	1.231.870	1.234.890	913.596	917.534	921.507	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	844.162	1.229.150	1.231.870	1.234.890	913.596	917.534	921.507	
DBK: 1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH		890.790	1.169.980	1.173.295	1.175.505	880.005	884.720	888.358	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	890.790	1.169.980	1.173.295	1.175.505	880.005	884.720	888.358	
DBK: 1201 Vlada Federacije BiH		29.823.963	12.087.636	11.007.673	11.040.610	16.326.349	15.374.881	15.432.087	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	29.823.963	12.087.636	11.007.673	11.040.610	16.326.349	15.374.881	15.432.087	
DBK: 1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH		17.793.774	17.771.270	17.836.800	17.924.450	17.190.907	17.389.452	17.255.052	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	16.953.774	16.920.270	16.985.800	17.073.450	16.339.907	16.538.452	16.404.052	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	840.000	851.000	851.000	851.000	851.000	851.000	851.000	
DBK: 1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU		561.424	554.508	556.509	558.421	554.508	556.509	558.421	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	561.424	554.508	556.509	558.421	554.508	556.509	558.421	
DBK: 1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću		395.750	392.954	386.101	389.147	386.548	382.676	388.815	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	395.750	392.954	386.101	389.147	386.548	382.676	388.815	
DBK: 1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH		386.285	421.896	421.904	425.535	391.222	396.029	396.858	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	386.285	421.896	421.904	425.535	391.222	396.029	396.858	
DBK: 1206 Federalna komisija za koncesije		398.686	554.580	672.180	649.180	398.752	398.553	399.711	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	398.686	554.580	672.180	649.180	398.752	398.553	399.711	
DBK: 1207 Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije		64.102	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	64.102	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863	126.863	
DBK: 1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova		8.182.617	11.185.529	8.585.639	8.842.349	8.531.696	7.758.721	7.770.313	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	8.182.617	11.185.529	8.585.639	8.842.349	8.531.696	7.758.721	7.770.313	
DBK: 1403 Federalna uprava policije		34.508.536	44.449.986	44.902.986	63.938.512	34.116.334	34.990.004	34.907.510	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	34.508.536	44.449.986	44.902.986	63.938.512	34.116.334	34.990.004	34.907.510	
DBK: 1501 Federalno ministarstvo pravde		4.460.377	6.141.683	6.245.785	6.185.785	4.478.011	4.539.901	4.631.826	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	4.460.377	6.141.683	6.245.785	6.185.785	4.478.011	4.539.901	4.631.826	
DBK: 1502 Kazneno popravni zavodi		45.524.111	59.400.108	57.021.605	55.802.759	46.234.942	46.451.407	47.538.048	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	45.524.111	59.400.108	57.021.605	55.802.759	46.234.942	46.451.407	47.538.048	
DBK: 1601 Federalno ministarstvo finansija		1.056.919.344	1.172.569.511	1.212.169.808	1.178.775.747	1.156.253.234	1.211.990.424	1.176.542.061	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.053.402.632	1.168.989.143	1.208.493.100	1.175.049.537	1.152.672.866	1.208.313.716	1.172.815.851	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	3.516.712	3.580.368	3.676.708	3.726.210	3.580.368	3.676.708	3.726.210	

Dokument okvirnog budžeta/proračuna 2015-2017.

BUDŽETSKI KORISNICI	IZVORI SREDSTAVA	IZMJENE I DOPUNE BUDŽETA	ZAHITJEVI				PRJEDLOZI FMF		
		2014	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
DBK: 1603 Porezna uprava		47.087.673	60.784.916	54.441.384	57.005.916	47.946.379	48.238.953	49.479.829	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	47.087.673	60.784.916	54.441.384	57.005.916	47.946.379	48.238.953	49.479.829	
DBK: 1604 Finansijska policija		2.087.804	2.121.208	2.155.147	2.189.629	1.902.885	1.950.210	1.957.562	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	2.087.804	2.121.208	2.155.147	2.189.629	1.902.885	1.950.210	1.957.562	
DBK: 1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		33.682.998	39.069.650	19.379.551	19.591.484	35.496.710	15.460.370	15.474.570	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	33.682.998	39.069.650	19.379.551	19.591.484	35.496.710	15.460.370	15.474.570	
DBK: 1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija		33.299.345	97.350.488	95.781.823	95.813.557	34.936.760	33.455.490	33.463.380	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	27.298.745	91.129.888	89.561.223	89.592.957	28.716.160	27.234.890	27.242.780	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	6.000.600	6.220.600	6.220.600	6.220.600	6.220.600	6.220.600	6.220.600	
DBK: 1803 Federalna direkcija za civilnu avijaciju		513.372	0	0	0	0	0	0	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	513.372	0	0	0	0	0	0	
DBK: 2001 Federalno ministarstvo zdravstva		35.066.307	43.845.376	35.941.863	35.947.321	35.257.102	35.264.602	35.271.487	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	35.066.307	43.845.376	35.941.863	35.947.321	35.257.102	35.264.602	35.271.487	
DBK: 2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine		4.674.418	4.917.890	4.921.690	4.939.599	4.677.172	4.688.427	4.699.577	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	4.674.418	4.917.890	4.921.690	4.939.599	4.677.172	4.688.427	4.699.577	
DBK: 2201 Federalno ministarstvo trgovine		1.515.475	2.062.503	1.873.525	2.007.012	1.571.559	1.575.133	1.580.733	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.515.475	2.062.503	1.873.525	2.007.012	1.571.559	1.575.133	1.580.733	
DBK: 2301 Federalno ministarstvo prostomog uređenja		6.528.185	9.005.397	9.012.137	9.024.595	6.693.378	6.699.511	6.705.674	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	5.503.492	8.600.287	8.607.027	8.619.485	6.288.268	6.294.401	6.300.564	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	1.024.693	405.110	405.110	405.110	405.110	405.110	405.110	
DBK: 2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva		74.621.431	186.619.331	202.354.501	232.346.286	75.645.552	75.661.921	75.678.407	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	72.227.731	183.172.331	198.907.501	228.899.286	72.198.552	72.214.921	72.231.407	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	2.393.700	3.447.000	3.447.000	3.447.000	3.447.000	3.447.000	3.447.000	
DBK: 2501 Ustavni sud FBiH		1.487.923	1.553.556	1.591.375	1.599.624	1.545.506	1.591.375	1.599.624	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.487.923	1.553.556	1.591.375	1.599.624	1.545.506	1.591.375	1.599.624	
DBK: 2601 Vrhovni sud FBiH		5.224.032	5.354.186	5.380.713	5.394.476	5.259.905	5.276.049	5.292.422	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	5.224.032	5.354.186	5.380.713	5.394.476	5.259.905	5.276.049	5.292.422	
DBK: 2602 Sudska policija		18.277.335	18.986.113	18.570.268	18.655.819	18.179.178	18.069.665	18.151.487	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	18.277.335	18.986.113	18.570.268	18.655.819	18.179.178	18.069.665	18.151.487	
DBK: 2801 Federalno tužilaštvo FBiH		1.573.418	1.648.965	1.653.177	1.650.261	1.645.874	1.648.177	1.645.261	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.573.418	1.648.965	1.653.177	1.650.261	1.645.874	1.648.177	1.645.261	
DBK: 2901 Federalno pravobranilaštvo		1.246.809	1.364.673	1.339.142	1.351.531	1.303.475	1.300.383	1.306.622	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.246.809	1.364.673	1.339.142	1.351.531	1.303.475	1.300.383	1.306.622	
DBK: 3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata		349.171.717	355.706.355	352.906.355	352.906.355	339.563.790	337.229.590	337.267.120	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	349.171.717	355.706.355	352.906.355	352.906.355	339.563.790	337.229.590	337.267.120	
DBK: 3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove		2.616.091	2.999.850	2.999.850	3.099.850	2.568.710	2.573.430	2.578.780	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	2.616.091	2.999.850	2.999.850	3.099.850	2.568.710	2.573.430	2.578.780	
DBK: 3401 Federalni zavod za statistiku		7.071.763	9.143.823	14.011.707	6.964.165	8.388.850	13.709.709	6.625.103	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	7.071.763	9.143.823	14.011.707	6.964.165	8.388.850	13.709.709	6.625.103	

Dokument okvirnog budžeta/proračuna 2015-2017.

BUDŽETSKI KORISNICI	IZVORI SREDSTAVA	DOPUNE BUDŽETA	ZAHTJEVI				PRIJEDLOZI FMF		
			2014	2015	2016	2017	2015	2016	2017
DBK: 3501 Federalni hidrometeorološki zavod		2.877.166	2.850.498	2.871.194	2.911.575	2.748.414	2.754.633	2.776.018	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	2.877.166	2.850.498	2.871.194	2.911.575	2.748.414	2.754.633	2.776.018	
DBK: 3601 Arhiv FBiH		574.944	583.408	586.348	586.348	541.020	534.736	536.836	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	574.944	583.408	586.348	586.348	541.020	534.736	536.836	
DBK: 3701 Federalni zavod za programiranje razvoja		736.076	739.662	738.288	741.132	696.385	696.965	699.985	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	736.076	739.662	738.288	741.132	696.385	696.965	699.985	
DBK: 3801 Federalna direkcija robnih rezervi		5.079.940	11.485.033	11.935.033	13.117.033	7.332.567	6.860.420	7.841.334	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	5.079.940	11.485.033	11.935.033	13.117.033	7.332.567	6.860.420	7.841.334	
DBK: 4401 Ured za reviziju institucija u FBiH		3.748.542	4.088.714	4.313.559	4.508.054	3.758.235	3.824.775	3.843.702	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	3.748.542	4.088.714	4.313.559	4.508.054	3.758.235	3.824.775	3.843.702	
DBK: 4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu		25.730.594	36.874.726	14.733.746	14.454.346	30.299.683	12.172.504	12.077.956	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	8.626.494	16.129.240	10.542.760	10.313.360	10.554.197	8.588.518	8.543.970	
	IZV: 30 Fond namjenskih prihoda	17.104.100	20.745.486	4.190.986	4.140.986	19.745.486	3.583.986	3.533.986	
DBK: 4603 Štab civilne zaštite		60.000	150.000	100.000	70.000	60.000	60.000	60.000	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	60.000	150.000	100.000	70.000	60.000	60.000	60.000	
DBK: 4701 Gender centar FBiH		428.113	469.844	467.394	473.944	441.413	441.937	445.414	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	428.113	469.844	467.394	473.944	441.413	441.937	445.414	
DBK: 4901 Federalna novinska agencija		2.614.213	2.782.420	2.814.000	2.821.000	2.625.070	2.635.160	2.645.320	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	2.614.213	2.782.420	2.814.000	2.821.000	2.625.070	2.635.160	2.645.320	
DBK: 5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		8.449.568	12.779.191	12.779.191	12.779.191	9.450.550	9.456.526	9.462.539	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	8.449.568	12.779.191	12.779.191	12.779.191	9.450.550	9.456.526	9.462.539	
DBK: 5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike		377.687.686	433.235.522	438.109.685	442.395.223	374.992.430	375.131.870	374.747.633	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	377.687.686	433.235.522	438.109.685	442.395.223	374.992.430	375.131.870	374.747.633	
DBK: 5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta		10.564.261	11.091.715	11.091.715	11.091.715	10.530.636	11.076.630	11.083.564	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	10.564.261	11.091.715	11.091.715	11.091.715	10.530.636	11.076.630	11.083.564	
DBK: 5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica		27.541.950	38.584.022	38.570.238	38.579.964	25.953.800	26.005.762	26.019.704	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	27.541.950	38.584.022	38.570.238	38.579.964	25.953.800	26.005.762	26.019.704	
DBK: 5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		9.308.621	14.009.009	14.015.919	14.022.852	9.522.329	9.529.055	9.535.816	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	9.308.621	14.009.009	14.015.919	14.022.852	9.522.329	9.529.055	9.535.816	
DBK: 5501 JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca		783.200	847.347	865.340	867.892	751.304	761.582	773.975	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	783.200	847.347	865.340	867.892	751.304	761.582	773.975	
DBK: 5601 Agencija za državnu službu		2.087.842	2.379.316	2.404.410	2.494.335	2.088.471	2.109.581	2.130.903	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	2.087.842	2.379.316	2.404.410	2.494.335	2.088.471	2.109.581	2.130.903	
DBK: 5602 Odbor državne službe za žalbe		280.443	352.303	359.486	374.662	282.631	284.305	288.485	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	280.443	352.303	359.486	374.662	282.631	284.305	288.485	
DBK: 5701 Federalni zavod za geologiju		1.064.260	1.325.180	1.333.630	1.355.430	1.154.910	1.159.860	1.164.830	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.064.260	1.325.180	1.333.630	1.355.430	1.154.910	1.159.860	1.164.830	
DBK: 5801 Federalni zavod za agropedologiju		1.112.487	1.258.326	1.327.903	1.210.100	1.086.270	1.112.100	1.113.580	
	IZV: 10 Budžetski prihodi	1.112.487	1.258.326	1.327.903	1.210.100	1.086.270	1.112.100	1.113.580	

Dokument okvirnog budžeta/proračuna 2015-2017.

BUDŽETSKI KORISNICI	IZVORI SREDSTAVA	ZMJENE I DOPUNE BUDŽETA	ZAHTEVI				PRIJEDLOZI FMF		
		2014	2015	2016	2017	2015	2016	2017	
DBK: 5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo		2.220.388	3.049.659	3.197.886	3.498.227	2.208.660	2.121.820	2.135.180	
	IZV: 10 Budžetski prihod	2.220.388	3.049.659	3.197.886	3.498.227	2.208.660	2.121.820	2.135.180	
DBK: 6001 Federalni agromediterranski zavod Mostar		2.671.796	3.902.491	3.927.491	4.039.091	2.692.760	2.733.160	2.798.780	
	IZV: 10 Budžetski prihod	2.421.796	3.627.491	3.627.491	3.639.091	2.417.760	2.433.160	2.448.780	
	IZV: 20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlasti prihod)	250.000	275.000	300.000	350.000	275.000	300.000	350.000	
DBK: 6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma		8.585.306	12.555.346	12.501.346	12.501.346	8.342.034	8.348.212	8.354.421	
	IZV: 10 Budžetski prihod	8.283.806	12.439.746	12.385.746	12.385.746	8.226.434	8.232.612	8.238.821	
	IZV: 30 Fond manjenskih prihoda	301.500	115.600	115.600	115.600	115.600	115.600	115.600	
DBK: 6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove		8.379.283	10.374.418	10.214.969	10.814.361	8.436.350	8.499.690	8.538.620	
	IZV: 10 Budžetski prihod	8.379.283	10.374.418	10.214.969	10.814.361	8.436.350	8.499.690	8.538.620	
	UKUPNO	2.345.276.968	2.796.907.401	2.792.702.283	2.810.125.286	2.435.061.072	2.450.721.451	2.411.532.101	
	IZV: 10 Budžetski prihod	2.313.845.663	2.761.267.237	2.773.495.279	2.790.868.780	2.400.420.908	2.432.121.447	2.392.882.595	
	IZV: 20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlasti prihod)	250.000	275.000	300.000	350.000	275.000	300.000	350.000	
	IZV: 30 Fond manjenskih prihoda	31.181.305	35.365.164	18.907.004	18.906.506	34.365.164	18.300.004	18.299.506	